

Strategia Rozwoju Gminy Sadkowice
do 2022 roku
(projekt)

Sadkowice 2015

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
2. DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY SADKOWICE	9
2.1. Ogólna charakterystyka Gminy	9
2.1.1. Krótki rys historyczny	9
2.1.2. Położenie i relacje zewnętrzne	13
2.1.3. Wielkość i podział terytorialny (administracyjny)	15
2.2. Środowisko przyrodnicze i zasoby naturalne	15
2.2.1. Rzeźba terenu	15
2.2.2. Klimat	16
2.2.3. Wody powierzchniowe i podziemne	17
2.2.4. Bogactwa naturalne	18
2.2.5. Tereny i obiekty prawem chronione	19
2.2.6. Źródła zanieczyszczenia środowiska	21
2.3. Infrastruktura techniczna	21
2.3.1. Układ drogowy	21
2.3.2. Gospodarka wodna	23
2.3.3. Gospodarka ściekowa	25
2.3.4. Gospodarka odpadami	25
2.3.5. Budownictwo	26
2.3.6. Gazyfikacja, elektryfikacja, ciepłownictwo	27
2.4. Demografia	28
2.4.1. Stan i struktura ludności gminy Sadkowice	28
2.4.2. Gęstość zaludnienia	29
2.4.3. Przyrost naturalny i migracje	30
2.4.4. Struktura wieku ludności	31
2.4.5. Bezrobocie	32
2.4.6. Poziom wykształcenia	32
2.5. Gospodarka	33
2.5.1. Działalność gospodarcza – struktura podmiotów gospodarczych	33
2.5.2. Rolnictwo	34
2.5.3. Budżet gminy	39
2.6. Infrastruktura społeczna	41
2.6.1. Oświata i wychowanie	41
2.6.2. Ochrona zdrowia	47
2.6.3. Pomoc społeczna	47
2.6.4. Bezpieczeństwo publiczne	54

2.6.5. Sport.....	56
2.6.6. Infrastruktura kulturalna.....	57
2.6.7. Organizacje społeczne	57
2.6.8. Organizacje pozarządowe	58
3. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW I POTRZEB SPOŁECZNYCH ORAZ ZASOBÓW W GMINIE SADKOWICE.....	60
3.1. Raport z badań ankietowych.	60
3.2. Problemy i potrzeby społeczne zidentyfikowane na warsztatach.....	70
3.2.1. Obszary problemowe określone przez uczestników warsztatów.....	75
3.2.2. Analiza obszarów problemowych gminy Sadkowice.	76
3.3. Kapitał społeczny gminy.....	84
3.3.1. Inwentaryzacja mocnych i słabych stron gminy. Analiza SWOT.	84
3.3.2. Zasoby społeczne gminy	86
4. KIERUNKI ROZWOJU GMINY SADKOWICE	90
4.1. Wizja, misja i kierunki rozwoju Gminy Sadkowice.....	90
4.2. Cele strategiczne i operacyjne gminy Sadkowice.	92
4.3. System wdrażania i realizacji Strategii Rozwoju Gminy na lata 2015-2022.	93
5. SPÓJNOŚĆ DOKUMENTU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE KRAJOWYM I REGIONALNYM.....	105
6. SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI STRATEGII.	107

WSTĘP

Strategia rozwoju gminy jest kluczowym dokumentem w długookresowym planowaniu rozwoju Gminy, określającym wizję rozwoju, cele oraz główne sposoby ich osiągnięcia.

Proces planowania strategicznego należy rozpocząć od dokładnej analizy stanu gminy w podstawowych sferach życia społecznego. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy powinny stanowić punkt wyjścia do określenia mocnych i słabych stron gminy a następnie zdefiniowania wynikających z nich szans i zagrożeń. Można w ten sposób wyznaczyć obszary priorytetowe oparte na mocnych stronach gminy i dla tych obszarów określić strategiczne cele i zadania. Proces ten powinien mieć charakter ciągły - niezbędny jest bieżący monitoring i ocena wdrażania planów strategicznych. Pozwala to na wprowadzanie we właściwym czasie korekt i poprawek w programach realizacyjnych.

Ważnym aspektem planowania strategicznego jest możliwie szeroka konsultacja społeczna planowanych rozwiązań. Im większa grupa mieszkańców gminy jest zaangażowana w proces planowania, tym łatwiej w przyszłości wprowadzać w życie wnioski wynikające ze strategii. Ponadto doświadczenie i znajomość problemów gminy stanowi najcenniejsze źródło informacji o lokalnych potrzebach i dążeniach. W celu zapewnienia partycypacji społecznej w procesie budowania strategii przeprowadzono ankietę wśród mieszkańców oraz zorganizowano trzy warsztaty strategiczne, podczas których zidentyfikowano problemy Gminy Sadkowice oraz określono cele i kierunki rozwoju Gminy oraz zadania, które będą służyć do ich realizacji.

W prace nad Strategią zaangażowany był Zespół Roboczy ds. Opracowania Strategii Rozwoju Gminy Sadkowice do 2022 roku, którego głównym zadaniem było zebranie materiałów i danych statystycznych służących opracowaniu diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy oraz zredagowanie ostatecznej wersji Strategii. W skład Zespołu weszły następujące osoby:

Pani Karolina Kowalska – Wójt Gminy Sadkowice – Lider projektu

Pani Katarzyna Ciołak – Sekretarz Gminy Sadkowice – Kierownik Zespołu

Pan Robert Lisowski – Konsultant Strategii – ekspert

oraz Członkowie Zespołu:

Pan Ireneusz Wojtczak – Skarbnik Gminy Sadkowice

Pani Urszula Michalak – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadkowicach

Pani Wanda Więckowska – Inspektor oświaty, kultury i sportu w Urzędzie Gminy w Sadkowicach

Pani Maria Domeradka – Inspektor ds. podatków i opłat lokalnych w Urzędzie Gminy w Sadkowicach, Przewodnicząca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Pani Grażyna Grzejszczyk – Inspektor ds. dowodów osobistych w Urzędzie Gminy w Sadkowicach

Pani Agata Magiera – Inspektor ds. inwestycji i gospodarki nieruchomościami w Urzędzie Gminy w Sadkowicach

Pan Tomasz Żączkiewicz – Inspektor ds. informatyki w Urzędzie Gminy w Sadkowicach

Pan Jarosław Gortatowicz – Inspektor ds. inwestycji i gospodarki komunalnej w Urzędzie Gminy w Sadkowicach

Pan Remigiusz Skiba – Inspektor ds. inwestycji i budownictwa w Urzędzie Gminy w Sadkowicach

W procesie budowania Strategii, czyli planu rozwoju Gminy Sadkowice na lata 2015-2022, niezbędny jest udział społeczności lokalnej. W zorganizowanych w tym celu, w dniu 26.03.2015, 16.04.2015 i 14.05.2015 warsztatach strategicznych aktywny udział wzięły następujące osoby:

1. Urszula Michalak – Kierownik GOPS w Sadkowicach
2. Wiesława Czerwińska – Koordynator w Klubie Seniora „PROMYK”
3. Bolesław Czerwiński – Prezes PZERiI Oddział w Sadkowicach
4. Honorata Szadkowska – Skarbnik PZERiI Oddział w Sadkowicach
5. Marianna Duczek – Członek Klubu Seniora „PROMYK”
6. Marianna Fit – Członek Klubu Seniora „PROMYK”
7. Jerzy Koziół – Członek Klubu Seniora „PROMYK”
8. Henryk Krakowiak – Członek Klubu Seniora „PROMYK”
9. Wioletta Wieteska – Sekretarz LUKS „SADKOWICE”
10. Marcin Stolarek – Trener w LUKS „SADKOWICE
11. Paweł Beta – Prezes S-LUKS „LUBANIA”
12. Hanna Stępnik – Sekretarz S-LUKS „LUBANIA”
13. Wiesława Janiak – Dyrektor ZSP w Trębaczewie
14. Marek Lewandowski – Dyrektor ZS w Sadkowicach
15. Maria Charążka – Dyrektor ZS w Lubani
16. Marianna Wasiak – Dyrektor SP w Kłopczyńcu
17. Henryk Jakubowski – Prezes LKS Bio-Sad SADKOWICE
18. Kamil Jakubowski – Skarbnik LKS Bio-Sad SADKOWICE
19. Ewa Krakowiak – mieszkanka wsi Sadkowice
20. Tomasz Wachowicz – Prezes OSP w Kaleniu

21. Dorota Wodzińska – Prezes Stowarzyszenia Przyjaciół Szkoły Podstawowej w Kłopczyńcu
22. Urszula Kamińska – Radna Gminy Sadkowice
23. Karolina Kazała – Radna Gminy Sadkowice
24. Bożena Grochal – Radna Gminy Sadkowice
25. Tadeusz Pietrzak – Przewodniczący Rady Gminy Sadkowice
26. Grzegorz Milczarek – Radny Gminy Sadkowice
27. Joanna Nowocin – Radna Gminy Sadkowice
28. Stanisław Pietrzak – Radny Gminy Sadkowice
29. Mariusz Górski – Radny Gminy Sadkowice
30. Waldemar Olborski – Radny Gminy Sadkowice
31. Piotr Chylak – Wiceprzewodniczący Rady Gminy Sadkowice
32. Marcin Szczałbach – Radny Gminy Sadkowice
33. Michał Pruszczyk – Radny Gminy Sadkowice
34. Włodzimierz Staszewski – Sołtys wsi Celinów
35. Teresa Kajtaniak – Sołtys wsi Nowy Kłopczyńcu
36. Lidia Włodarczyk – Sołtys wsi Trębaczew
37. Dariusz Wiśniewski – Sołtys wsi Bujały
38. Sławomir Zieja – Sołtys wsi Gogolin
39. Franciszka Sobocińska – Sołtys wsi Rokitnica Kąty
40. Regina Redlisiak – Sołtys wsi Sadkowice
41. Tomasz Olszewski - Sołtys wsi Kaleń
42. Dorota Malinowska – Sołtys wsi Rzymiec
43. Kamila Sikora – Sołtys wsi Kłopczyńcu
44. Iwona Marczak – Rada Sołecka wsi Kłopczyńcu
45. Aneta Taudul – Rada Sołecka wsi Kłopczyńcu
46. Tomasz Stępnik – Rada Sołecka wsi Kłopczyńcu
47. Karolina Kowalska – Wójt Gminy Sadkowice
48. Ireneusz Wojtczak – Skarbnik Gminy Sadkowice
49. Katarzyna Ciołak – Sekretarz Gminy Sadkowice

Zdjęcia z warsztatów:

2. DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY SADKOWICE

2.1. Ogólna charakterystyka Gminy

2.1.1. Krótki rys historyczny

Sadkowice są wsią kościelną. Nazwę wzięły prawdopodobnie od nazwiska Sadek. Miejscowość jest gniazdem rodów Sadkowskich, herbu Rola. Z rodem tej średniej szlachty związana była historia wsi aż do XVII w. Sadkowscy piastowali drobne urzędy z ziemi rawskiej, byli elektorami naszych królów, a także studiowali w Akademii Krakowskiej. Oni też najprawdopodobniej ufundowali pierwszy kościół drewniany pod wezwaniem Dziesięciu Tysięcy Rycerzy Męczenników, o którym pierwsza wzmianka historyczna pochodzi z 1428 r. Specyficzne położenie Sadkowic na skrzyżowaniu dróg taktowych powodowało, że przez wieś przechodziły kilkakrotnie obce wojska. W 1655 r. przechodził tędy gen. Duglas z 6 tysiącami Szwedów, a w 1656 r. król szwedzki Karol X Gustaw razem z Hieronimem Radziejowskim, następnie Karol XII w 1704 r., a w 1794 r. król pruski Fryderyk II Wilhelm. W 1809 r. maszerują tędy Austriacy w drodze do Warszawy i ponownie w odwrocie do Nowego Miasta. Fakty te miały niewątpliwie wpływ na ubożenie okolicy po każdym takim przemarszu. Na przełomie XVII i XVIII w wieś Sadkowice przechodzi w ręce Załuskich, herbu Junosza, następnie Krasieńskich i ponownie Załuskich, od których w r. 1792 dobra Sadkowic kupuje Franciszek Leszczyński, herbu Belina. Jego córka Julianna w posagu wnosi dobra sadkowickie rodzinie Zawiszów, herbu Przeora, którzy pozostają właścicielami do 1888r.. W r. 1813 spalił się drewniany kościół, wspomniany z okazji wizytacji w latach 1552 i 1617, a na jego miejsce Onufry Zawisza ufundował nowy, także drewniany kościół o jednej frontowej wieży. Obecnie murowany, dwu wieżowy kościół (*na zdjęciu*) ufundował w latach 1884-86 Marian Zawisza. W roku 1827 Sadkowice miały 30 domów i 310 mieszkańców. Natomiast w roku 1889, 45 domów i 335 mieszkańców. W r. 1854 wzmiankowana jest w Sadkowicach szkoła elementarna. Po rodzinie Zawiszów, dobra sadkowskie przejmuje Świdziński, a w roku 1894 kupuje je Antoni Radzikowski, którego syn Wacław jest ostatnim dziedzicem tych dóbr. W skład gminy wchodzi również stare wsie: Lubania, o której pierwsze zapisy historyczne pochodzą z XV w, a także Kaleń, Bujały, Olszowa Wola i Lewin. Z Lubanią jest związana historyczna osoba generała Józefa Antoniego Madalińskiego herbu Laryssa, gorącego patrioty i bohatera doby upadku Polski, uczestnika powstania kościuszkowskiego. Kilka ważnych dat z historii gminy jako urzędu: 16 styczeń 1816 roku- w Królestwie Polskim, dekretem księcia namiestnika o organizacjach terenowych i gminnych utworzono gminy przy następujących dworach: Kłopotczyn, Trębaczew, Bujały, Skarbkowa Wieś i Olszowa Wola. 16 marca 1859 roku- ukazem cara Aleksandra II o zmianach administracji gminnych w celu powiększenia ich terenów skasowano gminy w Olszowej Woli, Skarbkowej Wsi i Bujalach, a ich kosztem powiększono obszary gmin w Kłopotczynie i Trębaczewie. W latach 1816-1866- istnieje gmina przy dworze w Sadkowicach, 1928 rok- w skład gminy Lubania wchodzi 26 wsi hipotetycznych i 25 kolonii hipotetycznych, 9 grudnia 1972 rok - w powiecie rawskim powstaje gmina Sadkowice, z siedzibą w Sadkowicach.

Kościół pw. Św. Dziesięciu Tysięcy Rycerzy Męczenników w Sadkowicach z1886 r.

Zespół pałacowo – parkowy w Kaleniewo z ok. 1859 r. (własność prywatna)

Kościół pw. Przemienienia Pańskiego w Lubani z 1887 r.

Kościół pw. Św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Lewinie z XVII w.

Dwór w Zabłociu z ok. 1890 r. (własność prywatna). Fot. Maja Włodarska

Dwór w Sadkowicach z XVIII w. (własność prywatna). Fot. Karolina Zawadzka

Dwór w Bujalach z XIX w.

2.1.2. Położenie i relacje zewnętrzne

Gmina Sadkowice położona jest we wschodniej części województwa łódzkiego i sąsiaduje z województwem mazowieckim.

Gmina Sadkowice na tle województwa łódzkiego

Oddalona jest około 20 km od Rawy Mazowieckiej, siedziby powiatu rawskiego i leży w jego południowo-wschodniej części. W skład powiatu rawskiego wchodzi 6 gmin:

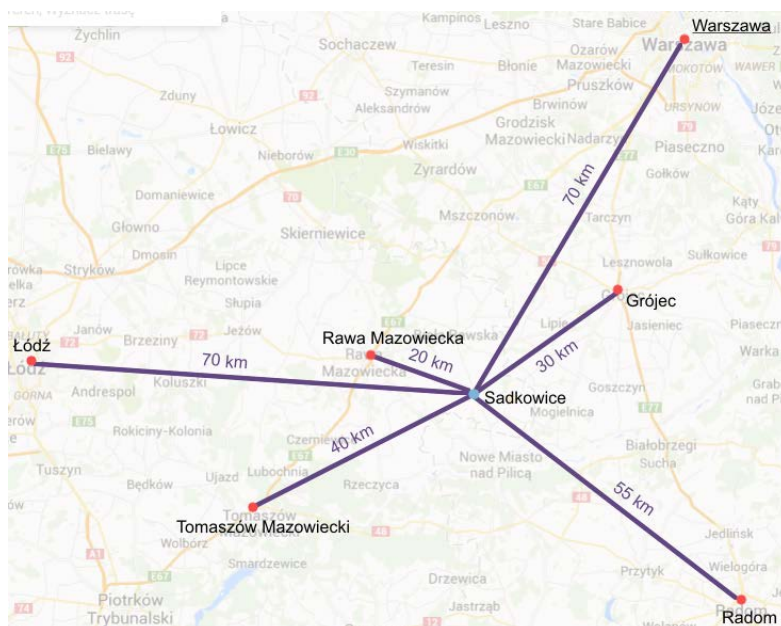
- gmina Biała Rawska – miejsko-wiejska,
- gmina Cielądz – wiejska,
- miasto Rawa Mazowiecka – gmina miejska,
- gmina Rawa Mazowiecka – wiejska,
- gmina Regnów – wiejska,
- gmina Sadkowice – wiejska.

Gmina Sadkowice bezpośrednio sąsiaduje z gminą Biała Rawska i gminą Regnów.

Gmina Sadkowice na tle powiatu rawskiego

Odległość Sadkovic od ważniejszych ośrodków gospodarczych w regionie:

2.1.3. Wielkość i podział terytorialny (administracyjny)

Gmina Sadkowice zajmuje obszar 12.108ha, który zamieszkuje 5.696 mieszkańców (na dzień 31.12.2014r.). Administracyjnie składa się z 34 wsi, które tworzą 30 sołectw: sołectwo Broniew, sołectwo Bujaly, sołectwo Celinów, sołectwo Gacpary, sołectwo Gogolin, sołectwo Jajkowice, sołectwo Kaleń, sołectwo Kłopczyń, sołectwo Lewin, sołectwo Lipna, sołectwo Lubania (wieś Lubania i Władysławów), sołectwo Lutobory (wieś Lutobory i Nowe Lutobory), sołectwo Nowe Sadkowice, sołectwo Nowe Szweyki, sołectwo Nowy Kaleń, sołectwo Nowy Kłopczyń, sołectwo Olszowa Wola, sołectwo Paprotnia, sołectwo Pilawy, sołectwo Przyłuski, sołectwo Rokitnica-Kąty, sołectwo Rzymiec (wieś Rzymiec i Szweyki Wielkie), sołectwo Sadkowice, sołectwo Skarbkowa, sołectwo Studzianki, sołectwo Trębaczew, sołectwo Turobowice, sołectwo Zabłocie, sołectwo Zaborze, sołectwo Żelazna (wieś Żelazna i Rudka).

Mapa Gminy Sadkowice

2.2. Środowisko przyrodnicze i zasoby naturalne

2.2.1. Rzeźba terenu

Gmina Sadkowice położona jest we wschodniej części województwa łódzkiego, na terenie powiatu rawskiego. Pod względem fizyczno-geograficznym obszar gminy Sadkowice leży w południowo-zachodniej części Mezoregionu Wysoczyzny Rawskiej

w Makroregionie Wzniesień Południowomazowieckich. Są to wysoczyzny morenowe staroglacjalne – bezjeziorne, faliste z licznie występującymi wzniesieniami kemów, ozów i moren martwego lodu. Teren opada w kierunku południowym. Północna część obszaru gminy wyniesiona jest od 180 do 196 m. n.p.m., a południowa od 153 do 155 m. n.p.m.

Na ostateczny kształt rzeźby terenu gminy miała wpływ akumulacyjna działalność lodolodu zlodowacenia Warty oraz w mniejszym stopniu erozyjno - akumulacyjna działalność rzeki Ryłki, i Rokitnicy wraz z dopływami rz. Żelaznej.

Tarasy rzeczne rzeki Ryłki, Rokitnicy i dopływów Żelaznej zbudowane są z utworów młodszych od utworów budujących wysoczyznę. Są to głównie piaski i żwiry rzeczne facji korytowej wieku eoholocenijskiego często przewarstwione mułkami aluwialnymi. Lokalnie w obrębie starorzeczy występują organiczne utwory facji rzeczno-zastoiskowej a wyjątkowo czwartorzędowe mułki zastoiskowe.

2.2.2. Klimat

Według regionalizacji klimatycznej przeprowadzonej w oparciu o częstotliwość występowania określonych typów pogody /opracowanie Alojzego Wosia w Atlasie Rzeczypospolitej Polskiej/ - obszar gminy leży w północno - wschodniej części regionu zwanego „Środkowopolskim”. Generalizując, region ten charakteryzują w stosunku do innych regionów Polski:

- duża częstotliwość występowania dni z pogodą bardzo ciepłą, pochmurną, bez opadu,
- małą częstotliwością występowania dni z pogodą umiarkowanie ciepłą, dni z dużym zachmurzeniem i dni z opadem,
- średnią częstotliwością występowania dni z pogodą przymrozkową - bardzo chłodną oraz umiarkowanie mroźną, z dużym zachmurzeniem, z opadem, także z pogodą dość mroźną, pochmurną, bez opadu.

Warunki klimatyczne panujące na obszarze gminy określa się jako względnie korzystne w zakresie potrzeb gospodarczych. Do elementów klimatu, które uznaje się za sprzyjające rozwojowi obszarów w szczególności w zakresie sadownictwa, zalicza się:

- warunki solarne wyróżniające się wysokim usłonecznieniem (z roczną sumą całkowitego promieniowania słonecznego - 86,3 kcal/cm², przy krajowych wartościach maksymalnych 87,8 kcal/cm² i minimalnych - 73,7 kcal/cm², ze wskaźnikiem usłonecznienia względnego średnio w roku - 37%), stosunkowo dużą ilością dni pogodnych (miesięcznie 6,6), stosunkowo małym zachmurzeniem,

- warunki termiczne charakteryzujące się wysokim wskaźnikiem termicznym (23 stopnie C, przy najwyższym dla kraju - 24,8 stopnie C), stosunkowo długim okresem bezmroźnym w roku (231 dni),
- warunki wegetacyjne cechujące się długim okresem wegetacyjnym - 214 dni, przy długim lecie oraz krótkiej lub średniej zimie,
- warunki biometeorologiczne, przy wskaźniku biometeorologicznym wahającym się od 1,8 do 1,9.

Za niekorzystne, z punktu widzenia potrzeb gospodarczych, a w szczególności potrzeb rolniczej i sadowniczej działalności, należy uznawać następujące czynniki klimatyczne:

- niedobór opadów atmosferycznych, wyrażający się średnioroczną sumą opadów atmosferycznych od 550 mm do 600 mm (tylko 532 mm za okres lat 1981 - 93), niską - średnioroczną sumą dni z opadem 135,7, także wysoką częstotliwością występowania ciągów bezopadowych (okresów posusznych),
- wysoką wartość rocznej sumy parowania terenowego, co jest również przyczyną okresowych deficytów wody w glebie (rocznie od 500 do 520 mm).

W regionie dominują wiatry z sektora zachodniego (16,8%), południowo-wschodniego (11,8%) oraz południowo-zachodniego (11,1%). Są to jednocześnie wiatry najsilniejsze, ponieważ ich prędkość średnia ważona wynosi ok. 4,2 m/s. Najrzadziej występują wiatry północno-wschodnie (3,7%) i północne (4,7%). Są to wiatry słabsze, których prędkość średnia ważona wynosi odpowiednio 3,1 m/s i 3,4 m/s.

W obszarach dolinnych niekorzystne z punktu widzenia środowiska zamieszkania, są warunki wilgotnościowe, większe jest prawdopodobieństwo występowania przymrozków przygruntowych i inwersji temperatury, również częstsze są przypadki zalegania chłodnego i wilgotnego powietrza oraz mgieł.

2.2.3. Wody powierzchniowe i podziemne

Pod względem hydroregionalnym obszar gminy znajduje się na południowo-wschodnim skraju Regionu Kujawsko - Mazowieckiego stanowiącego południowo-wschodni skraj Makroregionu Zachodniego Niżu Polskiego. Region ten obejmuje kujawską część antyklinorium środkowopolskiego a południowo - wschodnią jego granicę stanowi dolina środkowej Pilicy. Na obszarze gminy występują trzy piętra wodonośne. Stan rozpoznania wód podziemnych ograniczony jest do odwiertów istniejących ujęć wody głównie czwartorzędowych. Eksploatowane ujęcia z poszczególnych utworów wskazują na znaczące zasoby warstw czwartorzędowych (ujęcia wody o głębokości od 23 – 55m) o zwierciadle już od 10m do 51 m ppt. Warstwy wodonośne w czwartorzędzie są w miarę równomiernie rozłożone na obszarze gminy. Warstwa wodonośna trzeciorzędu występuje od 34m (Kaleń) jury do 102 m ppt.

W zakresie ochrony wód podziemnych - uwarunkowania dotyczą ochrony poziomu wodonośnego czwartorzędu oraz poziomu mezozoiku - jury górnej, jako głównych

poziomów użytkowych w całym regionie hydrogeologicznym - kujawsko-mazowieckim a tym samym i na obszarze gminy. Stosownie do wskazań zawartych w Atlasie Map GZWP w Polsce, artykułuje się potrzebę ochrony obszarów zasilania zbiorników wód podziemnych jako obszarów OWO i ONO. Północny obszar gminy Sadkowice położony jest w granicach zbiornika OWO (GZWP Nr 215 i 215A) o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych odpowiednio 250 i 135 tys. m³ na dobę i średniej głębokości ujęć 160 – 180m z utworów trzeciorzędowych.

Głównymi ciekami wodnymi przepływającym przez teren gminy są rz. Rylka płynąca wzdłuż zachodniej granicy gminy (dopływ rz. Bzury), rz. Rokitnica ze źródłami w rejonie Nowych Sadkowic oraz dopływy rz. Żelaznej przepływającej przez grunty wsi Żelazna. Główny kierunek spływu wód jest z północy na południe. Zachodnim skrajem gminy przebiega wododział rz. Bzury i Pilicy w obrębie wzniesień na linii Nowe Szwejki - Turobowice - Lewin.

Na obszarze gminy spadek doliny wynosi do 4 promil. Wody w zasadzie odpowiadają II klasie czystości. Wszystkie pozostałe cieki wodne przepływające przez teren gminy to dopływy w/w rzek. Pola uprawne i w mniejszym stopniu łąki, odwadniane są siecią rowów melioracyjnych. Na te wody oddziałują zanieczyszczenia środkami produkcji rolniczej, lokalnie także zrzuty ścieków komunalnych. Brak danych o stanie czystości wód nie pozwala określić skali tego oddziaływania. Sieć wód płynących nie jest jednak bogata a szereg rowów prowadzi wody wyłącznie okresowo.

Na terenie gminy występują tendencje do zakładania sztucznych zbiorników wodnych na trwałych użytkach zielonych przyległych do dopływów rz. Żelaznej, zasilane na zasadzie niewielkiego piętrzenia.

2.2.4. Bogactwa naturalne

Charakterystycznymi elementami krajobrazu gminy są: znaczne deniwelacje terenu (obręb wsi Szwejki Wielkie, Rzymiec i Turobowice), doliny rzek: Rylki – płaska i rozległa, Rokitnicy – w części źródłowej wąska i mocno wcięta, w części południowej rozległa z łąkami i torfowiskami, Lubianki – płaska i wąska z rozlewiskami i łąkami w rejonie wsi Żelazna Nowa. Najwyższe (196,9 m n.p.m.) wzniesienie znajduje się w Trębaczewie i pokryte jest lasem. Niewielkie obszary leśne znajdują się w południowo-zachodniej części gminy, natomiast charakterystycznym elementem krajobrazu gminy są sady (zwłaszcza we wschodniej jej części).

Najcenniejsze – pod względem przyrodniczym – obszary na terenie gminy Sadkowice to: doliny rzek oraz kompleksy leśne w Trębaczewie (rezerwat przyrody) i Bujalach (aleja drzew) oraz parki dworskie.

Rezerwat przyrody „Trębaczew” został utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w 1958 roku (Monitor Polski z 1958 r. Nr 73, poz. 431). Powierzchnia rezerwatu jest równa 164,91 ha. Ochroną objęta jest dąbrowa z modrzewiem polskim – największe na Mazowszu skupisko modrzewi z bogatą florą. Wiek modrzewi określa się na około 100-160 lat.

Na terenie gminy Sadkowice znajduje się 48 pomników przyrody, z których najcenniejsze to aleja złożona z drzew 100 -120 letnich w miejscowości Bujały.

Powierzchnia lasów na terenie gminy jest stosunkowo niewielka i wynosi około 5,80% całkowitego terenu gminy.

Tabela: Powierzchnia lasów i gruntów zalesionych

Wyszczególnienie	ha
Lasy państwowe	381,7045
Lasy prywatne	267,1500
Ogółem :	648,8545

wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Na terenie gminy Sadkowice występują udokumentowane złoża kruszyw naturalnych. Dane te przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa złoża	Wielkość zasobów (w tys. Mg)
1.	Broniew	112
2.	Skarbkowa	824
3.	Szwejki Nowe	215
4.	Trębaczew	162
5.	Turobowice-Rzymiec	273
	Razem	1586

wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

2.2.5. Tereny i obiekty prawem chronione

Na terenie Gminy zachowały się liczne świadectwa historii – zabytki architektury – świadczące o rozwijającym się przed wiekami osadnictwie. Są to przede wszystkim dwory i zabudowania gospodarcze oraz parafialne kościoły rzymsko katolickie wraz z obiektami towarzyszącymi. Do najważniejszych zabytków Gminy możemy zaliczyć :

- Kościół Parafialny p.w. Świętych Dziesięciu Tysięcy Rycerzy Męczenników w Sadkowicach, zbudowany w latach 1884-1886 na miejscu świątyni drewnianej, która spłonęła. Z wyposażenia kościoła na uwagę zasługują : ambona w kształcie łodzi oraz rzeźby wielkiego ołtarza.

- Kościół Parafialny p.w. Przemieniania Pańskiego w Lubani wybudowany w roku 1887 (arch. Konstanty Wojciechowski) na miejscu świątyni drewnianej, wystrój neogotycki.

- Kościół parafialny p.w. Św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Lewinie, zbudowany w XVII w. z drzewa modrzewiowego. Ołtarz główny Matki Boskiej Łaskawej Lewińskiej z XVII w., dwa obrazy z XVIIIw., bpa Męczennika i św. Antoniego, ambona z 1830 roku. Dwa dzwony: jeden większy „Stanisław” z 1892 roku ważący ponad 120 kg, drugi „Michał” ważący 80 kg. Wnętrze kościoła odrestaurowano pod koniec lat osiemdziesiątych XX wieku. Prace konserwatorskie w kościele trwały w 2012 i 2014 roku częściowo dofinansowane z budżetu gminy Sadkowice. W 2012 roku przeprowadzono konserwację ambony, której całkowity koszt wyniósł 29.854,41zł, w tym dotacja gminy Sadkowice 12.000,00zł. W 2014r. miały miejsce prace konserwatorskie przy dwóch barokowych obrazach z XVIII w. , św. Antoniego Padewskiego i św. Rozalii. Koszt całkowity przeprowadzonych prac to 36.292,50zł, w tym dotacja z gminy Sadkowice 10.000,00zł.

- Zespół pałacowo-parkowy w Kaleniu : pałac klasycystyczny wybudowany ok. 1859 roku, odrestaurowany w 1990 roku, dobrze zachowany, budynek murowany z portykiem kolumnowym od wschodu oraz okrągła wieżą przy narożniku północno-zachodnim. Wokół pałacu zabytkowy park krajobrazowy ze stawami i aleją wjazdową. Własność prywatna.

Na uwagę zasługują także dwory wraz z parkami i alejami zabytkowymi w Bujalach (dwór z ok. 1890 roku), Zabłociu(dwór z 1890 roku), Paprotnia (dwór z ok. 1820r.) i Jajkowicach (dwór z ok. 1820 roku), a także szczególnie piękny rezerwat modrzewia na tle lasu sosnowo – dębowo - bukowego w Trębaczewie, a w nim kilkaset gatunków roślin kwiatowych (także chronionych) oraz aleja lip w Bujalach zaliczona do pomników przyrody.

W miejscowości Nowe Szwejki znajduje się obelisk upamiętniający zagładę Oddziału Leśnego Armii Krajowej „DZIK” w bitwie z okupantem hitlerowskim, która rozegrała się w dniach 26-27 listopada 1944r. w gospodarstwie Pana Jana Biedrzyckiego w Nowych Szwejkach.

Na terenie Gminy zlokalizowano także kilka cmentarzy spośród których najdłuższą historię mają nekropolie w miejscowościach Lewin, Lubania i Sadkowice.

Zabytki archeologiczne.

Stanowiska archeologiczne są ważnym elementem krajobrazu kulturowego i stanowią podstawę wiedzy o najdawniejszych dziejach okolic Sadkovic. Środowisko kulturowe Gminy zawiera 89 zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych datowanych od okresu pradziejowego do czasów nowożytnych. Największe skupiska stanowisk występują w rejonach miejscowości: Jajkowice, Paprotnia, Sadkowice, Szwejki Wielkie, Turobowice, Gacpary, Lutobory, Trębaczew, Kłopczyń . Lipna, Olszowa Wola i Żelazna.

Najstarszą grupą stanowisk są stanowiska z okresu pradziejowego, których liczba na terenie gminy wynosi 4 (dwa w miejscowościach Studzianki, a po jednym w okolicy wsi Kaleń i Przyłuski).

Ważne elementy dziedzictwa historycznego zawiera Herb Gminy Sadkowice, przedstawiający w polu błękitnym podkowę srebrną, na której zaćwieczony krzyż kawalerski złoty, z jabłkiem czerwonym, z gałązką i dwoma listkami zielonymi. Całość na tarczy typu hiszpańskiego. Podkowa z krzyżem została zaczerpnięta z herbu Lubicz, który był jednym z herbów używanych na terenie gminy. Jabłko nawiązuje do nazwy stolicy Gminy, Sadkowic.

2.2.6. Źródła zanieczyszczenia środowiska

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza, gleby oraz wód gruntowych jest intensywne stosowanie w produkcji rolnej i specjalistycznej produkcji sadowniczej nawozów oraz środków ochrony roślin. Nie mniej szkodliwy wpływ na środowisko ma również nieuregulowana gospodarka ściekowa, a także pozyskiwanie ciepła w wyniku spalania węgla.

2.3. Infrastruktura techniczna

2.3.1. Układ drogowy

Długość dróg powiatowych na obszarze gminy wynosi 68,1 km, natomiast długość dróg gminnych wynosi łącznie 41 km. Drogi wewnętrzne mają długość 243 km.

Drogi powiatowe Nr:

- 4118E – Pukinin – Sadkowice – Trębaczew – Nowy Kłopczyń (Pawłowice gm. Mogielnica),
- 4122E – Biała Rawska – Sadkowice – (Rosocha),
- 4128E – Olszowa Wola – Broniew – (Błędów),
- 4123E – Cielądz – Sadkowice – (Józefów),
- 4124E – (Godzimierz) – Turobowice,
- 4125E – Sadkowice – Konstantynów,
- 4129E – Kaleń – Lubania,
- 4130E – Broniew – Zaborze,
- 4131E – Olszowa Wola - Kłopczyń

Drogi gminne Nr:

- 113014E – (Gośliny) – gr. gm. Biała Rawska – Nowe Szwejki – Rzymiec – Turobowice,
- 113201 – Rzymiec – Pilawy – gr. gm. Regnów – (Kolonja Ryłsk Duży),
- 113202 – Sadkowice – Gogolin – Paprotnia,

- 113203 – Paprotnia – dr. pow. Nr 4123E – (Gogolin),
- 113204 – Kaleń Paprotnia,
- 113205 – Lutobory – Kaleń,
- 113206 – Lutobory – Przyłuski – Zabłocie – gr. woj. mazowieckiego (Godzimierz),
- 113207 – Kolonia Bujały - gr. woj. Mazowieckiego (Rokitnica),
- 113208 – Olszowa Wola - gr. woj. Mazowieckiego (Nowe Łęgowice),
- 113209 – Nowy Kłopotczyn – Jajkowice,
- 113210 – Lubania - Kłopotczyn,
- 113211 – Lubania – Skarbkowa – Nowa Skarbkowa - gr. woj. Mazowieckiego – Wężowiec,
- 113212 – Lubania – Żelazna Stara,
- 113213 – Żelazna Nowa - gr. woj. Mazowieckiego (Świdrygały),

Sieć dróg publicznych uzupełniają ogólnodostępne drogi wewnętrzne w poszczególnych miejscowościach.

Drogi charakteryzują się:

- nawierzchniami bitumicznymi, żwirowymi, wyjątkowo gruntowymi,
- chodnikiem wyłącznie na niektórych odcinkach zabudowy wsi Sadkowice, Kaleń, Jajkowice i Lubania,
- zaniżonymi parametrami szerokości pasów drogowych i jezdni.

Wydatki na drogi w latach 2010-2013.

Rok 2010:

- Przebudowa drogi w m. Zaborze – 477 m;
- Przebudowa drogi w m. Lipna – 1195 m;
- Przebudowa drogi w m. Trębaczew – 1550 m;
na kwotę 785 429,21 zł - dofinansowanie w formie dotacji z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych na kwotę 131 000,00 zł (Umowa 166/RO/2010 z 15.06.2010 r.);
- Przebudowa drogi gminnej w m. Żelazna – 955 m;
na kwotę 354 690, 94 zł – dofinansowanie w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011na kwotę 177 345, 47 zł (Umowa 63/NPPDL/FE.V/2010 z 01.09.2010 r.);
- Remont drogi Jajkowice – Broniew – 2047 m na kwotę 172 660,04 - środki własne Gminy Sadkowice.

Rok 2011:

- Przebudowa drogi gminnej Sadkowice-Gogolin – 1420 m;
na kwotę 599 881,34 zł – dofinansowanie w formie dotacji z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych na kwotę 130 000,00 zł (Umowa 186/RO/2011 z 13.06.2011 r.), dofinansowanie w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011 na kwotę 299 940,67 zł (Umowa 41/NPPDL/FE.IV/2011 z 08.06.2011 r.).

Rok 2012:

- Przebudowa drogi gminnej Jajkowice – Nowy Kłopotczyn – 1160 m;
na kwotę 633 018,74 zł – dofinansowanie w ramach Narodowego programu przebudowy dróg lokalnych – Etap II
Bezpieczeństwo- Dostępność -Rozwój na kwotę 192 305,62 zł (Umowa 26/NPPDL/FE-IV/2012 z dnia 17.09. 2012 r.);
- Przebudowa drogi w miejscowości Lubania – 607 m;
na kwotę 195 688,12 zł – dofinansowanie w formie dotacji z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych na kwotę 99 169 zł (Umowa 175/RO/2012 z dnia 25.06.2012 r.);
- Przebudowa drogi w miejscowości Lubania – 147 m na kwotę 78 717,58 zł - środki własne Gminy Sadkowice.

Rok 2013:

- Remont drogi gminnej w miejscowości Skarbkowa – 640 m;
na kwotę 297 031,77 zł – dofinansowanie w formie dotacji z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych na kwotę 67 000,00 zł (Umowa 169/RŚ/2013 z 17.07.2013 r.);
- Remont drogi gminnej Paprotnia-Celinów – 2330 m;
na kwotę 397 255,07 zł – dofinansowanie w formie dotacji w kwocie 280 000,00 zł (Umowa Nr ZK-I/13/2013 z dnia 18.11.2013 r.)

2.3.2. Gospodarka wodna

Długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi 109 km, a liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych – 1154. Pozostałe gospodarstwa zaopatrują się w wodę ze studni kopanych lub wierconych.

Poniższe zestawienie charakteryzuje wielkość i podział istniejących sieci wodociągowych.

Nazwa wodociągu	Miejscowości zwodociągowane	Długość sieci wodociągowej (km)	Liczba gospodarstw i posesji posiadających przyłącza
SW Skarbkowa	Skarbkowa, Lubania, Żelazna, Rudka	16,7	225

SW Kłopoczyn	Kłopoczyn, Nowy Kłopoczyn, Lipna	14,8	151
SW Kaleń	Broniew, Bujały, Jajkowice, Kaleń, Lutobory, Nowe Sadkowice, Nowy Kaleń, Olszowa Wola, Paprotnia Rokitnica Kąty, Sadkowice, Trębaczew, Władysławów, Zaborze	63,3	674
SUW Studzianki	Przyłuski, Zabłocie, Lewin, Studzianki, Gacpary	14,2	104
Razem		109	1154

- system zaopatrzenia w wodę zasilany jest z czterech stacji (8 studni głębinowych - Kłopoczyn, Kaleń, Skarbkowa, Studzianki), z zasobów kategorii B, studnie o głębokości od 38 m do 52 m.

Ujęcia wody posiadają następującą charakterystykę:

Lokalizacja	Nowy Kłopoczyn	Kaleń	Skarbkowa	Studzianki
Zasoby: -Qmax/ m3/h	24	56	25	50
Głębokość studni	Nr 1 i 2 - 42	Nr 1 - 42,9m Nr 2 – 40,5	38	51
Stratygrafia ujęcia	czwartorzęd	czwartorzęd	czwartorzęd	czwartorzęd

Zasoby dyspozycyjne wód podziemnych na terenie gminy zaspokajają potrzeby mieszkańców. Wody podziemne występujące na obszarze gminy charakteryzują się dobrą jakością i po uzdatnieniu spełniają wymagania norm wody pitnej.

Istniejące stacje uzdatniania wody na terenie gminy Sadkowice

Lp.	Stacja uzdatniania	Miejscowości zaopatrywane w wodę
1	Kaleń	Kaleń, Sadkowice, Nowe Sadkowice, Trębaczew, Rokitnica Kąty, Broniew, Zaborze, Jajkowice, Paprotnia, Władysławów, Olszowa Wola, Bujały, Lutobory
2	Nowy Kłopoczyn	Nowy Kłopoczyn, Kłopoczyn, Lipna
3	Skarbkowa	Skarbkowa, Lubania, Żelazna, Rudka
4	Studzianki	Studzianki, Gacpary, Lewin, Przyłuski, Zabłocie, Turobowice, Turobowice Kolonia, Pilawy, Rzymiec, Szwejki Nowe, Szwejki Wielkie

Rozbudowa infrastruktury wodociągowej w latach 2013-2015

Rok	Długość sieci wodociągowej w km	Nazwa zadania	Nakłady inwestycyjne w tys.	Długość wybudowanej sieci wodociągowej
2013	108,91	Budowa wodociągu i przyłączy wodociągowych część kwalifikowalna Etap I cz.1 i Etap II ” Budowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Studzianki,	808,3 1.122,4	14,08 km
2014	108,91	Przebudowa Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Kaleń	756,4	-
2015	125,72	Rozbudowa sieci wodociągowej z ujęcia w Kaleniu o miejscowości Sadkowice, Celinów, Paprotnia, Nowe Lutobory oraz Gogolin	1.228,2	16,81 km
2015	147,07	Budowa wodociągu Etap I cz. 2 i Etap III	1.599,0	21,35 km

2.3.3. Gospodarka ściekowa

Obecnie w gminie działają trzy oczyszczalnie ścieków. W Kaleniu o wydajności rzeczywistej 45 m³/d, która została wybudowana w 1999 roku na potrzeby wsi Kaleń, oraz dwie oczyszczalnie o wydajności około 10 m³/d w Lubani i Sadkowicach. Do oczyszczalni dopływają głównie ścieki ze szkół, w tych miejscowościach.

W pozostałych miejscowościach ścieki pochodzące z zabudowy mieszkaniowej, jak i z obiektów użyteczności publicznej odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych, w których są czasowo gromadzone. Właściciele nieruchomości zobowiązani są do zawarcia pisemnej umowy z przedsiębiorcą posiadającym zezwolenie na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych.

Rok	Nazwa zadania	Nakłady inwestycyjne w tys. złotych
2010	Budowa oczyszczalni ścieków w Lubani	223,7
2011	Budowa oczyszczalni ścieków w Sadkowicach	562,6

2.3.4. Gospodarka odpadami

Zmiana systemu gospodarki odpadami wprowadzona od 1 lipca 2013 roku, ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity w Dz. U. z 2013 r. poz. 1399 z późniejszymi zmianami) uczyniła gminę podmiotem odpowiedzialnym za odebranie i właściwe zagospodarowanie odpadów komunalnych od mieszkańców gminy oraz za osiągnięcie wskazanych ustawą poziomów recyklingu. Odpady komunalne od mieszkańców odbiera i zagospodarowuje firma wyłoniona w

drodze przetargu nieograniczonego. Systemem gospodarki odpadami objęci są wszyscy mieszkańcy gminy. Na terenie gminy obowiązuje system selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych. Zorganizowany został Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Sadkowicach na nieruchomości po Spółdzielni Kółek Rolniczych, do którego mieszkańcy mogą oddawać odpady wielkogabarytowe, gruz budowlany, opony, folie przemysłowe, szkło okienne, elektro - śmieci itp.

	2013	2014
Ilość odebranych odpadów zmieszanych	312,7 Mg	437 Mg
Ilość odebranych odpadów selektywnie	93,1 Mg	137,5 Mg
Osiągnięty poziom recyklingu	11,5%	23,1%
Wydatki na gospodarowanie odpadami komunalnymi - ogółem	165 tys. (za 6 m-cy) Od 01.07.2013	431,5 tys. (za 12 m-cy)
- w tym odbiór i zagospodarowanie	143,1 tys. (za 6 m-cy) Od 01.07.2013	393,4 tys. (za 12 m-cy)

Opracowanie własne

2.3.5. Budownictwo

Gmina Sadkowice jest gminą wiejską, stąd większość budynków mieszkalnych to obiekty wolnostojące i jednorodzinne.

Gospodarka mieszkaniowa i rynek mieszkaniowy to ważne elementy całości procesów społeczno-gospodarczych. To właśnie te procesy mają wpływ na poziom warunków bytowych, koniunkturę gospodarczą, migracje ludności. W dzisiejszych warunkach mieszkanie lub dom nadal są najbardziej kosztowną inwestycją. Zasoby mieszkaniowe cechują się trwałością (trwalsze od życia użytkowników) i immobilnością (nie można ich przenieść w inne miejsce przestrzeni). Pamiętać także należy o ścisłej współzależności między miejscem zamieszkania, a miejscem pracy.

Na terenie gminy Sadkowice wg danych statystycznych zasoby mieszkaniowe kształtują się następująco:

Mieszkania

Rok	2011	2012
Ilość mieszkań	1720	1720
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	89,7	89,7
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	30	27
Liczba lokali socjalnych	1	1

Zasoby mieszkaniowe stanowiące własność Gminy Sadkowice

Lp.	Nazwa lokalu	Liczba lokali komunalnych			powierzchnia
		2012	2013	2014	
1	Sadkowice przy szkole	2	2	2	108
2	Bujały obok szkoły	1	1	1	65
3	Kłopczyń - dwa budynki	4	3	3	131,40
4	Rzymiec	3	3	3	137,29
5	Rzymiec	3	2	2	72,90
6	Kaleń	1	1	1	50
7	Trębaczew	2	1	1	37
8	Sadkowice SKR	4	4	4	224
9	Sadkowice od Lipskiej	2	2	2	125,90
10	Lewin	2	2	1	32,80
11	Skarbkowa – socjalny	1	1	1	30,32
	Razem	25	22	21	1014,61

2.3.6. Gazyfikacja, elektryfikacja, ciepłownictwo

Na terenie gminy Sadkowice nie istnieje sieć oraz urządzenia gazu przewodowego. Z gazu ziemnego korzysta jedynie kilkanaście gospodarstw przy granicy wschodniej wsi Jajkowice i Skarbkowa – sieć prowadzona jest z terenu województwa mazowieckiego. Siecią zarządzają Mazowieckie Zakłady Gazownictwa. Pozostali mieszkańcy korzystają z gazu propan-butan głównie z 11 kg butli. W gminie znajdują się liczne punkty sprzedaży gazu.

Program gazyfikacji gminy wymaga pełnej koordynacji z programem doprowadzenia gazu do Nowego Miasta i gazyfikacji gminy Regnów oraz Cielądz.

Główny punkt zaopatrzenia obszaru gminy w energię elektryczną mieści się w Żurawi. Z GPZ Rawa Mazowiecka i GPZ Żurawia wychodzą linie przesyłowe 15kV, sieci rozgałęźne 15kV docierają do każdej miejscowości. W gminie znajdują się 64 transformatory słupowe (średnio 2 na miejscowość). Linia 110kV przebiega przez obszar gminy bezkolizyjnie, poza terenami skupisk ludzkich. Urządzenia i sieci posiadają rezerwę możliwości dostarczania mieszkańcom energii.

Gmina nie ma lokalnej sieci ciepłowniczej. Zdecydowana większość gospodarstw domowych korzysta z własnych systemów grzewczych. Najczęściej są to piece centralnego ogrzewania opalane węglem, koksem, miałem lub drewnem. Węglowe kotłownie posiadają również budynki użyteczności publicznej:

Nazwa	Moc pieca	Paliwo	Zużycie paliwa/rok
Urząd Gminy w Sadkowicach	71 kW	węgiel	15 ton
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadkowicach	15 kW	Energia elektryczna	10.983 kW
Zespół Szkół w Sadkowicach	2 piece x 200 kW	Eko-groszek	100 ton
Zespół Szkół w Lubani	170 kW	Olej opałowy	28.000 litrów
Szkoła Podstawowa w Kłopotczynie	75 kW	Eko-groszek	26 ton
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Trębaczewie	45 kW	węgiel	30 ton

Opracowanie własne

2.4. Demografia

2.4.1. Stan i struktura ludności gminy Sadkowice

Liczba ludności zamieszkującej dany obszar uzależniona jest od wielu czynników począwszy od możliwości kształcenia się, znalezienia pracy, warunków do założenia rodziny, warunków zamieszkania i dostępu do podstawowych dóbr i usług. Dalsze życie w danej miejscowości determinuje również jakość i dostępność do jednostek kultury i rozrywki. Pozostanie lub opuszczenie rodzinnych stron uzależnione jest także od indywidualnych potrzeb i oczekiwań, ale również od gotowości do opuszczenia rodziny w poszukiwaniu lepszych warunków życia.

Ludność faktycznie zamieszkująca gminę Sadkowice, stan na 31.XII

Rok	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2010	5827	2842	2985
2011	5796	2842	2954
2012	5780	2831	2949
2013	5752	2820	2932

Źródło: Opracowanie własne, ewidencja ludności UG Sadkowice

Liczba ludności zamieszkującej gminę Sadkowice na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniosła 5752 osoby. Nieznacznie większość względem płci w latach 2010-2013 stanowili mężczyźni. Liczba ludności w podanych latach wykazuje tendencję zniżkową.

W roku 2013 w stosunku do roku 2010 w gminie Sadkowice zamieszkiwało o 75 osób mniej.

2.4.2. Gęstość zaludnienia

Według danych (stan na 31.12.2013r.) gminę Sadkowice zamieszkiwało 5752 osoby. Średnia gęstość zaludnienia na koniec 2013 r. wynosiła 47,7 osób/km²

Liczba mieszkańców w poszczególnych wsiach gminy Sadkowice

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba ludności
1	Broniew	64
2	Bujały	208
3	Celinów	87
4	Gacpary	67
5	Gogolin	72
6	Jajkowice	245
7	Kaleń	410
8	Kłopotczyn	255
9	Lipna	100
10	Lewin	154
11	Lubania	270
12	Lutobory	102
13	Nowy Kaleń	72
14	Nowy Kłopotczyn	263
15	Nowe Lutobory	80
16	Nowe Sadkowice	124
17	Nowe Szwejki	223
18	Olszowa Wola	250
19	Paprotnia	320
20	Pilawy	81
21	Przyłuski	107
22	Rokitnica- Kąty	33
23	Rudka	36
24	Rzymiec	46
25	Sadkowice	539
26	Skarbkowa	194
27	Studzianki	93
28	Szwejki Wielkie	41

29	Trębaczew	549
30	Turobowice	130
31	Władysławów	26
32	Zabłocie	113
33	Zaborze	126
34	Żelazna	272

2.4.3. Przyrost naturalny i migracje

Ruch naturalny ludności, czyli zmiany ludności w stanie liczbowym, przedstawiony jest za pomocą danych statystycznych obejmujących urodzenia żywe oraz zgony ogółem. Różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów stanowi przyrost naturalny ludności. W latach 2010-2013 w gminie Sadkowice liczba zgonów ogółem była wyższa od liczby urodzeń żywych. Wyjątek stanowi rok 2011 gdzie liczba była dodatnia.

Ruch naturalny ludności gminy Sadkowice w latach 2010-2013

Rok	Urodzenia żywe	Zgony ogółem	Przyrost naturalny
2010	51	74	-23
2011	70	63	7
2012	58	66	-8
2013	61	72	-11

Źródło: Opracowanie własne, ewidencja ludności Urzędu Gminy w Sadkowicach

Migracje ludności doskonale odzwierciedlają nastroje społeczeństwa, stanowią pochodną sytuacji społeczno – gospodarczej na danym obszarze. Obecnie częściej obserwowanym zjawiskiem jest emigracja, która zwykle ma podłoże o charakterze finansowym. Migracje o charakterze zarobkowym są najczęściej spotykanymi. Migrują zwykle ludzie młodzi i wykształceni, którzy w rodzinnych stronach nie znajdują zatrudnienia umożliwiającego im dalszy rozwój oraz otrzymywanie satysfakcjonującego wynagrodzenia. Wyjeżdżają również osoby młode, które chcą kształcić się na studiach wyższych, ale nie mając takiej możliwości w rodzinnych stronach. Wyjeżdżają do większego miasta, w którym zwykle znajdują pracę, a kolejnym naturalnym krokiem staje się założenie tam rodziny i zamieszkania.

Saldo migracji wewnętrznych w gminie Sadkowice

Rok	Liczba zameldowań	Liczba wymeldowań	Saldo migracji
2010	121	158	-37
2011	142	162	-20
2012	120	133	-13
2013	121	159	-38

Źródło: Opracowanie własne, ewidencja ludności UG Sadkowice

W latach 2010-2013 saldo migracji było cały czas ujemne. W całym tym okresie więcej ludzi wyjeżdżało z gminy niż powracało.

2.4.4. Struktura wieku ludności

Statystyka ludności wg. wieku i płci w gminie Sadkowice.

Wiek	Rok			
	2010	2011	2012	2013
0-2	179	181	174	187
3	64	63	65	50
4-5	115	121	129	130
6	66	56	56	66
7	53	60	55	54
8-12	300	288	287	287
13-15	220	222	205	181
16-17	179	145	143	157
18	65	92	82	65
19-65	1941	1931	1935	1927
19-60	1544	1541	1552	1559
>65	398	388	381	384
>60	703	708	716	705
Ogółem	5827	5796	5780	5752

Źródło: Opracowanie własne, ewidencja ludności UG Sadkowice

Według ekonomicznych grup wieku, dla potrzeb statystycznych ludność dzielona jest na trzy grupy, do których należą osoby w wieku:

- przedprodukcyjnym (17 lat i mniej)
- produkcyjnym – ludność w wieku zdolnym do pracy (mężczyźni w wieku 18-64 lata, kobiety w wieku 18-59 lat)
- poprodukcyjnym – mężczyźni od 65 roku życia, kobiety od 60 roku życia.

W 2013 r. w gminie Sadkowice największy udział % stanowiła ludność w wieku produkcyjnym.

Ludność gminy Sadkowice wg. ekonomicznych grup wieku w 2013 roku – udział % w ogóle.

W wieku przedprodukcyjnym	W wieku produkcyjnym	W wieku poprodukcyjnym
19,0	60,6	20,4

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych

2.4.5. Bezrobocie

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Rawie Maz. na dzień 31.12. 2013 roku w powiecie rawskim stopa bezrobocia wynosiła 9,4%, była niższa od notowanej w kraju, która wynosiła 13,4%, w województwie łódzkim 14,1%. Na dzień 31.12.2014 r. stopa bezrobocia w powiecie rawskim wynosiła 7,9%, i była niższa od poziomu bezrobocia w kraju, który wynosił 11,5% oraz w województwie łódzkim 11,9%.

W latach 2010-2013 liczba zarejestrowanych bezrobotnych z terenu gminy Sadkowice przedstawia się następująco:

Tabela Liczba osób zarejestrowanych

Rok	Liczba bezrobotnych	Kobiety	Mężczyźni	Z prawem do zasiłku	Długotrwale bezrobotne
2010	157	76	81	11	81
2011	146	75	71	9	73
2012	156	82	74	16	76
2013	173	89	84	9	87

Źródło: dane z PUP Rawa Maz

2.4.6. Poziom wykształcenia

Poziom wykształcenia w gminie Sadkowice przedstawiono za pomocą danych statystycznych pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego – Ludność 2002, są to ostatnie dostępne dane.

Poziom wykształcenia w gminie Sadkowice w 2002 r.

(O = ogółem; UO = udział osób w danej kategorii wykształcenia w ogóle osób; M = mężczyźni; K = kobiety; U = udział kobiet w danej kategorii wykształcenia)

Poziom wykształcenia	O	UO	M	K	U
Wyższe	111	2,28%	44	67	60,36%
Policealne	117	0,97%	15	32	68,09%
Średnie razem	804	16,51%	359	445	55,35%
Średnie ogólnokształcące	126	2,59%	29	97	76,98%
Średnie zawodowe	678	13,92%	330	348	51,33%
Zasadnicze zawodowe	1091	22,40%	690	401	36,76%

Podstawowe ukończone	2363	48,52%	1246	1117	42,27%
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	454	9,32%	190	264	58,15%

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych, Spis Powszechny 2002 r.

W gminie Sadkowice odnotowano najwyższy udział procentowy osób o wykształceniu: wyższym, średnim razem (ogólnokształcące i zawodowe) oraz zasadniczym zawodowym. Najniższy odsetek w przypadku osób legitymujących się wykształceniem podstawowym ukończonym oraz podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia.

2.5. Gospodarka

2.5.1. Działalność gospodarcza – struktura podmiotów gospodarczych

Na terenie gminy brak jest dużych zakładów przemysłowych. Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, zarejestrowanych na terenie gminy Sadkowice, przeważają podmioty prowadzące handel usługi i przetwórstwo związane z produkcją sadowniczą. Rozwijające się dynamicznie sadownictwo, stworzyło warunki do rozwoju handlu, który sprawnie zaczął funkcjonować, nie uwikłany w procesy prywatyzacji i tworzony prawie od podstaw, niewymagający też dużych nakładów i kwalifikacji zawodowych. Powstające nowe skupiska owoców napędzają koniunkturę gospodarczą gminy, ponieważ wraz z powiększaniem się obszarów sadów, potrzebne są nowe rynki zbytu. Zauważyć należy, iż dużo skupów owoców prowadzonych jest przez przedsiębiorców spoza gminy. Działalność usługowa to przede wszystkim warsztaty samochodowe, usługi remontowo-budowlane, transport. Ogółem w gminie zarejestrowane są 122 podmioty gospodarcze.

Ewidencja rejestrowanych działalności na terenie gminy w przeciągu lat 2010 - 2014.

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba podmiotów gospodarczych	179	181	144	149	122

wg GUS 2010

Spośród 122 podmiotów gospodarczych funkcjonujących w 2014 roku, 52 zajmowały się działalnością handlową, 39 usługami, 2 przemysłem, 4 przetwórstwem owoców i warzyw oraz 25 pozostałą działalnością.

Na podstawie przedstawionych danych, zauważyć należy, że liczba podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat 2010-2014 spadła o około 30%.

Najważniejsze zakłady prowadzące działalność gospodarczą na terenie gminy

Nazwa zakładu	Miejscowość	Przedmiot działalności
Spółdzielnia Producentów Sadeks	Kłopczyń	Skup i handel owoców i warzyw
APLEX Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Sadkowice	Skup i handel owoców i warzyw
TRAKT	Trębaczew	Stacja paliw
Kopalnia piasku i żwiru Trębska Bożena	Skarbkowa	Kopalnia piasku i żwiru
EWMAJ Jędrzejczyk i spółka	Lubania	Sklep
STEFKAR Spółka Jawna Małgorzata i Stefan Broniek	Sadkowice	Skup i handel owoców i warzyw
Kamela-Melania Majewska	Jajkowice	Produkcja soków
Paweł Dobrosz	Zaborze	Produkcja soków
Zakład Przetwórstwa Spożywczego Mirosław Kwaśniewski	Kłopczyń	Przetwórstwo owoców i warzyw
Usługi kucharskie – Marek Szcześniak	Sadkowice	Organizacja wesel i przyjęć okolicznościowych
Iwona Barańska S.B, MILENNIUM	Kaleń	Organizacja wesel i przyjęć okolicznościowych

Opracowanie własne, Urząd Gminy w Sadkowicach

Poza wymienionymi firmami na terenie gminy funkcjonują również :

- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasów Państwowych,
- Orange Polska S.A.,
- TP Invest Sp. z o.o.,
- PGE Dystrybucja S.A., /Skarżysko-Kamienna. Łódź/
- POLKOMTEL Sp.z o.o.,
- T-Mobile polska S.A,
- Polska Spółka Gazownictwa,
- Bank Spółdzielczy Biała Rawska ,
- Bank Spółdzielczy Ziemi Łowickiej.

2.5.2. Rolnictwo

Warunki glebowe do produkcji rolnej w gminie są zróżnicowane przestrzennie. Na większości obszaru gminy (poza dolinami rzecznyymi) wykształciły się gleby mineralne wytworzone z glin zwałowych lekkich i piasków słabo gliniastych

i gliniastych. Dominującą klasą gleb w centralnej części gminy są gleby brunatne właściwe i wylugowane o klasach III-IV. Gleby te stanowią kompleksy przydatności rolniczej: pszenicy bardzo dobrej i dobrej oraz żytni bardzo dobrej i dobrej. Pozostałe tereny gminy posiadają gleby niższych klas z dominującym kompleksem żytnim słabym. Udział poszczególnych klas bonitacyjnych w gruntach rolnych gminy przedstawia poniższa tabela.

Klasa	w ha	% w stosunku do powierzchni ogólnej gruntów rolnych
II	16,2	0,1
III	3797,9	35,2
IV	4920,2	45,5
V	1651,5	15,3
VI	395,7	3,7
VIz	24,00	0,2
Razem	10805,5	100

Najlepsze klasy gruntów (III-IV) znajdują się w centrum oraz na wschodzie gminy w obrębach: Nowe Szwejki, Sadkowice, Lutobory, Nowe Lutobory, Kaleń, Nowy Kaleń, Broniew, Jajkowice i Lipna.

Jednym z objawów degradacji rolniczej gleb jest ich zakwaszenie. Przy dość intensywnym użytkowaniu rolniczym gleby na terenie gminy wykazują obecnie znaczny stopień zakwaszenia. Gleby użytkowane rolniczo w gminie są kwaśne lub bardzo kwaśne i wymagają wapnowania.

W gospodarce Gminy Sadkowice dominuje rolnictwo, a w szczególności sadownictwo. Uprawia się głównie jabłonie oraz wiśnie. Nasadzenia grusz, śliw, czereśni, porzeczek i borówki występują na mniejszym areale. Obecnie obserwuje się wzrost świadomości ekonomicznej rolników i w związku z tym, decyzje podejmowane są w oparciu o rachunek ekonomiczny efektywności produkcji, co powoduje, że rolnicy decydują się na specjalizację upraw. Rolnicy szybko reagują na pojawiające się preferencje rynkowe w kraju, wynikiem czego jest szybki rozwój sadownictwa. Sadownicy korzystając z kredytów preferencyjnych z dofinansowaniem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, budują przechowalnie i chłodnie owoców, modernizują istniejące budynki na cele przechowalnicze. Zwiększają areal nasadzeń, wprowadzają nowe intensywne odmiany, stosują nawodnienia sadów i rusztowania celem uzyskania owoców lepszej jakości co poprawia ich konkurencyjność na rynku. Na terenie gminy zdecydowanie zmalała uprawa warzyw, zmniejszyły się zasiewy zbóż i uprawy ziemniaków a zwiększyły nasadzenia drzew i krzewów owocowych. Sady zakłada się praktycznie w każdym zakątku gminy. Powierzchnia sadów to 70,25 % użytków rolnych gminy.

Ogółem na terenie gminy jest 1332 gospodarstw rolnych. W latach 2010 - 2014 na terenie naszej gminy najczęściej jest gospodarstw o pow. od 2 ha do 5 ha, od 5 ha do 7 ha, od 7 ha do 10 ha. Zauważa się tendencję do zwiększania powierzchni gospodarstw.

Liczba gospodarstw rolnych i działek na terenie gminy wg stanu na rok 2014

Grupa użytków rolnych	Ilość gospodarstw	%
Do 1 ha włącznie	221	16,59
powyżej 1 ha do mniej niż 2 ha	395	29,65
od 2 ha do mniej niż 5 ha	611	45,87
od 5 ha do mniej niż 7 ha	253	18,99
od 7 ha do mniej niż 10 ha	292	21,92
od 10 ha do mniej niż 15 ha	225	16,89
od 15 ha do mniej niż 20 ha	68	5,10
od 20 ha do mniej niż 50 ha	20	1,50
od 50 ha do powyżej 100 ha	1	0,07

wg dane Urzędu Gminy w Sadkowicach - podatki

Gospodarstwa rolne w przedziale powierzchni od 2 ha do 5 ha stanowią prawie 46% wszystkich gospodarstw. Około 30% to gospodarstwa od 1 ha do 2 ha i 19% to gospodarstwa w przedziale od 5 ha do 7 ha .

Gleby i ich jakość mają decydujący wpływ na rozwój produkcji rolnej, a w szczególności strukturę upraw i wysokość plonów. W obrębie gminy nie ma wprawdzie gruntów I klasy, ale grunty klasy II – IVb stanowią 79,92 % klasy bonitacyjnej użytków rolnych. Zatem warunki glebowe pozwalają na to, aby gmina Sadkowice stała się wyspecjalizowanym regionem sadowniczym .

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 12.112 ha - użytki rolne gminy to 77,70 %

Struktura gruntów osób prawnych

Struktura gruntów	ha
użytki rolne	11,9235
lasy	381,7045
grunty zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej	50,7230
Ogółem	444,351

wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Struktura gruntów gospodarstw rolnych indywidualnych

Ogółem grunty gospodarstw rolnych	10.018,26		%
Użytki rolne ogółem	9.399,64		93,82
		w tym :	
Pod zasiewami		1.934,67	20,58
Ugory		265,03	2,81
Sady		6.612,35	70,34
Łąki i pastwiska		466,11	4,95
Pozostałe użytki rolne		121,48	1,29
Lasy	267,15		2,66
Pozostałe	351,47		3,50

wg GUS 2010

Struktura gruntów ornych

Grunty orne w tym :	1.934,67 ha	%
zboża	1.501,79	77,62
ziemniaki	188,12	9,72
warzywa gruntowe	41,97	2,16
pozostałe	202,79	10,48

wg GUS 2010

LEŚNICTWO

Ze względu na małą powierzchnię gruntów zalesionych gospodarka leśna nie odgrywa na terenie gminy znaczącej roli.

Powierzchnia lasów i gruntów zalesionych

Wyszczególnienie	ha
Lasy państwowe	381,7045
Lasy prywatne	267,1500
Ogółem :	648,8545

wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

CHODOWLA ZWIERZĄT

W miejscowościach o słabszej bonitacji gleb takich jak: Studzianki, Gacpary, Zabłocie, Przyłuski Bujały, prowadzona jest uprawa zbóż, ziemniaków i hodowla zwierząt .

Jednak, jak podaje niżej tabela GUS, hodowla zwierząt w ostatnich latach wyraźnie się zmniejszyła. Hodowla opiera się głównie na chowie bydła. Trzoda chlewna hodowana jest przeważnie na własne potrzeby.

Stan pogłowia zwierząt w gospodarstwach indywidualnych

Wyszczególnienie	Sztuki
Bydło	894
Trzoda chlewna	1298
Konie	35
Drób	10.892

wg GUS 2010

Reasumując powyższe, w gminie dominują małe gospodarstwa. W małych gospodarstwach opłacalność produkcji jest zbyt niska i wielu rolników nie stać na stosowanie nowoczesnych technologii i tu rentowność gospodarstwa podnosi się dzięki własnej sile roboczej . W bardzo wielu przypadkach budżet takich gospodarstw zasilany jest również podjęciem dodatkowej pracy poza rolnictwem.

W gminie Sadkowice funkcjonuje prawie 2057 gospodarstw domowych .

Gospodarstwa domowe wg struktury dochodów:

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw domowych
z działalności rolniczej	1327
z pracy najemnej	405
z emerytury i renty	140
z działalności pozarolniczej	121
z niezarobkowych źródeł utrzymania poza emeryturą i rentą	64

wg dane GUS 2010

Z powyższej tabeli wynika że głównym źródłem utrzymania mieszkańców jest praca w rolnictwie, z którego utrzymuje się około 64,51 % gospodarstw domowych.

2.5.3. Budżet gminy

Struktura budżetu Gminy Sadkowice w latach 2012-2014

Rok 2012

Plan dochodów - 16 183 838,78 zł.

Wykonanie - 15 381 765,11 zł tj. 95,04 % planu w tym dochody majątkowe – 586 425,20 zł.

Plan wydatków - 16 599 038,78 zł.

Wykonanie - 15 610 625,57 zł tj. 94,04 % planu w tym wydatki majątkowe 1 828 396,35 zł.

Różnica między dochodami a wydatkami stanowi na dzień 31.12.2012 r. deficyt budżetu w wysokości 228 860,46 zł tj. 1,49 % wykonanych dochodów.

Zadłużenie Gminy na 31.12.2012 roku wynosi 7 589 522,96 zł tj. 49,34 % wykonanych dochodów.

Wskaźnik spłaty kredytów i pożyczek na dzień 31.12.2012 r. wynosi :

spłata rat kredytów i pożyczek - 1 257 065,53 zł

spłata odsetek od kredytów i pożyczek – 436 492,06 zł,

razem spłacono w 2012 roku kwotę 1 693 557,59 zł. tj. 11,01 % wykonanych dochodów.

Rok 2013

Plan dochodów - 17 936 416,59 zł.

Wykonanie - 17 723 476,40 zł tj. 98,81 % planu w tym dochody majątkowe – 1 521 209,00 zł

Plan wydatków - 18 450 330,59 zł.

Wykonanie - 17 411 351,23 zł tj. 94,37 % planu w tym wydatki majątkowe 2 469 577,28 zł.

Różnica między dochodami a wydatkami stanowi na dzień 31.12.2013 r. nadwyżkę budżetu w wysokości 312 125,17 zł i stanowi 1,76 % wykonanych dochodów.

Zadłużenie Gminy na 31.12.2013 roku wynosi 7 814 526,44 zł i stanowi 44,09 % wykonanych dochodów.

Wskaźnik spłaty kredytów i pożyczek na dzień 31.12.2013 r. wynosi :

spłata rat kredytów i pożyczek - 2 025 228,52 zł

plus spłata odsetek od kredytów i pożyczek – 342 690,41 zł,

razem spłacono w 2013 roku kwotę 2 367 918,93 zł. tj. 13,36 % wykonanych dochodów.

Rok 2014

Plan dochodów - 17 350 746,24 zł.

Wykonanie - 16 512 236,75 zł, tj. 95,17 % planu w tym dochody majątkowe – 915 643,41 zł.

Plan wydatków - 19 663 832,24 zł.

Wykonanie - 18 499 421,00 zł tj. 94,08 % planu w tym wydatki majątkowe – 3 834 300,69 zł.

Różnica między dochodami a wydatkami stanowi na dzień 31.12.2014 r. deficyt budżetu w wysokości 1 987 184,25 zł i stanowi 12,03 % wykonanych dochodów.

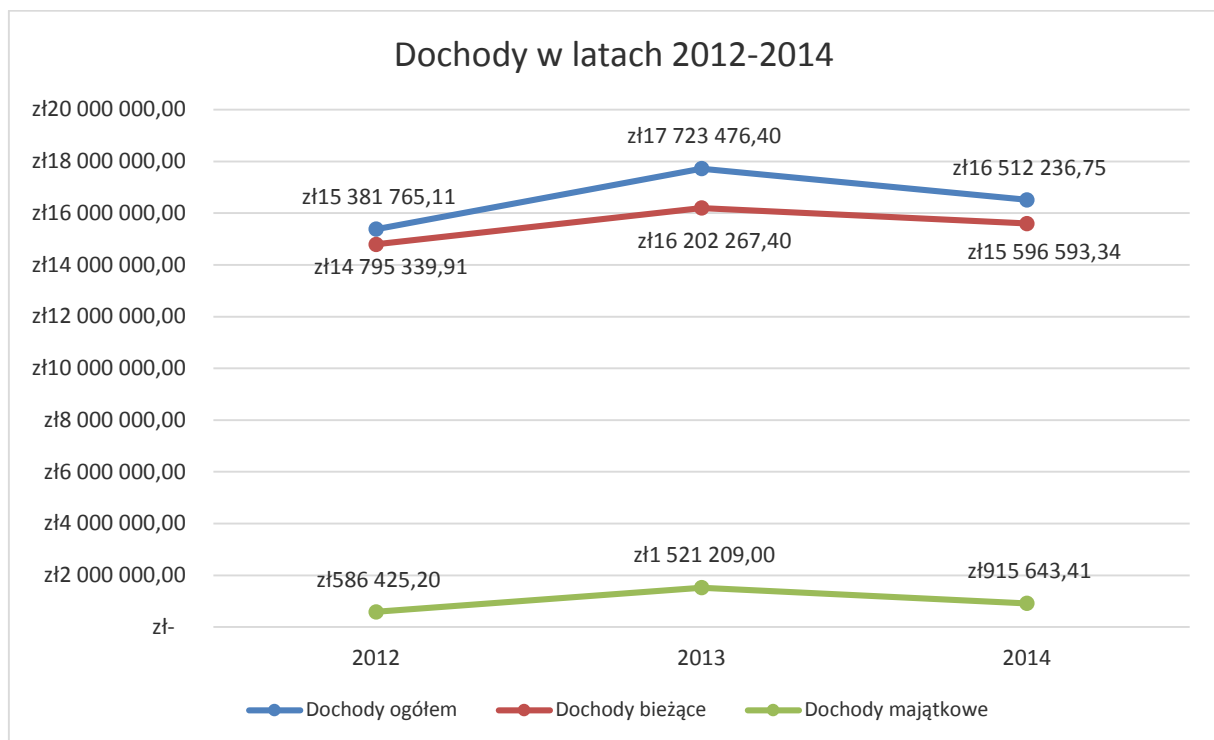
Zadłużenie Gminy na 31.12.2014 roku wynosi 9 125 641,24 zł i stanowi 45,27 % wykonanych dochodów.

Wskaźnik spłaty kredytów i pożyczek na dzień 31.12.2014 r. wynosi :

spłata rat kredytów i pożyczek - 392 608,00 zł

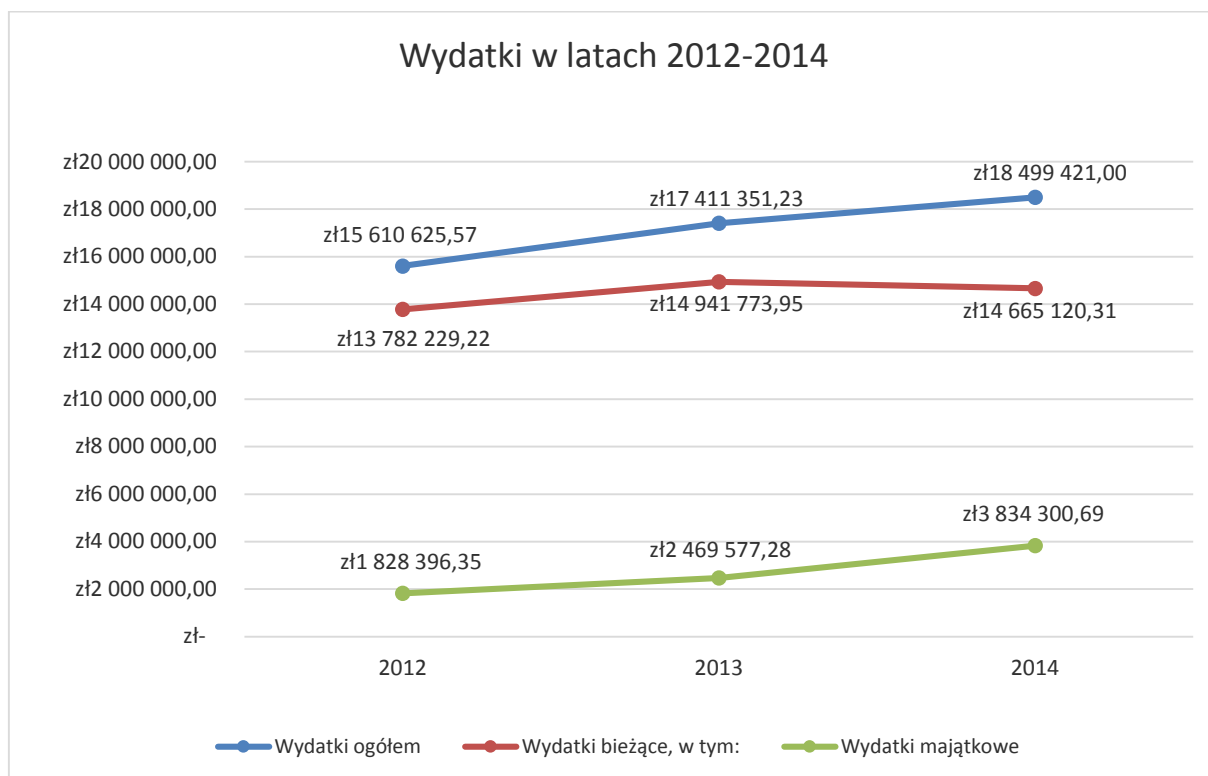
plus spłata odsetek od kredytów i pożyczek – 290 559,54 zł,

razem spłacono w 2014 roku kwotę 683 167,54 zł. tj. 4,14 % wykonanych dochodów.

Sytuacja finansowa Gminy Sadkowice przy realizowaniu zaplanowanych dochodów, przychodów, wydatków i rozchodów pozwala Gminie na realizowanie zaplanowanego budżetu i planowanie budżetów na rok 2015 i lata następne spełniając wymogi

ustawowe określające dopuszczające wskaźniki zadłużenia i spłat zobowiązań określone w ustawie o finansach publicznych. Ogólna kwota długu na koniec 2014 roku wyniosła 9.255.619,44zł.

2.6. Infrastruktura społeczna

2.6.1. Oświata i wychowanie

Poszczególne szczeble drogi edukacyjnej w gminie Sadkowice tworzą 2 przedszkola, 4 szkoły podstawowe i 2 gimnazja, zorganizowane w jednostkach organizacyjnych gminy:

- Zespół Szkół w Lubani (szkoła podstawowa z oddziałem przedszkolnym, gimnazjum),
- Zespół Szkół w Sadkowicach (przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum),
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Trębaczewie (przedszkole, szkoła podstawowa),
- Szkoła Podstawowa w Kłopcynie (szkoła podstawowa z oddziałem przedszkolnym).

Gmina prowadzi przedszkola w Sadkowicach i Trębaczewie oraz oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych w Lubani i Kłopcynie. Udział w edukacji przedszkolnej ma zapewnione 100% dzieci z terenu gminy.

Liczba wychowanków w przedszkolach w kolejnych latach :

Lp.	Nazwa placówki	2010/2011		2011/2012		2012/2013		2013/2014	
		Oddział O	Poniżej O	Oddział O	Poniżej O	Oddział O	Poniżej O	Oddział O	Poniżej O
1	Sadkowice	25	50	50	25	75	21	25	75
2	Trębaczew	13	25	14	25	12	25	19	6
3	Lubania	25	0	27	0	51	0	44	17
4	Kłopotczyn	19	0	14	0	12	12	15	12

Przedszkolaki biorą udział w programach profilaktycznych, projektach i akcjach charytatywnych takich jak, np.: autorski program działań adaptacyjnych dla dzieci 2-4 letnich „Jestem przedszkolakiem”, autorski program „Zdrowie naszym skarbem”, ogólnopolski program „Kubusiowi przyjaciele natury”, ogólnopolski program „Akademia Aquafresh”, program ABM „Kid Smart”, projekt profilaktyki zdrowotnej „Edukacja żywieniowa dla przedszkolaków”, kampania „Cała Polska czyta dzieciom”, ogólnopolski program „Mamo, tato, wolę wodę”, „Dzień Pluszowego misia w przedszkolu”.

Roczny koszt utrzymania poszczególnych przedszkoli przedstawia się następująco:

Nazwa placówki	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok
Przedszkole w Sadkowicach	262.966,35 zł	274.941,22 zł	321.211,85 zł	372.926,29 zł
Przedszkole w Trębaczewie	88.015,21 zł	111.166,62 zł	111.543,76 zł	128.654,06 zł
Oddział Przedszkolny w Lubani	64.166,56 zł	74.880,56 zł	123.538,11 zł	179.771,23 zł
Oddział Przedszkolny w Kłopotczynie	45.947,29 zł	55.765,43 zł	49.928,50 zł	146.445,16 zł

Gmina Sadkowice jest organem prowadzącym dla czterech szkół podstawowych zlokalizowanych w Sadkowicach, Lubani, Kłopotczynie i Trębaczewie.

Liczba uczniów w Szkołach Podstawowych w kolejnych latach

L.P.	Nazwa placówki	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
1	Szkoła Podstawowa w Sadkowicach	176	170	157	162

2	Szkoła Podstawowa w Lubani	123	113	106	101
3	Szkoła Podstawowa w Kłopcynie	40	39	43	38
4	Szkoła Podstawowa w Trębaczewie	39	41	37	44

Roczny koszt utrzymania Szkół Podstawowych

Nazwa placówki	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok
Szkoła Podstawowa w Sadkowicach	1.433.003,98 zł	1.358.621,62 zł	1.372.254,22 zł	1.226.597,35 zł
Szkoła Podstawowa w Trębaczewie	499.770,83 zł	522.650,72 zł	529.597,00 zł	535.885,66 zł
Szkoła Podstawowa w Lubani	737.253,29 zł	773.792,21 zł	856.244,10 zł	875.896,76 zł
Szkoła Podstawowa w Kłopcynie	597.622,97 zł	619.980,32 zł	637.916,43 zł	604.291,76 zł

W szkole gimnazjalnej nauka trwa 3 lata i jest obowiązkowa. W gimnazjum uczy się młodzież w wieku 13-16 lat. Uczniowie klas III obowiązkowo przystępują do ogólnopolskiego egzaminu organizowanego przez Centralną Komisję Egzaminacyjną.

Gmina Sadkowice jest organem prowadzącym dla Gimnazjum im Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Zespole Szkół w Lubani i dla Gimnazjum im Jana Pawła II w Zespole Szkół w Sadkowicach

Liczba uczniów w Gimnazjach w kolejnych latach

L.p.	Nazwa placówki	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
1	Gimnazjum w Sadkowicach	114	100	102	85
2	Gimnazjum w Lubani	92	103	102	94

Roczny Koszt utrzymania Gimnazjów

Nazwa placówki	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok
Gimnazjum w Sadkowicach	1.022.649,16 zł	1.104.971,62 zł	1.141.450,01 zł	1.203.875,51 zł
Gimnazjum w Lubani	966.765,06 zł	998.047,30 zł	1.157.056,67 zł	1.194.725,91 zł

Osiągnięcia w Gimnazjach

- Ogólnopolska akcja „Polska biega” - poziom gminny: chłopcy 2000m - I miejsce klasyfikacja medalowa - gimnazja - I miejsce
- Powiatowa Gimnazjada w koszykówce chłopców - II miejsce
- Powiatowa Gimnazjada w koszykówce dziewcząt - I miejsce (dziewczęta reprezentowały nasz powiat w mistrzostwach rejonu w Kutnie zajmując IV miejsce)
- Mistrzostwa powiatu w piłce nożnej halowej dziewcząt - II miejsce
- Mistrzostwa powiatu w szachach – gimnazja - I miejsce
- Mistrzostwa powiatu w piłce ręcznej dziewcząt - I miejsce
- Mistrzostwa rejonu w piłce ręcznej dziewcząt - III miejsce
- Nauczyciel wychowania fizycznego Pan Janusz Szymczyk, otrzymał od Powiatowego Szkolnego Związku Sportowego medal z okazji 60 - lecia SZS. Medal został przyznany za szczególne osiągnięcia.

Liczba etatów nauczycielskich w poszczególnych latach

L.p.	Nazwa placówki	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
1	Zespół Szkół w Sadkowicach	34,48	31,88	30,00	29,94
2	Zespół Szkół w Lubani	25,34	25,00	26,66	26,57
3	Szkoła Podstawowa w Kłopcynie	10,38	11,11	11,44	11,38
4	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Trębaczewie	10,27	8,94	8,22	9,45

W Zespołach Szkół funkcjonują biblioteki szkolne które, prowadzą działania związane z promocją czytelnictwa na terenie szkoły. Organizują imprezy biblioteczno – szkolne np. Międzynarodowy miesiąc bibliotek szkolnych, Światowy Dzień pluszowego misia. W ramach obchodów tych świąt wykorzystane były różnorodne formy pracy z uczniem mające na celu zainteresowanie czytaniem i kształtowaniem kultury czytelniczej i informacyjnej uczniów. Głośne czytanie książek i tekstów literackich na zajęciach w bibliotece i świetlicy – dyskusje o książkach, gry i zabawy czytelnicze, wystawy prac dzieci, gazetki okolicznościowe o różnorodnej tematyce. W celu zwiększenia zainteresowania dzieci literaturą i nowościami czytelniczymi organizowane są co roku wycieczki na warszawskie targi książki

W Zespole Szkół w Sadkowicach i Lubani funkcjonują świetlice szkolne, koszty ich utrzymania w kolejnych latach przedstawiają się następująco :

L.p.	Nazwa placówki	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok
1	Świetlica szkolna w Sadkowicach	49.089,83 zł	70.886,12 zł	80.861,68 zł	48.151,46 zł
2	Świetlica szkolna w Lubani	93.877,54 zł	114.585,49 zł	72.903,85 zł	57.065,56 zł

Akcje charytatywne

- „ I ty możesz zostać świętym Mikołajem” – paczka świąteczna
- „Góra grosza”
- „ Karta świąteczna”
- „ Stroiki na Boże Narodzenie”
- „ Podaruj plastikową nakrętkę”
- „ Pomóż zwierzętom przetrwać zimę”
- „ Zbiórki na rzecz Caritas”

Promocja zdrowia

- Program profilaktyczny „ Podwórkowy happening”
- Program „ Czyste powietrze wokół nas”
- Program „ Czysto zdrowo beznikotynowo”
- Nauka pływania – wyjazdy na basen w Rawie Mazowieckiej
- Wycieczka rowerowa do Rezerwatu Przyrody w Rawie Mazowieckiej
- Test sprawnościowy K.H. Coopera dla klas II gimnazjum
- Przygotowanie sałatek w ramach programu „ Coś pysznego”

- Realizacja projektu edukacyjnego „ W jaki sposób styl życia wpływa na nasze zdrowie”
- Udział w akcji „ Ferie na sportowo”
- Program „ Szklanka mleka”
- Program „ Owoce w Szkole”
- Możliwość korzystania z dystrybutora wody mineralnej
- Udział uczniów w Ludowym Uczniowskim Klubie Sadkowice oraz w zajęciach pozalekcyjnych z wychowania fizycznego

Inne działania szkół

- Pikniki rodzinne
- Warsztaty plastyczne
- Programy edukacyjne

Pracownia ekologiczna

Pozyskanie środków finansowych w wysokości 31 993, 00 zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi na utworzenie w Szkole Podstawowej w Sadkowicach pracowni ekologicznej.

Na przełomie roku 2010/2011 ze środków POKL w ramach projektów „Dużo wiem więcej mogę” oraz „Wiedza szansą na lepszą przyszłość” zakupiono dla poszczególnych szkół :

- w Sadkowicach
 - środki trwałe o wartości 25 955,00 zł
 - wyposażenie - 13 187,02 zł
- w Lubani
 - środki trwałe o wartości 25 955,00 zł
 - wyposażenie - 13 216,99 zł
- w Trębaczewie
 - środki trwałe o wartości 16 157,00zł
 - wyposażenie - 18 413,79 zł
- w Kłopoczynie
 - środki trwałe o wartości 16 157,00zł
 - wyposażenie - 18 413,79 zł

W 2010 roku Gmina zakupiła dla Szkoły Podstawowej w Kłopoczynie piec o wartości 26 365,00 złotych oraz dokonała odwodnienia terenu szkoły w Lubani za wartość 61 769,28 oraz odwodnienia terenu Zespołu Szkół w Sadkowicach za wartość 269 674,21 zł. Ponadto z budżetu szkoły dokonano ogrodzenia Zespołu Szkół w Lubani za kwotę 30 300 złotych.

2.6.2. Ochrona zdrowia

Na terenie gminy funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej KALMED w Kaleniu. Przychodnia swoim zasięgiem obejmuje cały teren Gminy. W Przychodni w Kaleniu świadczone są usługi w ramach kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia, dwaj lekarze podstawowej opieki zdrowotnej.

Pielęgniarki środowiskowe - rodzinne, sprawują również opiekę nad uczniami poszczególnych szkół w zakresie objętym w kompetencji pielęgniarki, w miejscu nauczania i wychowania.

Mieszkańcy Gminy mogą korzystać z dwóch punktów aptecznych w Sadkowicach i Kaleniu oraz z usług Szpitala w Nowym Mieście n/Pilica i w Rwie Mazowieckiej z którymi lekarz rodzinny ma podpisane umowy na świadczenie usług medycznych.

2.6.3. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest obszarem polityki społecznej realizowanej przez organy administracji rządowej i samorządowej, współpracujące z organizacjami pozarządowymi, Kościołami, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami i osobami fizycznymi oraz prawnymi.

Wprowadzona w 1999r. reforma systemu administracji kraju zapoczątkowała także istotne zmiany w pomocy społecznej. Samorządy lokalne stanęły przed poważnym wyzwaniem polegającym na możliwości dostosowania świadczeń z zakresu pomocy do potrzeb środowiska lokalnego i poszczególnych kategorii osób potrzebujących wsparcia.

Znacznym ograniczeniem w tej dziedzinie są zasoby finansowe zarówno samorządu jak i budżetu państwa.

Kierunki rozwoju pomocy społecznej w gminie są ściśle związane z procesami demograficznymi takimi, jak starzenie się ludzi, bezrobocie oraz ubożenie społeczeństwa.

Misją pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych oraz doprowadzenie do ich usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem lokalnym.

Zadania własne gminy i zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę w ramach pomocy społecznej realizuje na terenie gminy jednostka budżetowa- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Najmniejsze zapotrzebowanie na pomoc społeczną notuje się w miesiącach letnich i jesienią do listopada.

Zadania w zakresie opieki społecznej realizuje powołana przez Gminę jednostka organizacyjna, którą jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadkowicach. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadkowicach działa na podstawie:

1. Ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.).
2. Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.).
3. Ustawy z dnia 26 listopada 1998r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2003r. Nr 15, poz 148 z późn. zm.).
4. Innych ustaw, które nakładają obowiązki realizacji zadań w nich określonych na ośrodki pomocy społecznej lub gminę.
5. Statutu.

Celem działania Ośrodka jest rozpoznawanie i zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie pokonać trudności życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Ośrodek w miarę możliwości doprowadza do życiowego usamodzielniania się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, jak również zapobiega powstawaniu nowych problemów społecznych rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania własne i zlecone gminie z zakresu pomocy społecznej. Zadania własne, określone w ustawie o pomocy społecznej i innych ustawach, obejmujące w szczególności:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi z matką, ojcem lub rodzeństwem,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, celowych, celowych specjalnych oraz zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie pomocy w naturze,

- udzielanie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, w tym bezdomnym,
- świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania,
- sprawianie pogrzebów, w tym osobom bezdomnym,
- pracę socjalną,
- diagnozę problemów społecznych na terenie obszaru swojego działania oraz sporządzanie bilansu lokalnych potrzeb społecznych,
- dożywanie dzieci,
- sporządzanie sprawozdawczości,
- organizowanie i prowadzenie poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego dla rodzin naturalnych i zastępczych,
- przygotowanie i realizacja projektów dofinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zadania zlecone określone w ustawie o pomocy społecznej i innych ustawach oraz zadania wynikające z porozumień zawartych z Wojewodą Łódzkim, innymi jednostkami samorządu terytorialnego i administracją rządową, obejmujące w szczególności:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- wydawanie decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej,
- zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielenie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Na podstawie Ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadkowicach jest odpowiedzialny za przyznawanie i wypłacanie świadczeń. Szczegółowe dane dotyczące wypłaconych świadczeń w roku 2013 wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych przedstawia poniżej zamieszczona tabela.

Wyłacone w 2013 roku przez GOPS w Sadkowicach świadczenia rodzinne

Lp.	Nazwa zadania	Kwota świadczeń (zł)
1	Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	1 249 489
2	Zasiłek pielęgnacyjny	186 813
3	Świadczenia pielęgnacyjne	162 200
4	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	47 000
5	Składka na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	2229
6	Składka na ubezpieczenie zdrowotne	1010

Źródło: dane GOPS w Sadkowicach

Łączna kwota świadczeń rodzinnych wypłaconych w 2013 roku wyniosła 1 699 724 zł.

Ośrodek realizuje również zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, przyjmując zadania z wcześniejszej zaliczki alimentacyjnej. W związku z powyższym Ośrodek prowadzi szereg działań skierowanych do dłużników alimentacyjnych, mających na celu ich aktywizację:

- a) Zobowiązuje dłużników alimentacyjnych do zarejestrowania się jako osoby bezrobotne, albo jako poszukujące pracy, w przypadku braku możliwości zarejestrowania się jako bezrobotne,
- b) Wysyła wnioski do starosty o podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego
- c) Kieruje wnioski do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego,
- d) Prowadzi egzekucję świadczeń w celu wyegzekwowania kwot wypłaconych z Funduszu Alimentacyjnego.

Tabela Fundusz Alimentacyjny

Rok	Liczba osób	Koszt świadczeń
2010	23	72 870
2011	21	73 610
2012	24	91 660
2013	31	111 907

Źródło: dane GOPS w Sadkowicach

Ośrodek przeprowadza też postępowanie i wydaje decyzje potwierdzające prawo do świadczeń z opieki zdrowotnej dla osób nieubezpieczonych, które ze względu na zdarzenie losowe musiały zostać poddane leczeniu szpitalnemu.

W latach 2010-2013 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadkowicach realizuje Projekt Systemowy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, pt. „Czas na aktywność w gminie Sadkowice”. W latach 2010-2013 projekt opiewał na kwotę 300 502,33 zł. Celem projektu było przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu beneficjentów, wspieranie zdolności do podjęcia zatrudnienia poprzez przeszkolenie zawodowe.

Rok	Ilość uczestników	Wykorzystane środki (w zł)	Rodzaj szkolenia
2010	7	59 978,74	Kasa fiskalna, sprzedawca
2011	8	79 282, 49	Opiekunka osób starszych
2012	10	109 407, 40	Wózki widłowe, kasa fiskalna, sprzedawca
2013	11	51 833,70	Kasa fiskalna, sprzedawca, obsługa komputera

Rodzaj w przyznanych świadczeń i liczbę klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadkowicach przedstawiają poniżej zamieszczone tabele.

Rodzaj przyznanych świadczeń przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadkowicach

Rodzaj przyznawanych świadczeń	2010	2011	2012	2013
Zasiłek rodzinny	9411	9526	9224	8610
Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	45	30	43	33
Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wych.	130	97	90	108
Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0	0
Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	185	174	162	183
Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1764	1722	1695	1605
Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	355	339	334	312
Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	570	588	577	525
Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	1555	1655	1535	1301
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	59	49	66	47

Zasiłek pielęgnacyjny	1204	1220	1233	1221
Świadczenie pielęgnacyjne	204	315	348	290
Składka na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	0	13	17	15
Składka na ubezpieczenie zdrowotne	0	13	27	21

Źródło: dane GOPS Sadkowice

Liczba rodzin objętych pomocą GOPS w Gminie Sadkowice

Rodzaj przyznawanych świadczeń	2010	2011	2012	2013
Zasiłki celowe	67	55	64	66
Zasiłki okresowe	13	21	24	18
Zasiłki stałe	23	28	28	26
Usługi opiekuńcze	10	11	8	4
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0
Posiłek	125	126	142	156
Dom Pomocy Społecznej	11	9	10	11

Źródło: na podstawie danych GOPS w Sadkowicach

Dane o korzystających z pomocy społecznej w Gminie Sadkowice

Wyszczególnienie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013
Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	218	214	235	248
Liczba świadczeń pieniężnych	Brak danych	81	79	87
Liczba świadczeń niepieniężnych	Brak danych	137	180	163
Liczba rodzin ogółem	123	126	128	121
Liczba osób w rodzinach	468	445	462	465

Źródło: na podstawie danych GOPS w Sadkowicach

Częstym problemem jest też pozostawanie bez pracy dwóch lub więcej osób w rodzinie, to zjawisko coraz bardziej się nasila i dotyka w większym zakresie ludzi młodych. Coraz częściej można spotkać młode małżeństwa pozostające bez własnego źródła dochodów, które zostają na „garnuszkę” rodziców albo decydują się na poszukiwanie pracy zagranicą. Sytuacja życiowa komplikuje się z chwilą urodzenia dziecka. Często stałym źródłem dochodu świeżo upieczonych rodziców staje się zasiłek rodzinny i pomoc GOPS.

Z pomocy społecznej korzystały także rodziny dotknięte niepełnosprawnością lub długotrwałej choroby, jak również alkoholizmu. Rośnie liczba rodzin dotkniętych ubóstwem. Poniższa tabela przedstawia powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2010-2013.

Powody korzystania z pomocy społecznej

Rok	2010	2011	2012	2013
Przyczyny korzystania z pomocy GOPS	Liczba rodzin			
Ubóstwo	4	3	8	7
Bezrobocie	0	24	26	21
Niepełnosprawność	36	35	40	35
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	35	43	51	58
Długotrwała lub ciężka choroba	44	49	41	40
Alkoholizm	5	7	9	10

Źródło: na podstawie danych GOPS w Sadkowicach

Wychodząc naprzeciw tym problemom, Ośrodek realizował projekt systemowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach którego pomagał podnieść kwalifikacje zawodowe swoich klientów.

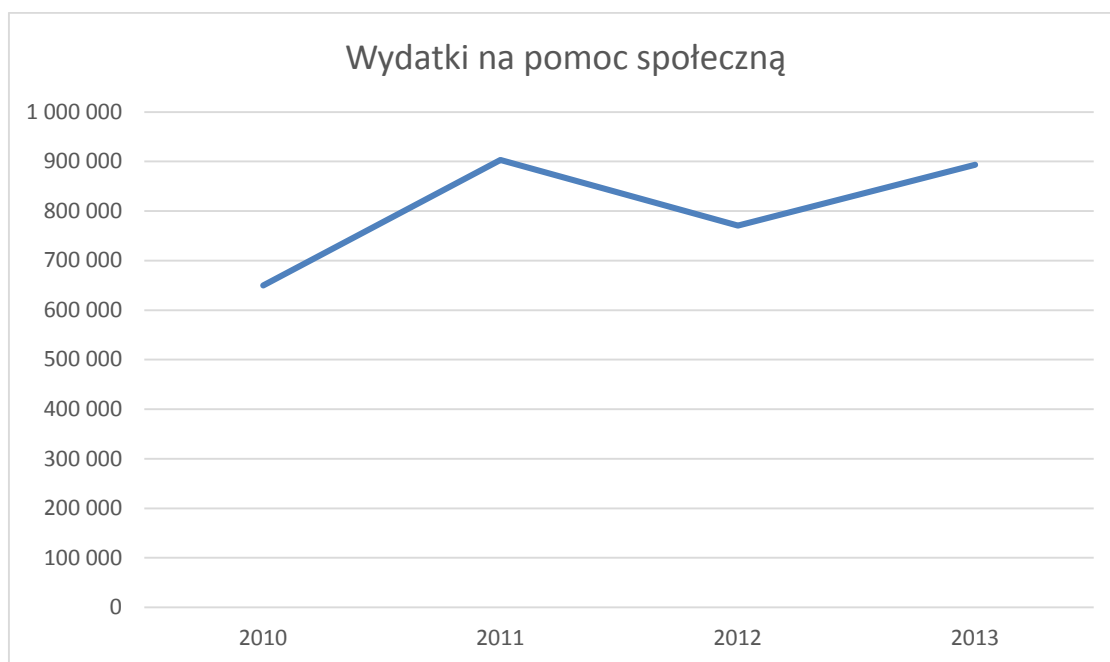
Z tego samego powodu zwiększa się liczba osób umieszczanych w Domach Pomocy Społecznej (DPS). W roku 2010 w DPS przebywało - 11 osób, 2011- 9 osób, a w roku 2012 - 10 osób, 2013- 11.

Koszty poniesione przez GOPS w związku z ponoszeniem odpłatności za pobyt w DPS wynoszą około 22 000 zł rocznie.

Ogółem wydatki na pomoc społeczną z budżetu gminy przedstawiają się w poszczególnych latach następująco:

Rok	Kwota w zł
2010	649 580
2011	902 846
2012	770 719
2013	893 224

Źródło: na podstawie danych GOPS w Sadkowicach

Stan i zróżnicowanie dochodowości gospodarstw domowych

Wysokość dochodu w gospodarstwach domowych jest uzależniona od:

- powierzchni gospodarstwa rolnego,
- rodzaju produkcji,
- uzyskiwanych plonów,
- cen produktów rolnych,
- technologii produkcji,
- kondycji gospodarstw,
- dodatkowe dochody członków rodziny,
- sposobu gospodarowania posiadanymi środkami.

Przeciętny miesięczny dochód na osobę w woj. łódzkim wynosi 1296,47 zł netto.

Przeciętny miesięczny dochód z pracy najemnej wynosi 685, 97 zł netto.

Przeciętne wynagrodzenie w powiecie wynosi 3058,13 zł brutto.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie powiat rawski do średniej krajowej 78,9%.

2.6.4. Bezpieczeństwo publiczne

Nad ochroną bezpieczeństwa mieszkańców i porządku w gminie Sadkowice czuwają:

- Komenda Państwowa Policji w Rawie Mazowieckiej,
- 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej z czego jedna jednostka OSP Sadkowice funkcjonuje w Krajowym Systemie Ratowniczo – Gaśniczym.

W latach 2010-2013 w gminie Sadkowice wzrosła liczba przestępstw, zaś w powiecie rawskim liczba popełnionych przestępstw w latach 2010-2013 zmniejszyła się. W gminie Sadkowice najczęściej popełnione przestępstwa to kradzieże. Ich liczba od 2010 roku wzrosła.

Liczba popełnionych przestępstw w gminie Sadkowice

Wyszczególnienie	Ogółem	Zabójstwa	Kradzieże	Kradzieże z włamaniem	Kradzieże z włamaniem do samochodów	Przestępstwa drogowe	Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	Przestępstwa o char. gospodarczym	Udział w bójkach i pobiciu	Rozbój	Inne
2010	71	0	20	2	1	25	0	0	0	0	19
2011	89	0	19	5	2	31	2	0	2	0	22
2012	79	0	12	7	0	31	4	0	1	1	25
2013	104	0	23	2	0	59	1	0	0	0	19

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Rawie Maz.

Liczba popełnionych przestępstw w powiecie rawskim

Wyszczególnienie	Ogółem	Zabójstwa	Kradzieże	Kradzieże z włamaniem	Kradzieże z włamaniem do samochodów	Przestępstwa drogowe	Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	Przestępstwa o char. gospodarczym	Udział w bójkach i pobiciu	Rozbój	Inne
2010	1376	1	222	102	2	258	48	161	27	20	562
2011	1329	1	244	118	13	243	70	64	27	34	542
2012	1278	0	211	158	10	276	44	129	22	14	436
2013	1129	0	202	105	12	253	31	112	16	14	400

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Rawie Maz.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych według wybranych rodzajów przestępstw w latach 2010-2013 w powiecie rawskim przedstawia zamieszczona poniżej tabela.

Liczba popełnionych przestępstw według wybranych rodzajów przestępstw – powiat rawski w %

Wyszczególnienie	Ogółem	Zabójstwa	Kradzieże	Kradzieże z włamaniem	Kradzieże z włamaniem do samochodów	Przestępstwa drogowe	Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	Przestępstwa o char. gospodarczym	Udział w bójkach i pobiciu	Rozbój	Inne
2010	77,9	100	31,7	26,5	14,3	100	88,2	88,9	85,2	90	
2011	75,5	100	33,1	37,8	48,1	100	100	92,2	96,3	85,3	
2012	73,8	100	30,9	40,3	55,6	98,9	100	90,7	90,9	92,9	
2013	74,6	100	30,43	20,75	16,7	100	85,7	97,3	87,5	92,9	

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Rawie Maz.

2.6.5. Sport

W Gminie funkcjonują trzy Kluby sportowe :

- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Sadkowice” – działający przy Zespole Szkół w Sadkowicach,
- Sadkowicki Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Lubania”- działający przy Zespole Szkół w Lubani,
- Ludowy Klub Sportowy „BIO-SAD Sadkowice”.

Gmina jest organizatorem zawodów sportowych - turnieje piłkarskie, zawody w tenisa stołowego, biegi - Polska Biega, Open - Grand - Prix Gminy Sadkowice w szachach.

Obiekty sportowe w Gminie Sadkowice :

- sala gimnastyczna przy Zespole Szkół w Sadkowicach,
- boisko trawiaste przy Zespole Szkół w Sadkowicach,
- sala gimnastyczna przy Zespole Szkół w Lubani,
- boisko trawiaste przy Zespole Szkół w Lubani,
- boisko trawiaste w Paprotni.

Zawodnicy z klubu sportowego w minione wakacje wyjechali do Sztutowa na turnus sportowy. Środki finansowe w wysokości 40 000,00 zł pochodziły z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich.

2.6.6. Infrastruktura kulturalna

Kultura najczęściej rozumiana jest jako całokształt duchowego i materialnego dorobku społeczeństwa, kultura to również charakterystyczne dla danego społeczeństwa wzory postępowania.

Organizacją życia kulturalnego na terenie Gminy Sadkowice zajmują się między innymi :

- Świetlica Środowiskowa w Bujalach,
- Świetlica Środowiskowa w Rzymcu,
- Świetlica Środowiskowa w Lewinie,
- Świetlica Środowiskowa w Lutoborach.

2.6.7. Organizacje społeczne

Na terenie gminy Sadkowice działa 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z czego 1 jednostka OSP Sadkowice należy do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Jednostki OSP z terenu gminy skupiają w swoich szeregach 262 członków w tym 8 kobiet (OSP Lubania). Wszystkie jednostki działają na podstawie ustawy Prawo o Stowarzyszeniach, ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz uchwalonych przez siebie statutów. Jednostki zrzeszone są w Gminnym Związku Ochotniczych Straży Pożarnych w Sadkowicach.

Nazwa jednostki OSP	Liczba członków	Wyposażenie
Sadkowice	32	Samochód pożarniczy Jelcz 005, samochód pożarniczy Lublin, Pilarka do drewna Pilarka do betonu i stali 2 motopompy
Lubania	46	Samochód pożarniczy Star 266 2 motopompy Pilarka do drewna
Kaleń	29	Samochód pożarniczy Żuk A-15 2 motopompy
Olszowa Wola	40	Samochód pożarniczy Ford 2 motopompy
Trębaczew	22	Samochód pożarniczy Żuk A-15 2 motopompy
Kłopoczyn	32	Samochód pożarniczy Żuk A-15 3 motopompy
Lutobory	39	Pilarka do drewna 1 motopompa
Żelazna	22	Samochód pożarniczy Ford 2 motopompy 1 pilarka do drewna

Źródło: Opracowanie własne

Dane statystyczne dotyczące udziału jednostek OSP w akcjach ratowniczych na terenie gminy Sadkowice w latach 2010 -2013 takich jak pożar, miejscowe zagrożenie, powódź.

Rok	2010	2011	2012	2013
OSP Sadkowice	8	8	15	26
OSP Lubania	3	3	3	5
OSP Kaleń	0	0	0	0
OSP Olszowa Wola	1	2	4	1
OSP Trębaczew	1	1	4	1
OSP Kłopoczyn	1	1	4	4
OSP Lutobory	0	0	4	0
OSP Żelazna	1	1	4	1

Źródło: Opracowanie własne

2.6.8. Organizacje pozarządowe

Na terenie gminy Sadkowice działają również organizacje pozarządowe formalne jak i nieformalne. Formalnie działającymi organizacjami są:

- Sadkowicki Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „LUBANIA” – działający przy Zespole Szkół w Lubani,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „SADKOWICE” – działający przy Zespole Szkół w Sadkowicach,
- Ludowy Klub Sportowy „BIO-SAD SADKOWICE”,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej w Kłopoczynie,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Trębaczew,

Prężnie działającą nieformalną organizacją pozarządową jest Klub Seniora „PROMYK”, rekrutujący się głównie z członków Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów oraz inicjatywa społeczna pod nazwą „Wieś Jabłkowa” w Sadkowicach utworzona w ramach wiosek tematycznych, projektu realizowanego przez Lokalną Grupę Działania „Kraina Rawki”. Na działalność formalnych organizacji pozarządowych gmina udziela wsparcia finansowego w formie dotacji na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Na realizację zadań publicznych na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w latach 2011-2014 gmina wydatkowała środki w wysokości:

Nazwa zadania	2011	2012	2013	2014
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	20.000,00zł	17.000,00zł	22.000,00zł	5.000,00zł

Strategia Rozwoju Gminy Sadkowice do 2022 roku

Kultura fizyczna i sport	8.000,00zł	15.803,00zł	36.000,00zł	46.000,00zł
Działania na rzecz osób niepełnosprawnych	6.000,00zł	7.000,00zł	7.000,00zł	7.000,00zł
Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	2.000,00zł	2.500,00zł	3.000,00zł	4.000,00zł
Ogółem	36.000,00zł	42.303,00zł	68.000,00zł	62.000,00zł

3. Identyfikacja problemów i potrzeb społecznych oraz zasobów w gminie Sadkowice.

3.1. Raport z badań ankietowych.

W celu zapewnienia pełnego udziału społeczności Gminy Sadkowice w budowaniu Strategii, poprzez poznanie oceny poziomu życia w Gminie oraz potrzeb i problemów mieszkańców, opracowano i rozpowszechniono ankietę w formie papierowej (500 egzemplarzy) - poprzez sołtysów - i elektronicznej na stronie internetowej www.gminasadkowice.pl. Ankieta dostępna była również w Urzędzie Gminy w Sadkowicach. Informacja o prowadzonym badaniu zamieszczona była na stronie internetowej Gminy, a mieszkańcy powiadomieni o możliwości wypełnienia ankiety poprzez esemesowy system powiadamiania w dniu 09.09.2014 r.

Ankiety w formie papierowej wypełniło 78 osób, natomiast poprzez stronę internetową odpowiedzi udzieliło 96 respondentów. W badaniu wzięło udział 174 osób, czyli 2,91% liczby mieszkańców Gminy.

Mieszkańcy w swoich odpowiedziach poddali jakościowej ocenie warunki życia w Gminie Sadkowice, wskazali największe w ich odczuciu problemy, z jakimi boryka się Gmina oraz określili kierunki rozwoju jakie ich zdaniem dla Gminy są najważniejsze.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że liczba udzielonych odpowiedzi na poszczególne pytania nie jest równa liczbie osób uczestniczących w badaniu, ponieważ respondenci nie zawsze udzielali odpowiedzi na wszystkie pytania.

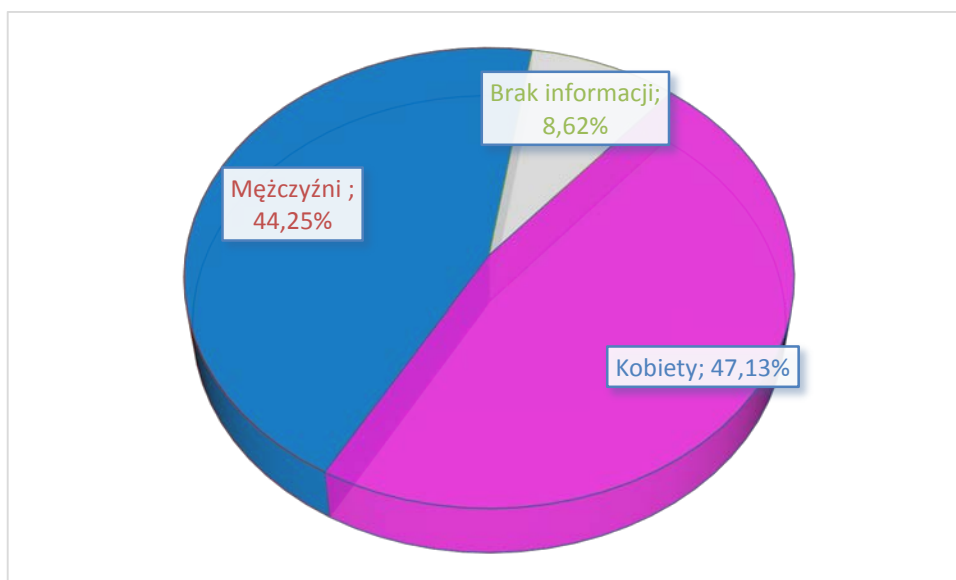
Poniżej przedstawiono analizę profilu uczestników badania.

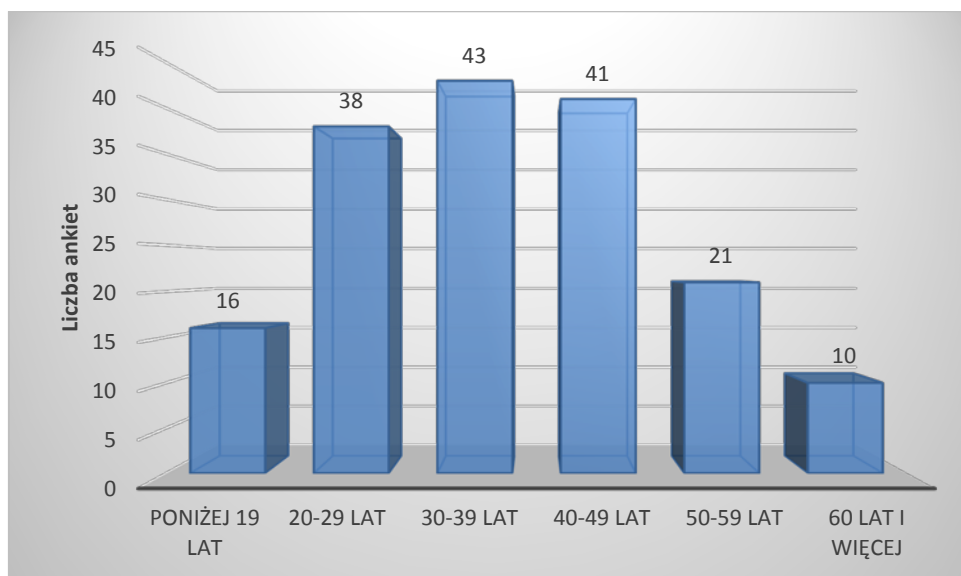
Mapka gminy obrazująca ilość oddanych głosów w poszczególnych miejscowościach

Najliczniej reprezentowanymi miejscowościami w badaniu były: Sadkowice (20 ankiet), Kaleń (17 ankiet), Jajkowice (16 ankiet), Skarbkowa (10 ankiet), Trębaczew (10 ankiet). Poniżej 10 ankiet wpłynęło z miejscowości: Nowy Kaleń (9), Bujały (8), Rzymiec (8), Lewin (7), Nowe Szwejki (6), Paprotnia (6), Przyłuski (6), Kłopoczyn (5), Lubania (5), Nowy Kłopoczyn (5), Olszowa Wola (5), Nowe Sadkowice (5), Turobowice (4), Studzianki (3), Szwejki Wielkie (3), Żelazna (3), Nowe Lutobory (2), Broniew (1), Celinów (1), Gogolin (1), Lutobory (1), Pilawy (1), Rokitnica-Kąty (1). Natomiast żadna ankieta nie wpłynęła z miejscowości: Gacpary, Lipna, Rudka, Władysławów, Zabłocie, Zaborze.

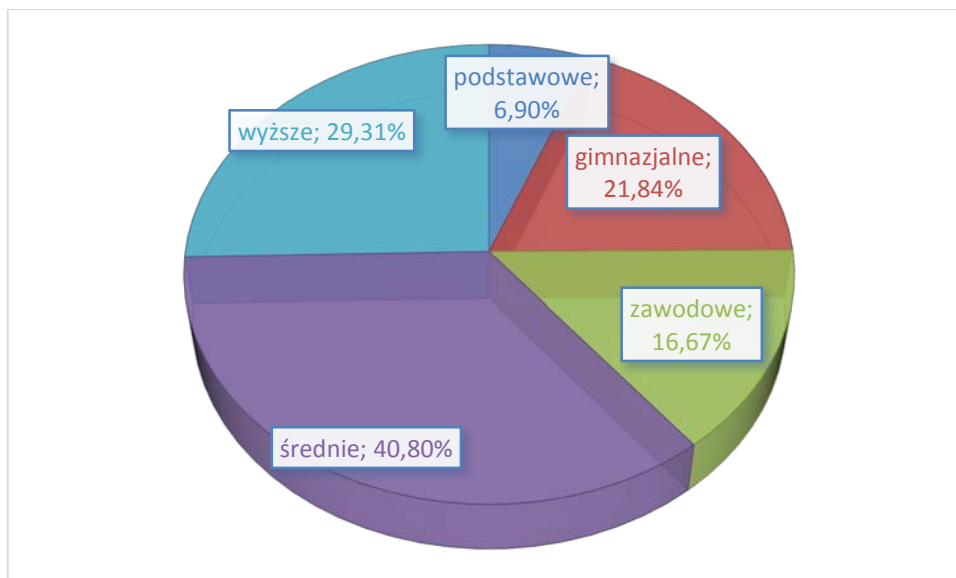
Spośród ankietowanych, którzy uzupełnili metryczkę 47,13% stanowiły kobiety (82 zaznaczenia), a 44,25% (77 zaznaczeń) mężczyźni.

Respondenci w podziale na płeć

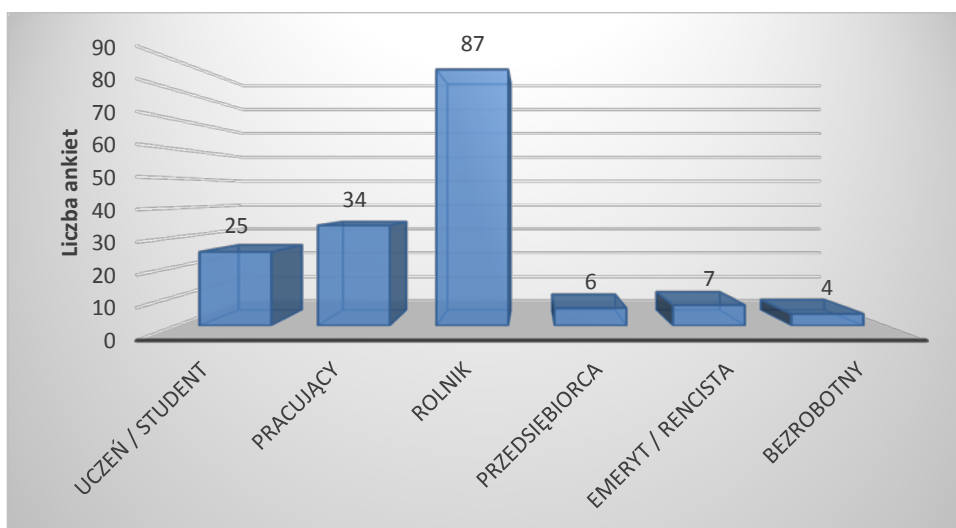

Wykresy przedstawiają udział respondentów ze względu na wiek i wykształcenie.

Z analizy ankiet wynika, że najliczniej reprezentowaną grupą biorącą udział w badaniu są osoby w wieku 30-39 lat (43 osoby), 40-49 lat (41 osób), 20-29 lat (38 osób). Biorąc pod uwagę wykształcenie, największą grupę respondentów stanowiły osoby ze średnim wykształceniem (40,80%), następnie z wykształceniem wyższym (29,31%) i zawodowym (16,67%).

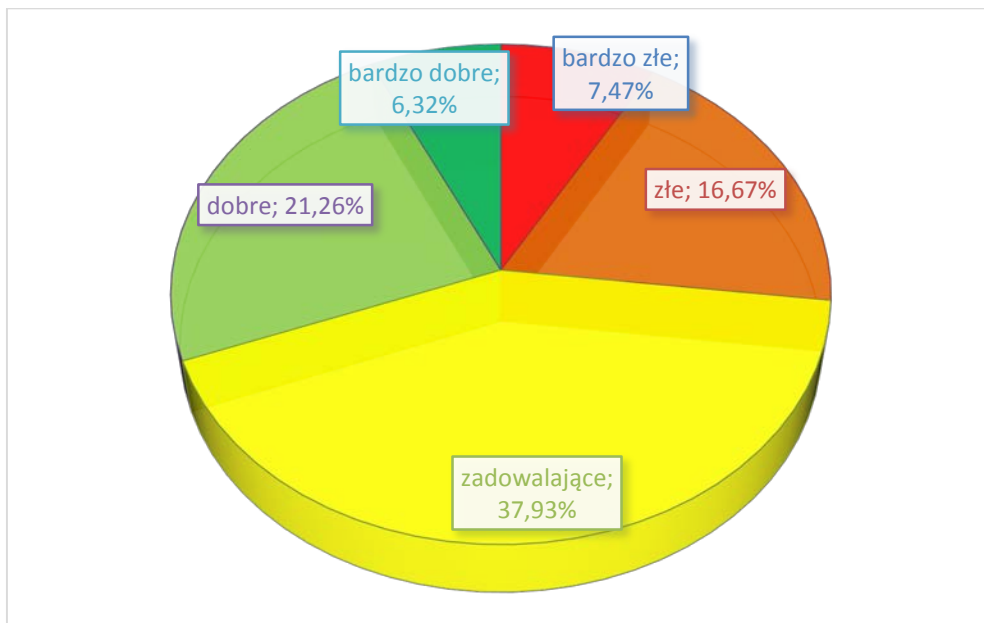
Rolniczy charakter Gminy determinuje fakt, że odpowiedzi w ankiecie najczęściej udzielali rolnicy – 87 osób (co stanowi 50% ankietowanych), osoby zatrudnione poza rolnictwem – 34 osoby (co stanowi 19,54% ankietowanych) oraz studenci i uczniowie – 25 osób (co stanowi 14,37% ankietowanych). W ankiecie wzięli udział również przedsiębiorcy – 6 osób, emeryci lub renciści – 7 osób oraz 4 osoby bezrobotne. Udział respondentów ze względu na status zawodowy przedstawia poniższy wykres.

Status zawodowy

Mieszkańcy Gminy, biorący udział w badaniu ankietowym dokonali oceny aktualnego poziomu, warunków i atrakcyjności życia w Gminie Sadkowice według pięciostopniowej skali oceny, gdzie poszczególne poziomy oceny oznaczają: 1 (kolor czerwony) – bardzo złe, 2 (kolor pomarańczowy) - złe, 3 (kolor żółty) – zadowalające, 4 (kolor jasnozielony) – dobre, 5 (kolor ciemnozielony) – bardzo dobre.

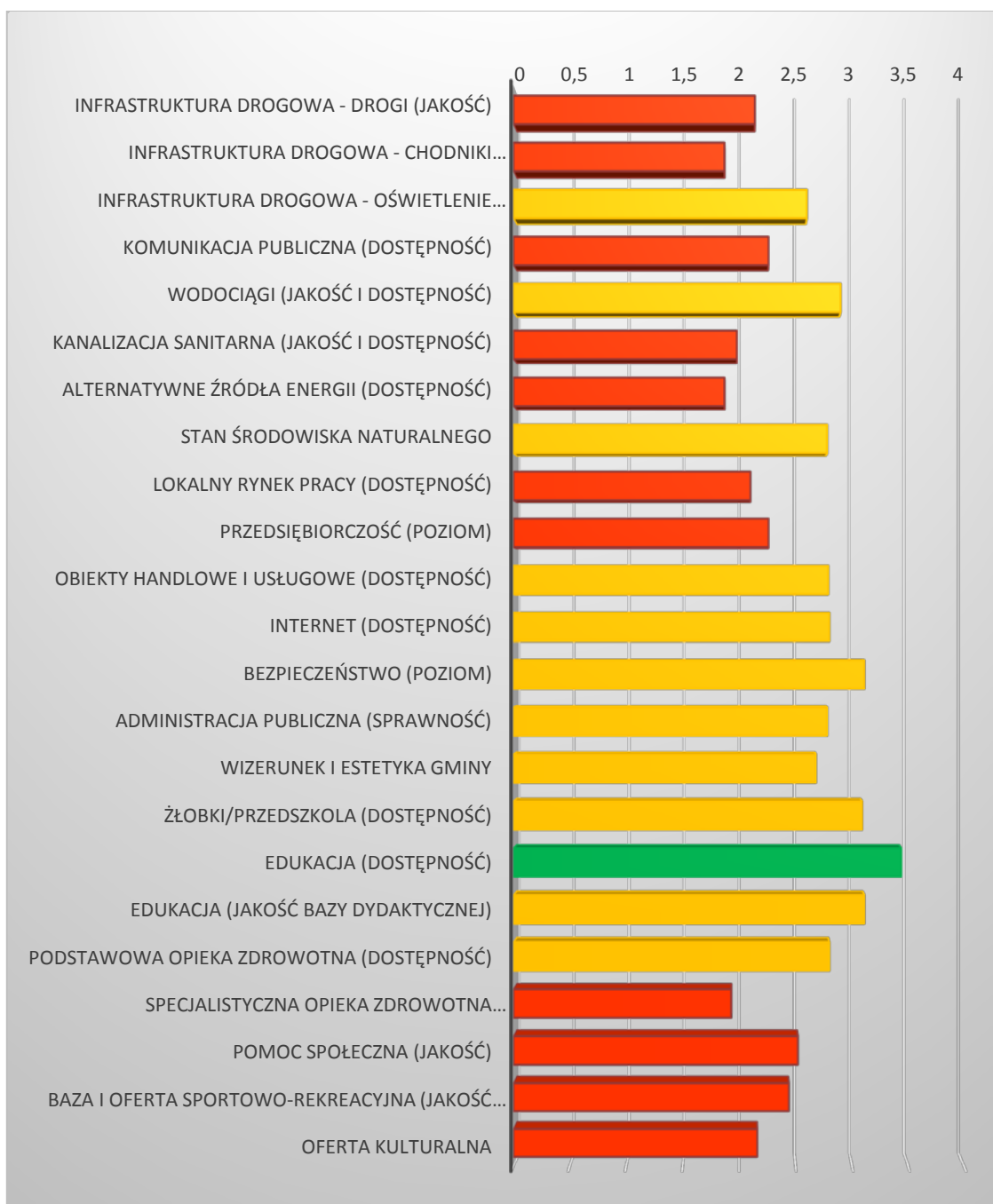
Pierwsze pytanie dotyczyło oceny ogólnej warunków życia w Gminie Sadkowice. Spośród ankietowanych osób 37,93% (66 gł.) uważa, że warunki życia w Gminie Sadkowice są zadowalające, czyli na poziomie 3. Natomiast 21,26% (37 gł.) respondentów uważa warunki życia w Gminie za dobre, a 6,32% (11 gł.) nawet za bardzo dobre. Jednak dla przeciwwagi aż 16,67% (29 gł.) ankietowanych mieszkańców uważa, że warunki życia w Gminie są złe, a 7,47% (13 gł.) uważa, że nawet bardzo złe.

Warunki życia w Gminie Sadkowice

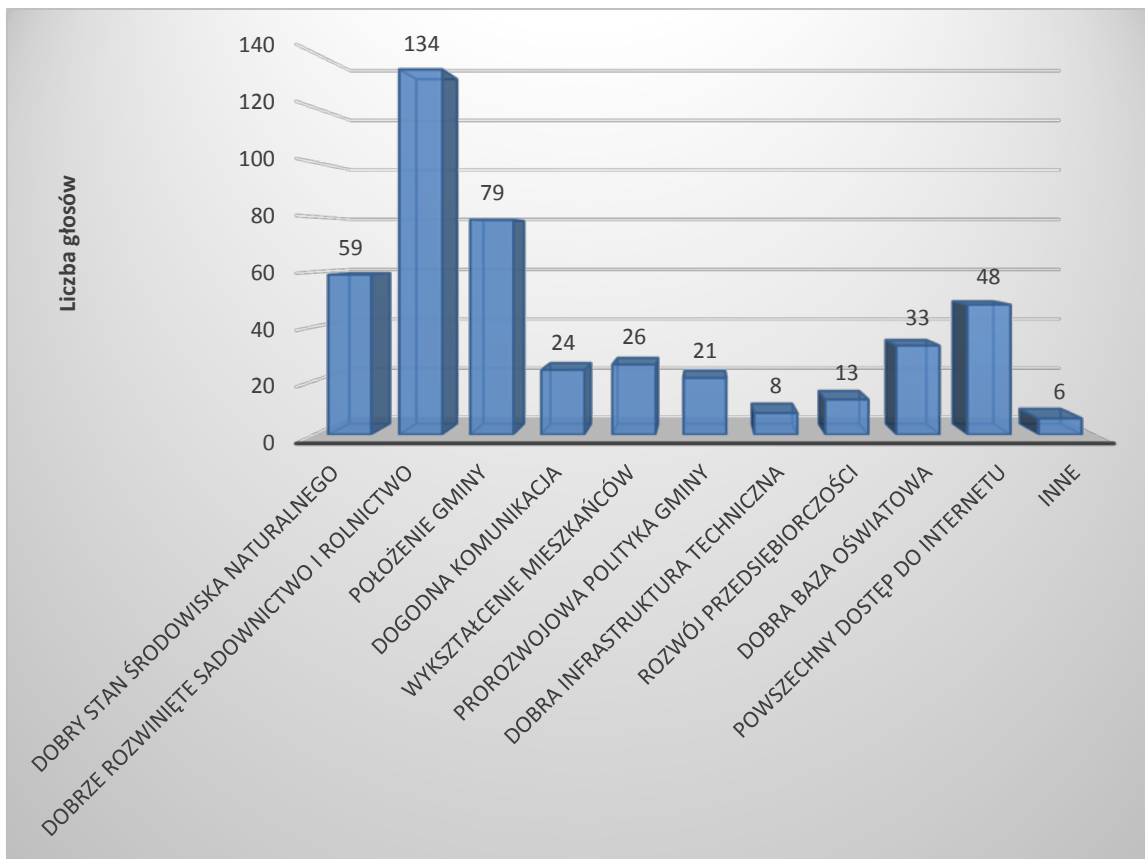
W kolejnym pytaniu, ankietowani mieszkańcy ocenili atrakcyjność osiedleńczą Gminy Sadkowice. Jako złą ocenili infrastrukturę drogową – jakość dróg i dostępność chodników, a także dostępność komunikacji publicznej, jakość i dostępność kanalizacji sanitarnej, dostępność do alternatywnych źródeł energii i do lokalnego rynku pracy. Również na złym poziomie ocenili mieszkańcy przedsiębiorczość w Gminie, dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz jakość pomocy społecznej, a także jakość i dostępność bazy i oferty sportowo-rekreacyjnej i oferty kulturalnej. W ocenie ankietowanych na poziomie zadowalającym jest oświetlenie uliczne, jakość i dostępność wodociągów, stan środowiska naturalnego, dostępność obiektów

handlowych i usługowych, Internetu. Na poziomie zadowolającym respondenci ocenili bezpieczeństwo i sprawność administracji publicznej, a także wizerunek i estetykę Gminy oraz dostępność podstawowej opieki zdrowotnej. Jako zadowolającą mieszkańcy ocenili dostępność do przedszkoli i jakość bazy dydaktycznej w szkołach. Natomiast ogólnie dostępność do edukacji oceniona została na poziomie dobrym. Spośród 23 wymienionych kategorii określających wartość osiedleńczą obszaru, ankietowani 11 z nich ocenili jako złą, 11 jako zadowolającą i jedna jako dobrą.

Atrakcyjność osiedleńcza i inwestycyjna Gminy Sadkowice

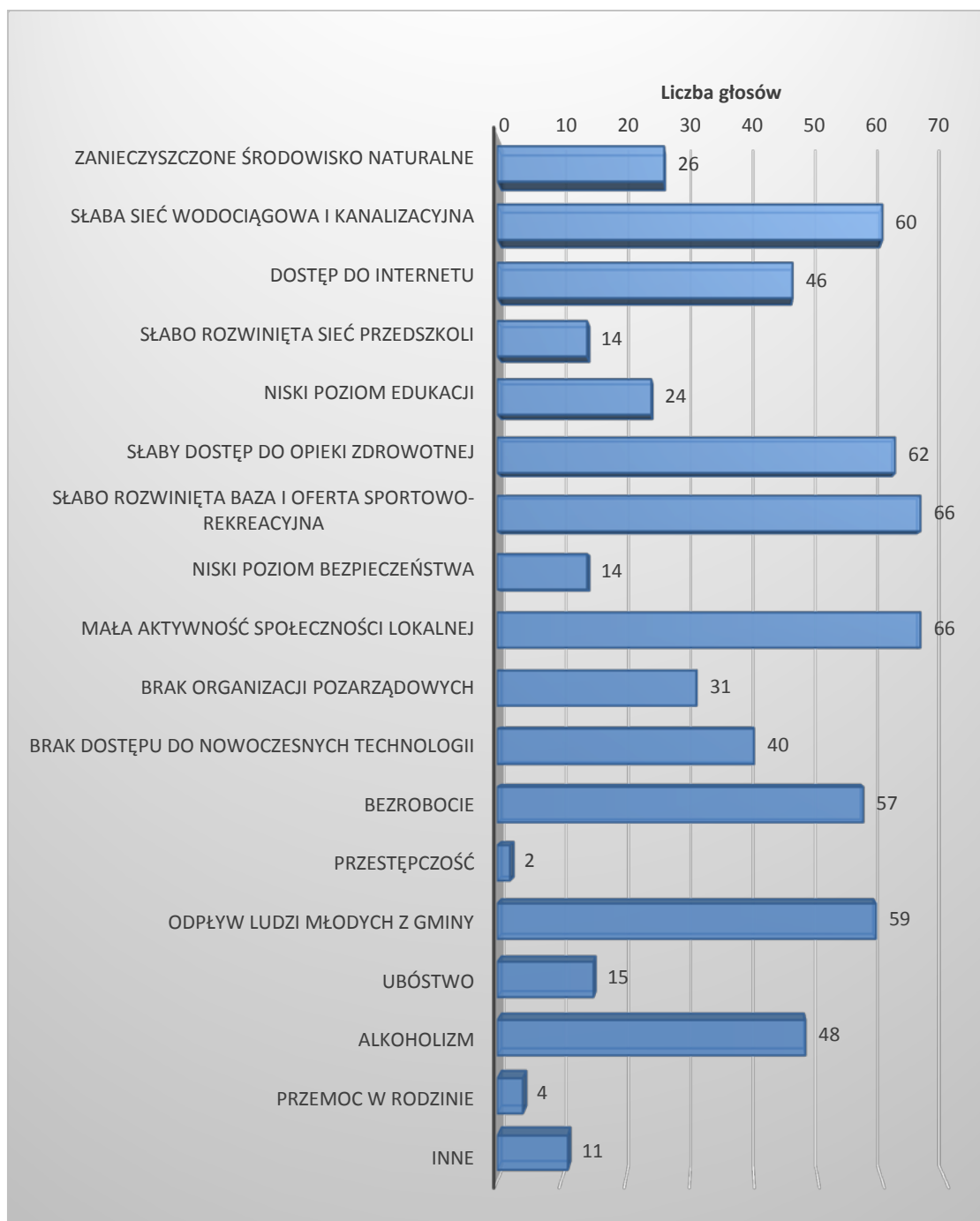
W ankiecie mieszkańcy wypowiedzieli się, jakie ich zdaniem są największe atuty Gminy Sadkowice. Zdecydowana większość ankietowanych (77,01% - 134 głosy) uznała, że największym atutem Gminy jest dobrze rozwinięte sadownictwo i rolnictwo. W dalszej kolejności, mieszkańcy uznali za atut Gminy jej położenie geograficzne (45,40% - 79 głosów), dobry stan środowiska naturalnego (33,91% - 59 głosów), powszechny dostęp do Internetu (27,59% - 48 głosów), dobrą bazę oświatową (18,97% - 33 głosy). Na wykształcenie mieszkańców, jako atut Gminy, wskazało 14,94% (26 głosów) ankietowanych, dogodną komunikację – 13,97% (24 głosy), prorozwojową politykę Gminy – 12,07% (21 głosów), rozwój przedsiębiorczości – 7,47% (13 głosów) oraz na dobrą infrastrukturę techniczną – 4,6% (8 głosów).

Największe atuty Gminy Sadkowice

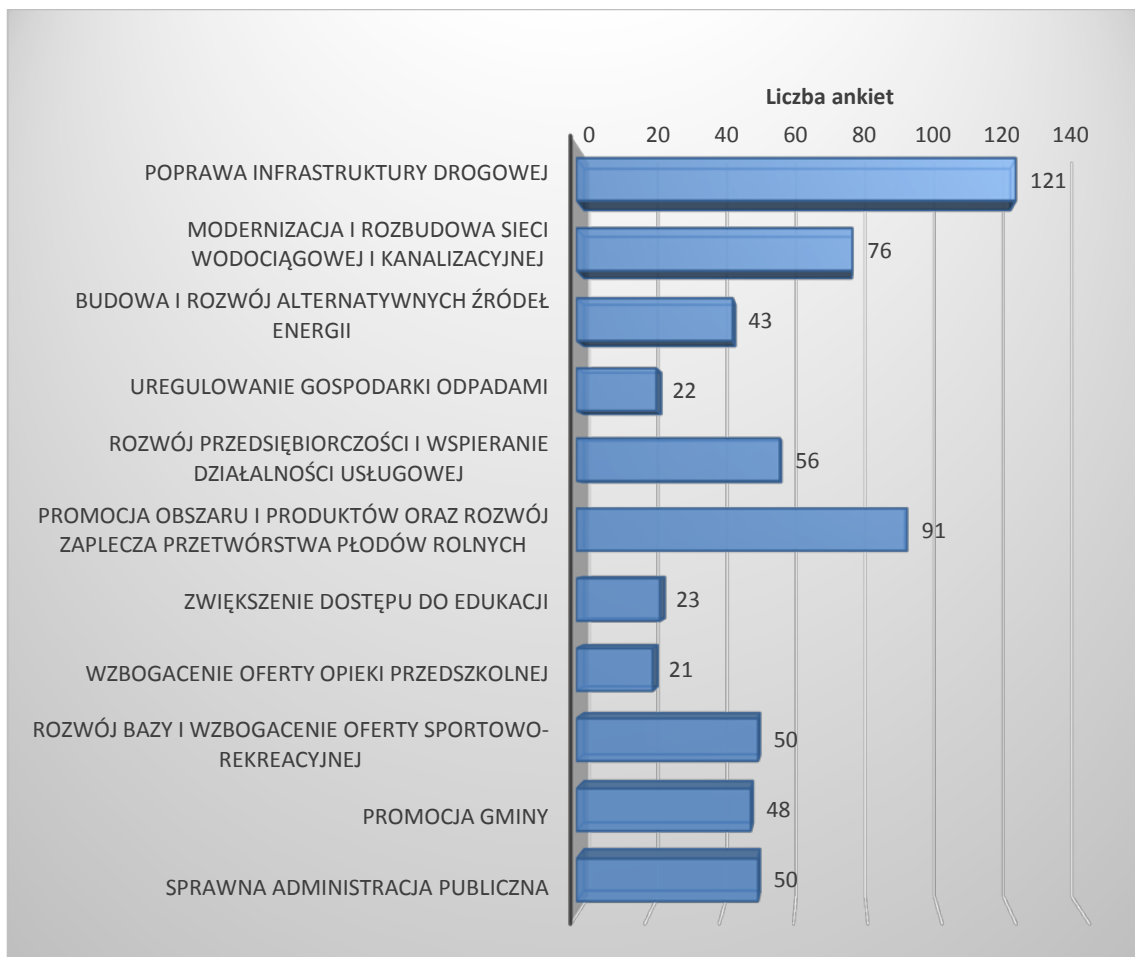
W jednym z pytań ankietowani wypowiedzieli się na temat problemów Gminy Sadkowice. Za największe problemy Gminy mieszkańcy uznali: małą aktywność społeczności lokalnej (37,93% - 66 głosów), słabo rozwiniętą bazę i ofertę sportowo-rekreacyjną (37,93% - 66 głosów), słaby dostęp do opieki zdrowotnej (35,63% - 62 głosy), słabą sieć wodociągową i kanalizacyjną (34,48% - 60 głosów), odpływ ludzi młodych z Gminy (33,91% - 59 głosów). Problemem Gminy według ankietowanych jest również bezrobocie (32,76% - 57 głosów), alkoholizm (27,59% - 48 głosów), dostęp do Internetu, a właściwie jego brak (26,44% - 46 głosów), brak dostępu do nowoczesnych technologii (22,99% - 40 głosów), brak organizacji pozarządowych

(17,82% - 31 głosów). Niewielka liczba ankietowanych osób uważa, że problemem jest słabo rozwinięta sieć przedszkoli (8,05% - 14 głosów), niski poziom edukacji (13,97% - 24 głosy), niski poziom bezpieczeństwa (8,05% - 14 głosów), przestępczość (1,15% - 2 głosy), ubóstwo (8,62% - 15 głosów) i przemoc w rodzinie (2,3% - 4 głosy). W pytaniu otwartym ankietowani mogli sami wskazać obszary, w których występują problemy w Gminie Sadkowice. Mieszkańcy wskazali, że problem dotyczy słabej jakości infrastruktury drogowej, a także estetyki dróg, przystanków, centrów wsi.

Największe problemy Gminy Sadkowice

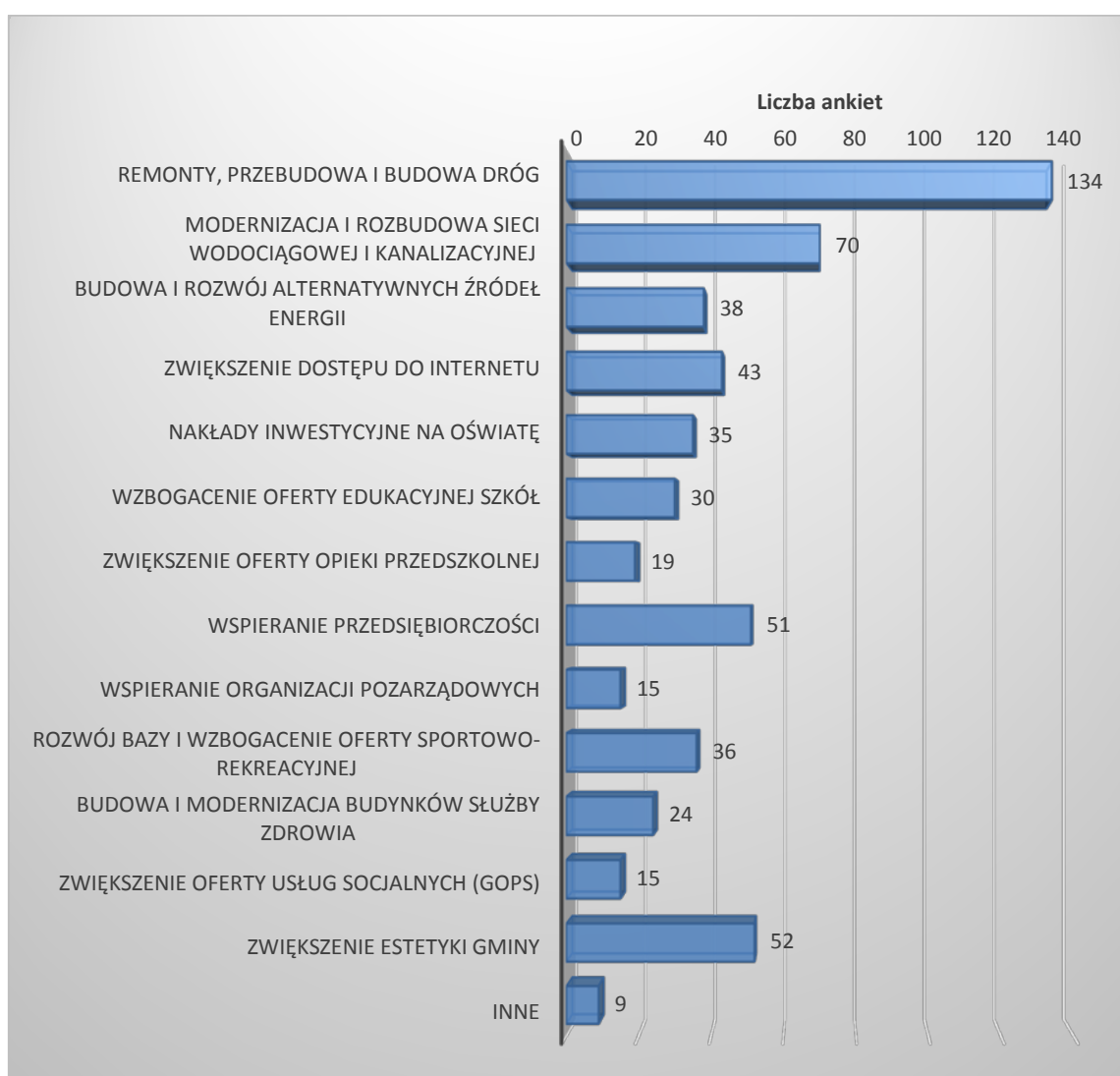
Konsekwencją poprzednich pytań jest wskazanie kierunków rozwoju, jakie powinny być najważniejsze dla Gminy Sadkowice w kolejnych latach. Ankietowani zdecydowanie wskazali, że najważniejsza powinna być poprawa infrastruktury drogowej (69,54% - 121 głosów), promocja obszaru i produktów oraz rozwój zaplecza przetwórstwa płodów rolnych (52,3% - 91 głosów), a także modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (24,71% - 43 głosy). W dalszej kolejności, według respondentów, Gmina powinna wspierać rozwój przedsiębiorczości i działalności usługowej (32,18% - 56 głosów), budowę i rozwój alternatywnych źródeł energii (24,71% - 43 głosy), rozwój bazy i wzbogacenie oferty sportowo – rekreacyjnej (28,74% - 50 głosów). Mieszkańcy uważają, że ważna jest również sprawna administracja publiczna (28,74% - 50 głosów), promocja Gminy (27,59% - 48 głosów), a także uregulowanie gospodarki odpadami (12,64% - 22 głosy), zwiększenie dostępu do edukacji (13,22% - 23 głosy) oraz wzbogacenie oferty opieki przedszkolnej (12,07% - 21 głosów).

Najważniejsze kierunki rozwoju

W kolejnym pytaniu mieszkańcy wskazali zadania, które ich zdaniem powinny być realizowane w pierwszej kolejności. Ilość udzielonych odpowiedzi na poszczególne kategorie zadań, stworzyła pewną hierarchię dla ich realizacji. Ankietowani uznali, że

priorytetem są remonty, przebudowa i budowa dróg (77,01% - 134 głosy). Według respondentów ważna jest również dalsza modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Gminie (40,23% - 70 głosów), a także wspieranie przedsiębiorczości (29,31% - 51 głosów), zwiększenie estetyki gminy (29,89% - 52 głosy), zwiększenie dostępu do Internetu (24,71% - 43 głosy), budowa i rozwój alternatywnych źródeł energii (21,84% - 38 głosów), rozwój bazy i wzbogacenie oferty sportowo – rekreacyjnej (20,69% - 36 głosów), nakłady inwestycyjne na oświatę (20,11% - 35 głosów), wzbogacenie oferty edukacyjnej szkół (17,24% - 30 głosów). W dalszej kolejności mieszkańcy wymienili, budowę i modernizację budynków służby zdrowia (13,79% - 24 głosy), zwiększenie oferty opieki przedszkolnej (10,92% - 19 głosów), zwiększenie oferty usług socjalnych świadczonych przez GOPS (8,62% - 15 głosów) oraz wspieranie organizacji pozarządowych (8,62% - 15 głosów).

Realizacja zadań w pierwszej kolejności

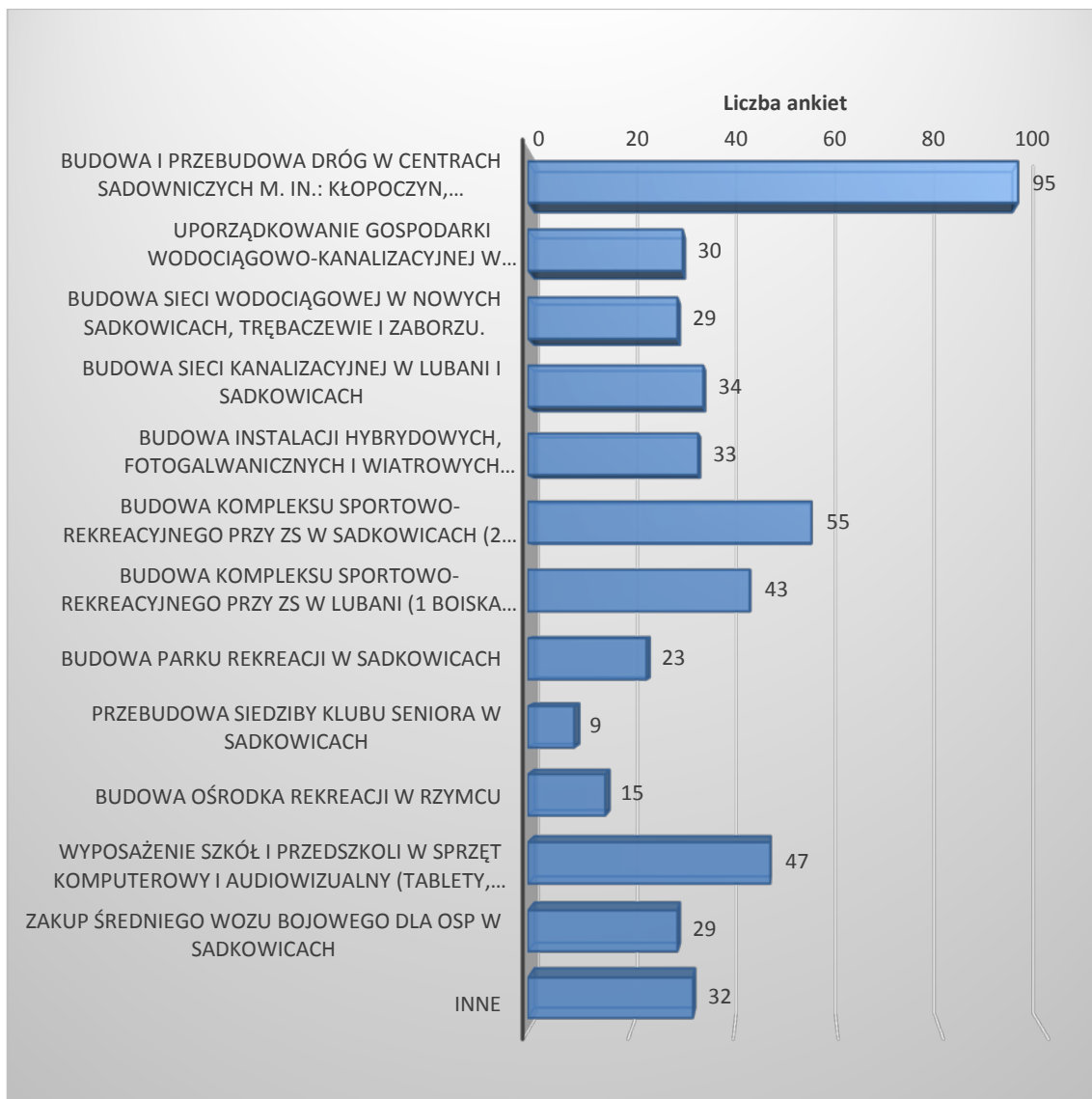
W ankiecie zamieszczono propozycje inwestycji do realizacji na terenie Gminy Sadkowice. Mieszkańcy swoimi odpowiedziami ocenili, które z nich są najpilniejsze i konieczne do realizacji w perspektywie lat 2015-2022. Ankietowani uszeregowali znaczenie zaproponowanych inwestycji w następujący sposób:

- 1) budowa i przebudowa dróg w centrach sadowniczych, między innymi w miejscowościach: Kłopczyń, Jajkowice, Gacpary – Nowe Lutobory, Trębaczew, Paprotnia – Kaleń, Turobowice – Nowe Szwejki – 54,6% (95 głosów),
- 2) budowa kompleksu sportowo – rekreacyjnego przy Zespole Szkół w Sadkowicach (2 boiska wraz z zapleczem, plac zabaw, boisko do gier i zabaw przedszkolnych itp.) – 31,61% (55 głosów),
- 3) wyposażenie szkół i przedszkoli w sprzęt komputerowy i audiowizualny (tablety, tablice interaktywne wraz z oprogramowaniem itp.) – 27,01% (47 głosów),
- 4) budowa kompleksu sportowo – rekreacyjnego przy Zespole Szkół w Lubani (1 boisko wraz z zapleczem, plac zabaw, boisko do gier i zabaw przedszkolnych itp.),
- 5) budowa sieci kanalizacyjnej w Lubani i Sadkowicach – 19,54% (34 głosy),
- 6) budowa instalacji hybrydowych, fotogalwanicznych i wiatrowych w gospodarstwach domowych i obiektach użyteczności publicznej – 18,97% (33 głosy),
- 7) uporządkowanie gospodarki wodociągowo – kanalizacyjnej w Kłopczyń i Nowym Kłopczyń: budowa sieci wodociągowej w oparciu o SUW Kaleń, modernizacja sieci wodociągowej azbestowej w Kłopczyń, Nowym Kłopczyń i Zaborzu, budowa oczyszczalni ścieków w Nowym Kłopczyń,
- 8) budowa sieci wodociągowej w Nowych Sadkowicach, Trębaczewie i Zaborzu,
- 9) zakup średniego wozu bojowego dla OSP w Sadkowicach,
- 10) budowa parku rekreacji w Sadkowicach,
- 11) budowa Ośrodka Rekreacji w Rzymcu,
- 12) przebudowa siedziby Klubu Seniora w Sadkowicach.

W pytaniu otwartym mieszkańcy zaproponowali również takie projekty jak:

- budowa wodociągu w Rzymcu, Szwejkach Wielkich, Nowych Szwejkach, Turobowicach,
- remont świetlicy w Skarbkowej,
- modernizacja starych linii energetycznych,
- budowa dróg w miejscowościach: Gogolin, Paprotnia, Celinów, Nowe Szwejki, Rokitnica-Kąty,

- budowa boiska w Trębaczewie,
- budowa świetlicy środowiskowej w Olszowej Woli.

Inwestycje do realizacji wskazane przez ankietowanych

3.2. Problemy i potrzeby społeczne zidentyfikowane na warsztatach.

Uczestnicy warsztatów zidentyfikowali na podstawie analizy diagnozy społecznej następujące problemy społeczne:

1. Zła jakość infrastruktury drogowej (dużo dróg wewnętrznych gruntowych, które wymagają budowy, w tym dróg dojazdowych łączących wsie)
2. Brak chodników w poszczególnych miejscowościach
3. Brak ścieżek rowerowych

4. Niewystarczająco rozwinięta sieć wodociągowa (nie wszystkie miejscowości podłączone są do sieci wodociągowej).
5. Niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacji i oczyszczalni
6. Brak rozwoju przedsiębiorczości – spadek podmiotów gospodarczych i problem bezrobocia
7. Brak specjalistów w ośrodku zdrowia, brak stomatologa, brak pielęgniarki w szkołach
8. Brak lub zły stan obiektów sportowych na terenie Gminy
9. Złe warunki lokalowe Świetlic Wiejskich w miejscowościach: Rzymiec, Sadkowice, Lubania, Kłopoczyn.
10. Zły stan techniczny budynków Ochotniczych Straży Pożarnych i wyposażenia – modernizacja obiektów OSP
11. Niska aktywność społeczna mieszkańców.
12. Brak opieki nad osobami starszymi i samotnymi
13. Brak lokalu na działalność Klubu Seniora „Promyk”
14. Ujemny przyrost naturalny
15. Migracje młodych w poszukiwaniu pracy celem zapewnienia lepszych warunków życia.
16. Brak świadomości ekologicznej wśród mieszkańców - brak szkoleń w zakresie produkcji upraw ekologicznych
17. Brak odpowiedniego wyposażenia szkół i przedszkoli w sprzęt komputerowy i audiowizualny
18. Sieć elektryczna do modernizacji
19. Brak gazociągu w gminie
20. Problem dostępu do sieci internetowej
21. Brak lokali socjalnych

Następnie uczestnicy warsztatów zidentyfikowali problemy społeczne na podstawie analizy Raportu z badań ankietowych. Ich zdaniem do najważniejszych problemów Gminy należą:

1. Zła infrastruktura drogowa (zła nawierzchnia dróg, brak chodników w poszczególnych miejscowościach, brak ścieżek rowerowych)
2. Słaba sieć wodociągowa.
3. Brak kanalizacji
4. Niski poziom przedsiębiorczości

5. Bezrobocie
6. Utrudniona dostępność do specjalistycznej opieki zdrowotnej
7. Zły stan bazy i słaba oferta sportowo-rekreacyjna dla mieszkańców
8. Brak bazy kulturalnej dla mieszkańców
9. Brak miejsc spotkań w sołectwach.
10. Niska aktywność społeczna
11. Brak opieki dla seniorów
12. Migracje młodych ludzi do miast
13. Brak świadomości dotyczącej ekologicznych upraw wśród mieszkańców Gminy.
14. Brak przetwórstwa owocowo-warzywnego.
15. Niski poziom edukacji
16. Brak dostępu do alternatywnych źródeł energii
17. Brak estetyki Gminy (złe warunki lokalowe Urzędu Gminy, brak przystanków szkolnych i autobusowych itp.)

Problemy społeczne, które powtarzają się przy identyfikacji na podstawie analizy diagnozy społecznej i wyników badań ankietowych zostały podkreślone i uznane przez uczestników warsztatów za wiodące. Następnie uczestnicy warsztatów dokonali wyboru i hierarchizacji najważniejszych problemów społecznych (wybierając ich zdaniem 7 najważniejszych problemów społecznych. Poniżej została przedstawiona hierarchizacja problemów.

Hierarchia problemów społecznych Gminy Sadkowice

Lp.	Problem społeczny	Uczestnicy																		Ogółem
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1.	Zła jakość infrastruktury drogowej (dużo dróg wewnętrznych gruntowych, które wymagają budowy, w tym dróg dojazdowych łączących wsie) - brak chodników w poszczególnych miejscowościach, brak ścieżek rowerowych	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	18
2.	Niewystarczająco rozwinięta sieć wodociągowa								1	1										2
3.	Niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacji i oczyszczalni				1	1			1				1	1			1		1	7
4.	Brak inwestorów	1			1	1														3
5.	Brak przetwórstwa owocowo-warzywnego		1				1	1		1			1		1					6
6.	Niski poziom przedsiębiorczości		1						1	1	1	1		1				1		7
7.	Bezrobocie													1						1
8.	Utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej	1	1	1	1			1	1	1	1	1	1		1	1	1	1		14
9.	Brak lub zły stan obiektów sportowych na terenie Gminy – brak oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców, w szczególności dla dzieci i młodzieży	1	1	1		1	1	1	1		1	1	1			1	1	1		13
10.	Złe warunki lokalowe Świetlic Wiejskich – brak miejsc spotkań w sołectwach	1		1		1		1	1	1			1		1	1	1	1	1	12
11.	Brak bazy i oferty kulturalnej dla mieszkańców						1			1	1	1		1						5
12.	Niska aktywność społeczna mieszkańców					1	1		1	1	1	1	1		1	1	1			10
13.	Brak opieki nad starszymi osobami samotnymi																			0
14.	Brak miejsc spotkań dla seniorów – siedziba Klubu Seniora wymaga kapitalnego remontu			1								1			1	1		1		5

Strategia Rozwoju Gminy Sadkowice do 2022 roku

15.	Ujemny przyrost naturalny i migracje młodych ludzi do miast w poszukiwaniu pracy								1										1	
16.	Niski poziom edukacji spowodowany brakiem odpowiedniego wyposażenia szkół i przedszkoli w sprzęt komputerowy i audiowizualny			1			1	1				1			1	1			6	
17.	Niski poziom świadomości ekologicznej wśród mieszkańców					1	1							1				1	4	
18.	Zły stan techniczny budynków OSP i wyposażenia	1			1											1	1	1	1	6
19.	Brak estetyki Gminy (złe warunki lokalowe Urzędu Gminy, brak przystanków szkolnych i autobusowych itp.)	1	1		1				1								1	1		6
20.	Brak dostępu do alternatywnych źródeł energii		1	1				1					1						1	5
21.	Brak dostępu do sieci gazowniczej				1														1	2
	Łącznie	7	7	7	7	7	7	7	8	9	7	7	7	7	7	7	8	8	7	

3.2.1. Obszary problemowe określone przez uczestników warsztatów.

OBSZARY PROBLEMOWE	
I.	Zła jakość infrastruktury w gminie
1.	Zła jakość infrastruktury drogowej (dużo dróg wewnętrznych gruntowych, które wymagają budowy, w tym dróg dojazdowych łączących wsie) - brak chodników w poszczególnych miejscowościach, brak ścieżek rowerowych.
2.	Niewystarczająco rozwinięta sieć wodociągowa
3.	Niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacji i oczyszczalni
4.	Brak dostępu do sieci gazowniczej
II.	Niski poziom rozwoju gospodarczego gminy
1.	Brak inwestorów
2.	Brak przetwórstwa owocowo-warzywnego
3.	Niski poziom przedsiębiorczości
4.	Niski poziom świadomości ekologicznej wśród mieszkańców
III.	Utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej
IV.	Zły stan techniczny obiektów sportowych i wyposażenia w gminie
1.	Brak lub zły stan obiektów sportowych na terenie Gminy – brak oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców, w szczególności dla dzieci i młodzieży
2.	Niski poziom edukacji spowodowany brakiem odpowiedniego wyposażenia szkół i przedszkoli w sprzęt komputerowy i audiowizualny
V.	Niski poziom aktywności i integracji społecznej w gminie
1.	Niska aktywność społeczna mieszkańców
2.	Brak miejsc spotkań dla seniorów
3.	Złe warunki lokalowe Świetlic Wiejskich – brak miejsc spotkań w sołectwach
4.	Brak bazy i oferty kulturalnej dla mieszkańców
VI.	Bezpieczeństwo i ochrona środowiska.
1.	Zły stan techniczny budynków OSP i wyposażenia
2.	Niski poziom świadomości ekologicznej wśród mieszkańców
3.	Brak wiedzy i dostępu do alternatywnych źródeł energii
VII.	Niski poziom estetyki Gminy
1.	Złe warunki lokalowe Urzędu Gminy
2.	Zaniedbane przystanki autobusowe

3.2.2. Analiza obszarów problemowych gminy Sadkowice.

I. ZŁA INFRASTRUKTURA W GMINIE

Przyczyny	Oczekiwania	Efekty
Infrastruktura drogowa		
<ul style="list-style-type: none"> • Brak środków w budżecie Gminy • Nowe gospodarstwa • Duże rozproszenie miejscowości • Wieloletnie zaniedbania 	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa i remonty dróg gminnych i wewnętrznych • Budowa chodników, ścieżek rowerowych i poboczy • Oczyszczanie i pogłębianie rowów przydrożnych • Wycinka krzewów w pasach drogowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie bezpieczeństwa drogowego • Pozyskanie nowych inwestorów • Mniejsze zużycie maszyn i pojazdów • Lepsza komunikacja pomiędzy miejscowościami • Zwiększenie wydajności pracy mieszkańców • Zadowolenie mieszkańców • Polepszenie estetyki i zwiększenie atrakcyjności Gminy
Infrastruktura wodociągowa		
<ul style="list-style-type: none"> • Przystarzałe rury wodociągowe (azbestowe rury) i stacje uzdatniania wody • Brak w niektórych miejscowościach sieci wodociągowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Wymiana rur azbestowych na nowoczesne • Doprowadzenie sieci wodociągowej do gospodarstw w całej gminie • Modernizacja stacji wodociągowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Polepszenie zdrowia i higieny mieszkańców • Spełnienie wymogów fito-sanitarnych • Dostęp do dobrej jakości wody • Polepszenie jakości owoców - zdrowe i ekologiczne uprawy
Infrastruktura kanalizacyjna		
<ul style="list-style-type: none"> • Brak kanalizacji u około 90% mieszkańców • Brak przydomowych oczyszczalni ścieków 	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa kanalizacji • Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków • Budowa zbiorczej oczyszczalni ścieków 	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona środowiska • Zadowolenie mieszkańców • Zapewnienie zdrowia i higieny

II. NISKI POZIOM ROZWOJU GOSPODARCZEGO GMINY

Przyczyny	Oczekiwania	Efekty
Brak inwestorów		
<ul style="list-style-type: none"> • Zła infrastruktura drogowa • Zła jakość wody, brak dostępu do wody • Brak promocji Gminy • Brak terenów inwestycyjnych spełniających oczekiwania inwestorów • Zły stan instalacji energetycznej • Słaba jakość i brak sieci internetowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa infrastruktury drogowej • Poprawa jakości wody • Powszechny dostęp do dobrej wody • Poprawa promocji Gminy • Udostępnienie terenów inwestycyjnych spełniających potrzeby i oczekiwania inwestorów • Stworzenie korzystnych warunków dla nowych przedsiębiorców • Poprawa stanu sieci elektrycznej • Lepszy i wydajny dostęp do Internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie nowych miejsc pracy • Zmniejszenie bezrobocia • Zwiększenie dochodów Gminy • Rozwój gminy • Promocja Gminy • Zwiększenie produkcji i lepsza jakość produktów
Niski poziom przedsiębiorczości i brak przetwórstwa owocowo-warzywnego		
<ul style="list-style-type: none"> • Brak i zły stan dróg dojazdowych do poszczególnych miejscowości • Brak wodociągów i kanalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • Założenie nowych przetwórni • Budowa dróg, wodociągów i kanalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie nowych miejsc pracy • Zmniejszenie bezrobocia • Zwiększenie dochodów Gminy • Rozwój Gminy • Promocja płodów rolnych i produktów przetworzonych
Niski poziom świadomości ekologicznej		
<ul style="list-style-type: none"> • Słaba edukacja w szkołach i gimnazjach • Brak promocji produktów ekologicznych • Brak gospodarstw ekologicznych • Brak szkoleń • Brak odnawialnych źródeł energii 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie edukacji ekologicznej w szkołach • Zwiększenie promocji ekologicznej • Powstawanie gospodarstw ekologicznych • Segregacja śmieci 	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona środowiska • Zadowolenie mieszkańców • Zapewnienie zdrowia i higieny

	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja odnawialnych źródeł energii 	
--	--	--

III. UTRUDNIONY DOSTĘP DO SPECJALISTYCZNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ

Przyczyny	Oczekiwania	Efekty
<ul style="list-style-type: none"> • Brak lekarzy specjalistów • Na terenie Gminy jest tylko jeden NZOZ, który w dodatku jest właścicielem budynku • Brak konkurencji • Brak ratownictwa medycznego (karetki) 	<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie innych podmiotów konkurencyjnych świadczących opiekę zdrowotną – usługi medyczne • Pomoc Gminy w zakresie udostępnienia lub wyremontowania obiektu Gminy na działalność nowego NZOZ (w ramach NFZ) • Ulgi podatkowe dla nowych podmiotów świadczących usługi medyczne dla mieszkańców (w ramach NFZ) w zamian za zwiększenie dostępu do specjalistów • Stomatolog, psycholog, okulista, diabetolog, dermatolog itp. • Rozważenie możliwości nawiązania współpracy z sąsiednią gminą która dysponuje Publicznym Ośrodkiem Zdrowia • Budowa publicznego ośrodka zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa zdrowia mieszkańców • Poszerzenie oferty medycznej dla mieszkańców i zwiększenie dostępności

IV. ZŁY STAN TECHNICZNY OBIEKTÓW SPORTOWYCH I WYPOSAŻENIA W GMINIE

Przyczyny	Oczekiwania	Efekty
Brak lub zły stan obiektów sportowych na terenie Gminy – brak oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców, w szczególności dla dzieci i młodzieży		
<ul style="list-style-type: none"> Ograniczone środki finansowe Długoletnie zaległości w budowie boisk Brak odpowiednich hal sportowych przy szkołach (Sadkowice, Lubania) 	<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa lub przebudowa istniejącej infrastruktury sportowej przy szkołach Budowa boisk typu Orlik (Sadkowice, Lubania) Zagospodarowanie terenów gminnych na cele sportowo-rekreacyjne (Trębaczew, Paprotnia) 	<ul style="list-style-type: none"> Konstruktywna organizacja czasu wolnego Rozwijanie pasji, zdolności i zainteresowań Rozwój infrastruktury oświatowej Ograniczenie migracji młodzieży i mieszkańców Zwiększenie poziomu integracji Ograniczenie patologii społecznych
Niski poziom edukacji spowodowany brakiem odpowiedniego wyposażenia szkół i przedszkoli w sprzęt komputerowy i audiowizualny		
<ul style="list-style-type: none"> Ograniczone środki finansowe Brak zajęć pozalekcyjnych rozwijających zdolności 	<ul style="list-style-type: none"> Pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych Organizowanie zajęć pozalekcyjnych w szkołach rozwijających zdolności (kółka taneczne, plastyczne, teatralne, ekologiczne) Wspieranie społecznych inicjatyw w zakresie sportu i nauki 	<ul style="list-style-type: none"> Jak wyżej

V. NISKI POZIOM AKTYWNOŚCI I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

Przyczyny	Oczekiwania	Efekty
<ul style="list-style-type: none"> • Brak miejsc spotkań w sołectwach • Brak miejsc spotkań dla seniorów • Zły stan świetlic OSP • Słabe wyposażenie istniejących świetlic • Brak zajęć aktywizujących • Mała ilość grup nieformalnych i formalnych, które organizowałyby takie życie 	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja już istniejących budynków OSP • Adaptacja budynków na potrzeby świetlic • Modernizacja siedziby Klubu Seniora • Dopuszczenie Świetlic OSP • Organizacja zajęć aktywizujących społeczność • Reaktywacja Kół Gospodyń Wiejskich • Organizacja warsztatów zainteresowań • Zagospodarowanie budynku po byłym Spółdzielni kółek Rolniczych w Sadkowicach na potrzeby Gminnego Ośrodka Kultury • Organizacja zajęć w Świetlicach 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców • Zwiększenie poziomu integracji • Zwiększenie dostępności do świetlic Wiejskich • Zwiększenie liczby osób korzystających z zajęć organizowanych w tych miejscach • Organizacja czasu wolnego dla mieszkańców • Zwiększenie zadowolenia mieszkańców • Rozwijanie zainteresowań i pasji mieszkańców

VI. BEZPIECZEŃSTWO I OCHRONA ŚRODOWISKA

Przyczyny	Oczekiwania	Efekty
<ul style="list-style-type: none"> • Brak specjalistycznego sprzętu ratowniczo-gaśniczego (brak nowoczesnego wozu bojowego) • Brak odzieży ochronnej dla strażaków • Brak środków finansowych na wyposażenie OSP • Wieloletnie zaniedbania, niedoinwestowanie OSP przez Powiatowe i Wojewódzkie Straże Pożarne • Brak odpowiedniego oświetlenia dróg • Zwiększenie obszarów miejscowości (nowe budynki mieszkalne) • Brak remontów oświetlenia Gminy przez lata • Brak instalacji do pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł • Brak świadomości wśród mieszkańców o możliwości i sposobie pozyskiwania środków na ten cel • Stare technologie • Brak infrastruktury sieci gazowniczej (rozległość Gminy, odległości) 	<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie specjalistycznego sprzętu ratowniczo-bojowego • Zakup wozu bojowego • Zwiększenie środków na sprzęt OSP • Wymiana latarni • Modernizacja oświetlenia • Instalowanie latarni z instalacjami alternatywnych źródeł energii • Zmiana instalacji na odnawialne źródła energii (budynki użyteczności publicznej) • Organizacja spotkań informacyjnych, szkoleń na temat odnawialnych źródeł energii • Gazyfikacja poszczególnych sołectw 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców • Szybszy system reagowania w sytuacji zagrożeń • Poprawa bezpieczeństwa na drogach • Oszczędności gminnych środków budżetowych • Zmniejszenie wydatków na c.o. i energię • Zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska • Ochrona środowiska • Poprawa warunków życia mieszkańców

<ul style="list-style-type: none">• Duży udział pokryć azbestowych• Zbyt duże zużycie środków ochrony roślin (środków toksycznych)• Niski poziom świadomości ekologicznej• Brak nasadzeń drzew owocowych odpornych na choroby grzybowe• Stosowanie środków ochrony roślin zgodnie z zaleceniami	<ul style="list-style-type: none">• Zwiększenie świadomości ekologicznej• Szkolenia• Nasadzanie drzew odpornych na choroby	<ul style="list-style-type: none">• Zwiększenie liczby gospodarstw stosujących ekologiczne metody uprawy owoców i warzyw produkcji Ochrona środowiska
---	--	---

VII. NISKI POZIOM ESTERTYKI GMINY

Przyczyny	Oczekiwania	Efekty
<ul style="list-style-type: none"> • Brak środków na remont Urzędu Gminy • Brak środków na poprawę estetyki gminy • Pozyskane środki są wykorzystywana w pierwszej kolejności na potrzeby mieszkańców (inne inwestycje) • Wieloletnie zaniedbania 	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa wejścia do Urzędu Gminy – złamanie barier architektonicznych • Zagospodarowanie terenów zielonych wokół Urzędu Gminy – zrobienie parkingu, chodnika, pasów zieleni • Modernizacja pomieszczeń biurowych • Zorganizowanie punktu ksero • Wdrożenie informatycznego systemu obsługi mieszkańców (e-urząd) • Modernizacja budynków komunalnych – elewacje • Modernizacja przystanków autobusowych (pomalowanie przystanków na jednolity kolor, zrobienie ławek, tablic informacyjnych, ustawienie koszy itp.) • Zagospodarowanie centrów miejscowości (skwery, place, pasy zieleni itp.) • Utworzenie Parku w Sadkowicach wraz z infrastrukturą (ławki, plac zabaw, ścieżka zdrowia, ścieżka rowerowa, amfiteatr - scena na imprezy kulturalne – jako miejsca spotkań dla mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa estetyki Urzędu Gminy • Poprawa warunków obsługi mieszkańców • Poprawa warunków pracy urzędników • Przyjazny urząd • Zwiększenie estetyki Gminy • Poprawa wizerunku gminy • Zwiększenie poziomu aktywności i integracji społecznej mieszkańców • Organizacja czasu wolnego dla mieszkańców • Zwiększenie zadowolenia mieszkańców

3.3. Kapitał społeczny gminy.

3.3.1. Inwentaryzacja mocnych i słabych stron gminy. Analiza SWOT.

Analiza SWOT (z ang. *strengths, weaknesses, opportunities, threats*) polega na przeciwstawieniu mocnych i słabych stron z przyszłymi możliwymi szansami i zagrożeniami. Jest ona podstawową metodą analizy rozwojowej wykorzystywaną w procesie planowania strategicznego.

Analiza SWOT powstała w oparciu o diagnozę bieżącej sytuacji społeczno-ekonomicznej oraz analizę obszarów problemowych sporządzoną na spotkaniach warsztatowych. Przy sporządzaniu analizy wykorzystano także wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy Sadkowice oraz obiektywne założenia rozwojowe dokonane na poziomie samorządu.

Mocne i słabe strony stanowią zestaw czynników wewnętrznych oddziałujących bezpośrednio na gminę. Mocne strony należy wykorzystywać będą sprzyjać rozwojowi gminy, pozytywnie wyróżniać ją w otoczeniu oraz budować przewagę konkurencyjną w stosunku do innych podmiotów. Warunkiem rozwoju jest jednoczesna eliminacja bądź zniwelowanie oddziaływania stron słabych.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Przyjazny klimat • Dobry stan środowiska naturalnego • Dobra, żyzna ziemia • Zasoby naturalne • 3 rzeki • Dobrze rozwinięte rolnictwo i sadownictwo - zagłębienie sadownictwa • Położenie gminy • Dobra baza oświatowa • Dobrze działające kluby sportowe • Rezerwat przyrody Trębaczew • Pomniki przyrody (Aleja Kasztanowa w paprotni, Aleja Lipowa w Bujalach) • Aktywni seniorzy 	<ul style="list-style-type: none"> • Położenie gminy – daleka odległość od Łodzi i Warszawy • Rozległość gminy – daleka odległość miejscowości od siebie • Niezadowolający stan techniczny infrastruktury drogowej • Słaba sieć wodociągowa i kanalizacyjna • Nierównomierny rozwój poszczególnych miejscowości – brak podstawowej infrastruktury technicznej i społecznej w niektórych sołectwach • Niski poziom przedsiębiorczości na terenach wiejskich • Niewystarczająco rozwinięta baza i oferta sportowo-rekreacyjna • Brak bazy lokalowej dla powstania instytucji kultury • Niewystarczająca baza lokalowa dla działań Klubu Seniora • Niski poziom opieki zdrowotnej – utrudniony dostęp do specjalistów • Mała aktywność społeczna

	<ul style="list-style-type: none"> • Brak chodników • Brak ścieżek rowerowych • Brak Ośrodka Kultury • Zdewastowane i zaniedbane świetlice wiejskie w sołectwach • Zdewastowane i zaniedbane budynki po kółkach rolniczych i spółdzielniach rolniczych • Brak Ośrodka Kultury • Bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej (UG, szkoły itp.) • Zła baza lokalowa Klubu Seniora
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskiwanie środków dotacyjnych Unii Europejskiej w ramach nowej perspektywy 2015-2020 • Pozyskiwanie środków ze źródeł zewnętrznych • Harmonijny i zrównoważony rozwój Gminy • Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej • Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej • Budowa ścieżek rowerowych • Rozwój aktywności obywatelskiej – wspieranie inicjatyw społecznych, działalności stowarzyszeń i organizacji, klubów sportowych • Modernizacja rolnictwa – tworzenie kooperatywnych gospodarstw rolnych/spółdzielni, wspieranie przetwórstwa owocowo-warzywnego • Tworzenie terenów inwestycyjnych – pozyskanie nowych inwestorów z różnych dziedzin gospodarki • Poprawa jakości i dostępności opieki zdrowotnej • Realizacji działań promujących gminę • Dobra infrastruktura drogowa • Dobra infrastruktura wodociągowa i kanalizacyjna 	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystne zmiany demograficzne – starzenie się społeczeństwa • Stagnacja gospodarcza kraju i regionu – negatywnie wpływająca na zamożność mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych • Rosnące rozwarstwienie się społeczeństwa – powstawanie szeregu problemów społecznych • Pogarszający się stan infrastruktury drogowej – ograniczenie dostępności komunikacyjnej • Wzrastający poziom zadłużenia samorządu – powodujący ograniczenie środków finansowych przeznaczanych na działania rozwojowe i inwestycje • Niewystarczające środki finansowe przekazywane z budżetu Państwa na zadania zlecone Gminie • Degradacja środowiska naturalnego – brak należytej ochrony cennych walorów naturalnych, zanieczyszczenia środowiska • Niewydolna polityka gospodarcza i społeczna – na szczeblu krajowym • Marginalizacja regionu – powodująca odpływ inwestorów oraz migrację mieszkańców do innych regionów

<ul style="list-style-type: none"> • Oświetlenie w gminie • Innowacyjna gospodarka • Ekologiczne sadownictwo • Produkcja zdrowej żywności • Rozwój przetwórstwa owocowo-warzywnego w gminie • Odnawialne źródła energii (gospodarstwa indywidualne, budynki użyteczności publicznej) • Budowa infrastruktury sportowej – boiska, hala sportowa • Ożywienie życia społecznego w sołectwach - miejsca spotkań dla mieszkańców, w tym dla seniorów 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysypiska śmieci • Uciążliwej działalności gospodarczej (zakłady chemiczne, spalarnie) • Zagrożeń chemicznych • GMO – modyfikowanych upraw, paszy dla zwierząt, żywności • Patologii społecznych (przestępczości, narkomanii, bezrobocia itp.)
---	--

3.3.2. Zasoby społeczne gminy

INSTYTUCJONALNE			
Lp.	Nazwa instytucji	Zadania, zakres działania	Usytuowanie (miejscowość)
1.	Urząd Gminy	Realizacja zadań publicznych Obsługa mieszkańców	Sadkowice
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Pomoc społeczna świadczenia rodzinne zaliczka alimentacyjna	Sadkowice
3.	Gminna Biblioteka Publiczna	czytelnictwo	Sadkowice
4.	Zespół Szkół w Sadkowicach (Przedszkole, Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka, Gimnazjum im. Jana Pawła II	oświata	Sadkowice
5.	Zespół Szkół w Lubani (Gimnazjum im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego	oświata	Lubania
6.	Szkoła Podstawowa w Kłopcynie	oświata	Kłopczyń
7.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Trębaczewie	oświata	Trębaczew

8.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Ochrona zdrowia (podstawowa opieka lekarska)	Kaleń
9.	3 Świetlice Wiejskie (podlegające gminie)	Miejsca spotkań mieszkańców	Bujały, Lewin, Rzymiec
POZAINSTYTUCJONALNE			
Lp.	Nazwa instytucji	Zadania, zakres działania	Usytuowanie (miejsce)
1.	Ochotnicza Straż Pożarna (8 jednostek)	Ochrona przeciwpożarowa Miejsca spotkań dla mieszkańców	Lubania Sadkowice Lutobory Olszowa Wola Kaleń Kłopoczyn Nowy Żelazna Trębaczew
2.	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy w Sadkowicach	Sport i rekreacja	Sadkowice
3.	Sadkowicki Ludowy Uczniowski Klub Sportowy w Lubani	Sport i rekreacja	Lubania
4.	Ludowy Klub Sportowy Bio-Sad	Sport i rekreacja	Sadkowice
5.	Klub Seniora „Promyk”	Osoby starsze Twórcy ludowi	Sadkowice
6.	Orkiestra Strażacka	kultura	Lubania
7.	Kabaret „Bujały”	kultura	Bujały
8.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Trębaczew	kultura	Trębaczew
9.	Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej w Kłopoczynie	Kultura i sport	Kłopoczyn
10.	Lokalna Grupa Działania „Dolina Rawki”	zrzeszenie w Stowarzyszeniach	Gmina Rawa Mazowiecka
11.	Stowarzyszenie dorzecza Bzury		Łowicz
12.	Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Rawskiej		Rawa Mazowiecka
13.	Związek Gmin Wiejskich		Poznań
14.	Związek Sadowników RP		Oddział w Sadkowicach
PRYWATNE			
Lp.	Nazwa instytucji	Zadania, zakres działania	Usytuowanie (miejsce)
1.	Grupy producenckie	Przetwórstwo i skup owoców	Sadkowice Nowy Kłopoczyn
2.	Skupy i przetwórnice owoców	Produkcja przetworów owocowo-	Kłopoczyn, Lubania, Kaleń, Lipna, Skarbkowa,

		warzywnych, handel, tłocznie soków	Jajkowice, Paprotnia, Sadkowice, Trębaczew
3.	Punkty gastronomiczne, sale weselne	Usługi gastronomiczne	Kaleń Sadkowice Jajkowice
4.	Sklepy	Handel artykułami spożywczymi, przemysłowymi	Sadkowice – 3 sklepy Trębaczew – 2 sklepy Kaleń – 1 sklep Kłopoczyn – 1 sklep Jajkowice – 1 sklep Lutobory – 1 sklep Lewin – 1 sklep Lubania – 3 w tym 1 market Olszowa Wola – 1
5.	CPN	Handel, usługi	Trębaczew
6.	Apteki	Handel, ochrona zdrowia	Kaleń Sadkowice
7.	NZOZ KALMED	Ochrona zdrowia, usługi	Kaleń
8.	Warsztaty samochodowe, diagnostyka pojazdów, mechanika, komisje samochodowe	Usługi naprawy pojazdów samochodowych, handel samochodami, usługi instalacyjne	Sadkowice, Trębaczew, Zabłocie, Żelazna, Turobowice, Lubania, Żelazna, Nowe Szwejki
9.	Punkty weterynaryjne	Ochrona zdrowia zwierząt	Sadkowice, Lubania
10.	Firmy transportowe	Usługi transportowe towarów i osób	Sadkowice, Zaborze, Skarbkowa, Lipna, Żelazna, Kłopoczyn, Przyłuski
11.	Firmy remontowo- budowlane	Usługi remontowe, budowlane, stolarskie	Lutobory, Trębaczew, Lewin, Nowy Kłopoczyn, Żelazna, Zabłocie, Zaborze
12.	Pozostałe działalności	Usługi w zakresie edukacji pozaszkolnej, projektowe i kosztorysowe, reklamowe,	Lewin, Zabłocie, Sadkowice, Lubania, Bujały

		kserograficzne, usługi w zakresie doradztwa finansowego i ubezpieczeń	
--	--	---	--

4. KIERUNKI ROZWOJU GMINY SADKOWICE

4.1. Wizja, misja i kierunki rozwoju Gminy Sadkowice

Wizja rozwoju jest pożądanym, docelowym obrazem przyszłości. Jest to w pełni ukształtowany wizerunek, będący wynikiem dokonanej diagnozy sytuacji gminy Sadkowice, analizy jej silnych i słabych stron oraz potencjalnych szans i zagrożeń, a także rezultatem wielopoziomowych konsultacji – zarówno na poziomie władz samorządowych, jak i mieszkańców.

Wizja stanowi zatem odpowiedź na oczekiwania i aspiracje mieszkańców, a jednocześnie ma na celu ukształtowanie wizerunku gminy na koniec założonego horyzontu czasowego, tj. do 2022 roku. Zakłada szeroką partycypację społeczności lokalnej, przedstawicieli władz samorządowych oraz partnerów społeczno-gospodarczych.

Wizja rozwoju jest pojęciem wielopłaszczyznowym, dlatego też została szerzej zdefiniowana w czterech kluczowych kategoriach:

I. Infrastruktura:

- publiczna – dostępna dla wszystkich
- nowoczesna – zmodernizowana o dobrym stanie technicznym
- zintegrowana – tworząca spójną całość
- stymulująca rozwój gospodarczy – korzystnie wpływająca na pobudzenie rozwoju gospodarczego
- racjonalna – dostosowana do potrzeb, a także rozwijana z poszanowaniem środowiska naturalnego

II. Gospodarka:

- innowacyjna – wykorzystująca zdolności i motywacje przedsiębiorców do wdrażania nowych lub udoskonalania istniejących rozwiązań,
- konkurencyjna – gotowa do rywalizacji, a w szczególności do sprzedaży własnych produktów i usług na innych rynkach,
- dochodowa – przynosząca wymierne korzyści ekonomiczne
- dobrze rozwinięta – nowoczesna opierająca się na solidnych podstawach

III. Społeczeństwo:

- dobrze wykształcone – posiadające dobry dostęp do oświaty na każdym szczeblu oraz możliwości samorozwoju i samorealizacji
- zdrowe – posiadające dobry dostęp do podstawowej opieki medycznej
- aktywne i obywatelskie – energiczne w działaniu i uczestniczące w życiu społecznym,
- zintegrowane - podejmujące wspólnie działania, szukające kompromisów i porozumienia
- otwarte – gotowe na zmiany
- bezpieczne – spokojne i pewne mechanizmów funkcjonujących w gminie, eliminujących zagrożenia

IV. Przestrzeń i środowisko:

- czysta/ekologiczna – zadbaną, uwzględniającą ochronę środowiska
- przyjazna – uwzględniająca oczekiwania mieszkańców
- estetyczna – uwzględniająca dbałość o walory estetyczne
- racjonalnie zagospodarowana – wykorzystująca odnawialne źródła energii oraz możliwie jak najmniej inwazyjna dla środowiska naturalnego

- funkcjonalna – wykorzystująca naturalne predyspozycje terenu oraz odpowiadająca wprost na oczekiwania i potrzeby

Wizja gminy:

Gmina Sadkowice do 2022 r – to gmina zrównoważonego rozwoju, z dobrą infrastrukturą techniczną, przyjazna przedsiębiorcom, dbająca o środowisko i gwarantująca doskonale warunki życia mieszkańcom.

Osiągnięcie stanu docelowego przedstawionego w formie wizji jest długoletnim procesem, na który składa się szereg działań podejmowanych na różnych szczeblach. Do uczestnictwa w nim są zobowiązani zarówno mieszkańcy, władze samorządowe, jak i wszelkie organizacje i instytucje społeczno-gospodarcze funkcjonujące na obszarze gminy. Podejmowane działania rozwojowe powinny być odpowiednio skoordynowane. Spójność procesu rozwoju i utrzymanie jego ciągłości leży w gestii władz samorządowych i to właśnie do nich skierowana została misja.

Misja stanowi więc punkt odniesienia dla przedstawicieli samorządu w kontekście planowania priorytetów długookresowych, a także w zakresie integrowania działań partnerów rozwoju lokalnego (wewnętrznych i zewnętrznych). Zadaniem misji jest także motywowanie i integrowanie mieszkańców oraz ugruntowanie w nich potrzeby partycypacji w rozwoju. Wreszcie misja spełnia funkcję promującą gminę, w szczególności wobec potencjalnych inwestorów.

Bazując na powyższych założeniach oraz mając na uwadze wyniki ankiet i opinie mieszkańców wyrażane podczas warsztatów strategicznych **misję** gminy Sadkowice sformułowano następująco:

Misja gminy Sadkowice:

Wykorzystanie potencjału gminy do wzmocnienia jej pozycji w regionie, dążenie do zaspokajania potrzeb mieszkańców gminy, a także stymulowanie rozwoju lokalnej gospodarki przy jednoczesnym uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju.

Strategiczne kierunki rozwoju Gminy Sadkowice na lata 2015-2022 to:

- I. Rozwój infrastruktury technicznej w gminie.***
- II. Rozwój lokalnej gospodarki.***
- III. Poprawa warunków życia mieszkańców.***
- IV. Poprawa wizerunku i estetyki Gminy Sadkowice.***

4.2. Cele strategiczne i operacyjne gminy Sadkowice.

Dla skutecznej realizacji wizji gminy Sadkowice zaplanowane zostały cele strategiczne, które będą służyć jej osiągnięciu. Nadrzędnym celem gospodarowania i sterowania rozwojem lokalnym jest tworzenie możliwie jak najlepszego środowiska do życia dla mieszkańców, zgodnie z zasadami racjonalnego i zrównoważonego rozwoju. Wzajemna integracja wszystkich dziedzin życia społeczno-gospodarczego, w sposób niestwarzający nowych dysproporcji rozwojowych jest bardzo trudna do osiągnięcia w praktyce.

Podstawą realizacji głównych założeń jest hierarchizacja celów na dwóch poziomach: strategicznym i operacyjnym. Założeniem, które towarzyszyło kształtowaniu celów było ich określenie według metody SMART – w sposób prosty, mierzalny, osiągalny, istotny i określony w czasie. Skonkretyzowane wskazanie celów pozwala na odpowiednią koordynację realizacji zadań. Cele strategiczne określają długofalowe kierunki rozwoju gminy Sadkowice, natomiast cele operacyjne stanowią ich uszczegółowienie i umożliwiają wyznaczenie konkretnych zadań do realizacji.

Cele strategiczne i operacyjne dla rozwoju Gminy Sadkowice na lata 2015-2022 to:

- I. Rozwój infrastruktury technicznej w gminie:
 1. Poprawa i rozbudowa infrastruktury drogowej
 2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodociągowej
 3. Budowa sieci kanalizacyjnej w gminie
 4. Gazyfikacja Gminy
 5. Poprawa dostępu do szerokopasmowego internetu
- II. Rozwój lokalnej gospodarki.
 1. Stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości w gminie
 2. Rozwój przedsiębiorczości opartej na wykorzystaniu lokalnych zasobów i produktów
 3. Rozwój i modernizacja sadownictwa
- III. Poprawa warunków życia mieszkańców
 1. Poprawa bezpieczeństwa i ochrona środowiska
 2. Wzrost poziomu edukacji i rozwój kultury
 3. Rozwój sportu i rekreacji w gminie
 4. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.
 5. Zwiększenie poziomu aktywności i integracji mieszkańców oraz rewitalizacja społeczna w sołectwach.
- IV. Poprawa wizerunku i estetyki Gminy Sadkowice
 1. Estetyzacja gminy oraz rewitalizacja przestrzeni publicznych.
 2. Modernizacja centrum gminy w Sadkowicach.

4.3. System wdrażania i realizacji Strategii Rozwoju Gminy na lata 2015-2022.

Cel strategiczny nr I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ W GMINIE	
Cel operacyjny nr 1 Poprawa i rozbudowa infrastruktury drogowej	
Zadania	Termin realizacji
Położenie nawierzchni asfaltowej na drodze (kamiennej) w Studziankach (dz. nr 23, 46, 197) – dł. ok. 1314 m	2016 – 2018
Położenie nawierzchni asfaltowej na drodze (kamiennej) w Paprotni (dz. nr 173) – dł. ok. 1975 m	2016 – 2018
Budowa drogi w Trębaczewie (od boiska w stronę lasu) dz. nr 272 – dł. ok. 1200 m	2016 – 2018
Budowa drogi w Kłopczyńcu (od szkoły w stronę PP. Marczaków) dz. nr 532 – dł. ok. 1400 m	2017 – 2020
Budowa drogi w Jajkowicach (od PP. Ziarkowskich w stronę lasu) dz. nr 186 – dł. ok. 1400 m	2016 – 2018
Budowa drogi we Władysławowie dz. nr 26 – dł. ok. 1050 m	2018 – 2020
Budowa drogi w kierunku Gacpar dz. nr 36 – dł. ok. 1050 m	2017 – 2020
Budowa drogi w Lewinie dz. nr 599 – dł. ok. 510 m	2016 – 2020
Budowa drogi w kierunku m. Gogolin dz. nr 73, 88, 48 – dł. ok. 1700 m	2016 – 2020
Budowa drogi w kierunku m. Rokitnica Kąty dz. nr 78, 34 – dł. ok. 1050 m	2016 – 2020
Remont drogi w Lubaniu poprzez położenie nowej nakładki asfaltowej (od Kościoła do Prokopa) dz. nr 480 – dł. ok. 430 m	2017 – 2020
Położenie nakładki asfaltowej w Przyłuskach na drodze (kamiennej) dz. nr 71 i 178 – dł. ok. 1140 m	2017 – 2020
Modernizacja drogi Turobowice – Nowe Szwejki dz. nr 167, 132 – dł. ok. 3300 m	2016 – 2020
Budowa chodnika w Sadkowicach (w stronę cmentarza) przy drodze powiatowej nr 4118E, na dz. nr 468 – dł. ok. 200 m.	2015 – 2017
Budowa chodnika w Trębaczewie przy drodze powiatowej nr 4118E, na działce nr 371, 147/1 – dł. ok. 500 m	2016 – 2020
Położenie nawierzchni asfaltowej na drodze Lubania – Kłopczyńcu	2016 – 2022

(dz: 479, obręb Lubania; 172, obręb Nowy Trębaczew; 31, obręb Kłopczyń) – dł. 2 803m		
Partnerzy/realizatorzy	Źródła finansowania	Wskaźniki
władze samorządowe gminy Sadkowice oraz innych jednostek samorządu terytorialnego Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Zarząd Dróg Wojewódzkich, Zarząd Dróg Powiatowych Inwestorzy prywatni	budżet gminy pozostałe środki publiczne, w tym krajowe dotacje, w tym z funduszy unijnych, pozostałych funduszy oraz ministerialne instrumenty finansowe – pozadotacyjne środki finansowe w ramach funduszy unijnych (np. pożyczki, wsparcie kapitałowe)	- długość wyremontowanych i zmodernizowanych dróg (mb), - długość wybudowanych dróg (mb), - długość wybudowanych chodników (mb)
Cel operacyjny nr 2		
Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodociągowej		
Zadania	Termin realizacji	
Budowa sieci wodociągowej w Trębaczewie, Zaborzu i Nowych Sadkowicach w oparciu o SUW Kaleń	2016 – 2018	
Modernizacja sieci wodociągowej azbestowej w Zaborzu, Nowym Kłopczyń i Kłopczyń	2016 – 2018	
Partnerzy/realizatorzy	Źródła finansowania	Wskaźniki
władze samorządowe gminy Sadkowice, innych jednostek samorządu terytorialnego Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska I Gospodarki Wodnej, inwestorzy prywatni itp	budżet gminy pozostałe środki publiczne, w tym krajowe dotacje, w tym z funduszy unijnych, pozostałych funduszy oraz ministerialne instrumenty finansowe – pozadotacyjne środki finansowe w ramach funduszy unijnych (np. pożyczki, wsparcie kapitałowe)	- długość wybudowanej sieci wodociągowej (mb), - długość zmodernizowanej azbestowej sieci wodociągowej (mb), - liczba nowo wybudowanych przyłączy (szt.) - roczny pobór wody z wybudowanego wodociągu (m ³)
Cel operacyjny nr 3		
Budowa sieci kanalizacyjnej w gminie		
Zadania	Termin realizacji	
Budowa oczyszczalni ścieków w Nowym Kłopczyń	2016 – 2022	
Budowa sieci kanalizacyjnej w Sadkowicach	2016 – 2022	

Budowa sieci kanalizacyjnej w Lubani		2016 – 2022
Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków		2016 – 2020
Partnerzy/realizatorzy	Źródła finansowania	Wskaźniki
władze samorządowe gminy Sadkowice, innych jednostek samorządu terytorialnego Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska I Gospodarki Wodnej, inwestorzy prywatni itp	budżet gminy pozostałe środki publiczne, w tym krajowe dotacje, w tym z funduszy unijnych, pozostałych funduszy oraz ministerialne instrumenty finansowe – pozadotacyjne środki finansowe w ramach funduszy unijnych (np. pożyczki, wsparcie kapitałowe)	- liczba wybudowanych zbiorczych oczyszczalni ścieków (szt.), - liczba gospodarstw domowych podłączonych do zbiorczych oczyszczalni ścieków (szt.), - liczba osób korzystających ze zbiorczych oczyszczalni ścieków (osoby), - ilość ścieków oczyszczonych w zbiorczej oczyszczalni ścieków (m ³ /rok) - liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.), - liczba osób korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków (osoby), - ilość oczyszczonych ścieków w przydomowych oczyszczalniach (m ³ /rok)

Cel operacyjny nr 4		
Gazyfikacja gminy		
Zadania		Termin realizacji
Nawiązanie współpracy z PGNiG w celu rozważenia możliwości budowy gazociągu		2015 – 2020
Partnerzy/realizatorzy	Źródła finansowania	Wskaźniki
władze samorządowe gminy Sadkowice, innych jednostek samorządu terytorialnego, inwestorzy prywatni itp	budżet gminy pozostałe środki publiczne, w tym krajowe dotacje, w tym z funduszy unijnych, pozostałych funduszy oraz ministerialne instrumenty finansowe – pozadotacyjne środki finansowe w ramach funduszy unijnych (np. pożyczki, wsparcie kapitałowe)	- liczba podjętych działań (ilość pism, spotkań itp.) - ilość w km wybudowanego gazociągu
Cel operacyjny nr 5		
Poprawa dostępu do szerokopasmowego internetu		
Zadania		Termin realizacji
Nawiązanie współpracy z operatorami usług teleinformatycznych		2016-2020
Partnerzy/realizatorzy	Źródła finansowania	Wskaźniki
władze samorządowe gminy Sadkowice, innych jednostek samorządu terytorialnego, inwestorzy prywatni itp	budżet gminy pozostałe środki publiczne, w tym krajowe dotacje, w tym z funduszy unijnych, pozostałych funduszy oraz ministerialne instrumenty finansowe – pozadotacyjne środki finansowe w ramach funduszy unijnych (np. pożyczki, wsparcie kapitałowe)	- liczba podjętych działań (ilość pism, spotkań itp.)

Cel strategiczny nr II		
ROZWÓJ LOKALNEJ GOSPODARKI		
Cel operacyjny nr 1		
Stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości w gminie		
Cel operacyjny nr 2		
Rozwój przedsiębiorczości opartej na wykorzystaniu lokalnych produktów		
Cel operacyjny nr 3		
Rozwój i modernizacja sadownictwa		
Zadania		Termin realizacji
Stworzenie specjalnej strefy ekonomicznej dla rozwoju przetwórstwa owocowo-warzywnego		2016 - 2020
Stworzenie ulg i zachęt dla inwestorów		2016 - 2020
Stworzenie korzystnych warunków dla nowych przedsiębiorców		2016 - 2020
Wsparcie organizacyjne i promocyjne w tworzeniu lokalnych klastrów producenckich i usługowych		2016 - 2020
Tworzenie warunków dla rozwoju gospodarstw ekologicznych		2016 - 2020
Partnerzy/realizatorzy	Źródła finansowania	Wskaźniki
władze samorządowe gminy Sadkowice oraz innych jednostek samorządu terytorialnego Instytucje otoczenia biznesu, w tym inkubatory przedsiębiorczości Przedsiębiorcy Grupy producenckie	budżet gminy pozostałe środki publiczne, w tym krajowe dotacje, w tym z funduszy unijnych, pozostałych funduszy oraz ministerialne instrumenty finansowe – pozadotacyjne środki finansowe w ramach funduszy unijnych (np. pożyczki, wsparcie kapitałowe)	- obszarowe wyznaczenie specjalnej strefy ekonomicznej - ilość, zakres i jakość ulg dla inwestorów i przedsiębiorców - liczba działań promocyjnych w tworzeniu klastrów producenckich - liczba podmiotów gospodarczych
Cel strategiczny nr III		
POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW		
Cel operacyjny nr 1		
Poprawa bezpieczeństwa i ochrona środowiska		
Zadania		Termin realizacji
Pozyskanie specjalistycznego sprzętu ratowniczo-bojowego dla jednostek OSP		2016 - 2020
Zakup średniego wozu bojowego dla OSP w Sadkowicach		2016 - 2020
Modernizacja budynków OSP, w tym:		2016 – 2020

<ul style="list-style-type: none"> - remont budynku OSP w Olszowej Woli, - remont budynku OSP w Kłopczyńcu, - remont budynku OSP w Sadkowicach 		
Budowa strażnicy OSP w Lubani		2017 - 2020
Prowadzenie szkoleń z zakresu przeciwpożarowego		2015 - 2022
Organizacja spotkań informacyjnych, szkoleń na temat odnawialnych źródeł energii		2016 - 2020
Budowa instalacji hybrydowych, fotowoltaicznych i wiatrowych w gminie		2016 - 2020
Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację obiektów użyteczności publicznej, w tym zmiana instalacji na odnawialne źródła energii.		2016 - 2022
Modernizacja oświetlenia w gminie, w tym: zakładanie latarni z instalacjami o alternatywnych źródłach energii		2016 - 2020
Organizacja spotkań informacyjnych, szkoleń na temat ekologii, upraw ekologicznych		2016 - 2022
Realizacja działań informacyjnych i edukacyjnych, podnoszących świadomość ekologiczną oraz promujących postawy proekologiczne		2016 - 2022
Wymiana i uzupełnienie oświetlenia ulicznego na energooszczędne		2016 – 2019
Partnerzy/realizatorzy	Źródła finansowania	Wskaźniki
<p>władze samorządowe gminy Sadkowice oraz innych jednostek samorządu terytorialnego, Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej, jednostki wojewódzkie i powiatowe straży pożarnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska I Gospodarki Wodnej, Ośrodki Dworactwa Rolniczego inwestorzy prywatni</p>	<p>budżet gminy pozostałe środki publiczne, w tym krajowe dotacje, w tym z funduszy unijnych, pozostałych funduszy oraz ministerialne instrumenty finansowe – pozadotacyjne środki finansowe w ramach funduszy unijnych (np. pożyczki, wsparcie kapitałowe)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ilość pozyskanego sprzętu ratowniczo-bojowego (szt.), - ilość zakupionych wozów bojowych (szt.) - ilość zmodernizowanych budynków OSP (szt.), - ilość wybudowanych strażnic OSP (szt.), - przeprowadzone szkolenia przeciwpożarowe (szt.) - zorganizowane spotkania informacyjne i szkolenia nt OZE (szt.)

		<ul style="list-style-type: none"> - ilość wybudowanych instalacji OZE w gminie (szt.), - ilość budynków użyteczności publicznej, w których poprawiono efektywność energetyczną (szt.), - ilość energooszczędnych punktów oświetleniowych (szt.) - ilość latarni z alternatywnym źródłem zasilania (szt.), - ilość szkoleń i spotkań informacyjnych na temat ekologii i upraw ekologicznych (szt.)
Cel operacyjny nr 2		
Wzrost poziomu edukacji i rozwój kultury		
Zadania		Termin realizacji
Uatrakcyjnienie procesu edukacyjnego poprzez zróżnicowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży z wykorzystaniem innowacyjnych programów edukacyjnych		2016 - 2020
Rozwój mechanizmów odkrywania, kształtowania i wspierania talentów, w tym wsparcie uzdolnionej młodzieży poprzez system stypendiów i nagród		2016 - 2020
Organizacja zajęć pozalekcyjnych w szkołach rozwijających zdolności, pasje, talenty		2016 - 2020
Wsparcie edukacji ukierunkowanej na rozwój kompetencji kluczowych, w tym m.in. kreatywności, innowacyjności i przedsiębiorczości		2016 - 2020
Podniesienie standardów nauczania poprzez modernizację i rozwój infrastruktury oświatowej oraz doposażenie placówek edukacyjnych		2016 - 2020
Wprowadzenie programu edukacji dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, pierwszej pomocy medycznej, bezpieczeństwa pożarowego i zagrożeń patologiami		2016 - 2020

Zagospodarowanie budynku po byłej Spółdzielni Kółek Rolniczych w Sadkowicach na potrzeby Gminnego Ośrodka Kultury, w celu zaspokojenia potrzeb społeczno-kulturalnych mieszkańców Gminy Sadkowice		2016 - 2020
Przygotowanie oferty kulturalnej dla mieszkańców		2016 - 2020
Partnerzy/realizatorzy	Źródła finansowania	Wskaźniki
władze samorządowe gminy Sadkowice oraz innych jednostek samorządu terytorialnego, placówki oświatowe, sponsorzy	budżet gminy pozostałe środki publiczne, w tym krajowe dotacje, w tym z funduszy unijnych, pozostałych funduszy oraz ministerialne instrumenty finansowe – pozadotacyjne środki finansowe w ramach funduszy unijnych (np. pożyczki, wsparcie kapitałowe)	<ul style="list-style-type: none"> - liczba oraz tematyka zajęć pozalekcyjnych/liczba dzieci w nich uczestniczących - liczba szkoleń podnoszących kwalifikacje nauczycieli - liczba nauczycieli podnoszących swoje kwalifikacje - liczba oraz zakres programów edukacyjnych/liczba dzieci biorących w nich udział - tematyka oraz zakres oferty kulturalnej dla mieszkańców/ liczba mieszkańców biorących udział w imprezach, spotkaniach warsztatach organizowanych przez gminę
Cel operacyjny nr 3		
Rozwój sportu i rekreacji w gminie		
Zadania	Termin realizacji	
Budowa nowoczesnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej przy ZS w Sadkowicach	2017 - 2022	
Budowa nowoczesnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej przy ZS w Lubani	2017 - 2022	
Zagospodarowanie terenów gminnych na cele sportowo-rekreacyjne (Trębaczew, Paprotnia)	2017 - 2022	

Kształtowanie prozdrowotnego stylu życia mieszkańców oraz aktywizowanie do działań na rzecz zdrowia, m.in. poprzez podejmowanie inicjatyw propagujących uprawianie sportu i aktywnej rekreacji		2016 - 2022
Budowa Parku Rekreacji w Sadkowicach wraz z infrastrukturą (ławki, plac zabaw, ścieżka zdrowia, ścieżka rowerowa, amfiteatr - scena na imprezy kulturalne) – miejsca spotkań dla mieszkańców		2016 - 2020
Budowa Ośrodka Rekreacji w Rzymcu		2016 - 2022
Partnerzy/realizatorzy	Źródła finansowania	Wskaźniki
władze samorządowe gminy Sadkowice oraz innych jednostek samorządu terytorialnego, placówki oświatowe, kluby sportowe, organizacje pozarządowe, sponsorzy	budżet gminy pozostałe środki publiczne, w tym krajowe dotacje, w tym z funduszy unijnych, pozostałych funduszy oraz ministerialne instrumenty finansowe – pozadotacyjne środki finansowe w ramach funduszy unijnych (np. pożyczki, wsparcie kapitałowe)	- liczba wybudowanych obiektów/ liczba zajęć organizowanych na tych obiektach,/ liczba uczestników

Cel operacyjny nr 4		
Poprawa stanu zdrowia mieszkańców		
Zadania		Termin realizacji
Pozyskanie innych podmiotów konkurencyjnych świadczących opiekę zdrowotną – usługi medyczne		2016 - 2020
Pomoc Gminy w zakresie udostępnienia lub wyremontowania obiektu Gminy na działalność nowego NZOZ (w ramach NFZ)		2016 - 2020
Ulgi podatkowe dla nowych podmiotów świadczących usługi medyczne dla mieszkańców (w ramach NFZ) w zamian za zwiększenie dostępu do specjalistów - stomatolog, psycholog, okulista, diabetolog, dermatolog itp.		2016 - 2020
Rozważenie możliwości nawiązania współpracy z sąsiednią gminą, która dysponuje Publicznym Ośrodkiem Zdrowia		2016 - 2022
Budowa publicznego ośrodka zdrowia		2016 - 2022
Partnerzy/realizatorzy	Źródła finansowania	Wskaźniki
władze samorządowe gminy Sadkowice oraz innych jednostek samorządu terytorialnego,	budżet gminy pozostałe środki publiczne, w tym krajowe	- liczba podmiotów świadczących na terenie gminy usługi

placówki służby zdrowia, NFZ	dotacje, w tym z funduszy unijnych, pozostałych funduszy oraz ministerialne instrumenty finansowe – pozadotacyjne środki finansowe w ramach funduszy unijnych (np. pożyczki, wsparcie kapitałowe), środki z NFZ	medyczne oraz ich zakres - liczba i zakres działań gminy mający na celu poprawę dostępności usług medycznych w gminie
Cel operacyjny nr 5		
Zwiększenie poziomu aktywności i integracji mieszkańców oraz rewitalizacja społeczna w sołectwach		
Zadania		Termin realizacji
Zaspokojenie potrzeb mieszkańców i umożliwienie nawiązywania kontaktów społecznych poprzez zagospodarowanie ogólnodostępnych przestrzeni publicznych oraz modernizację obiektów użyteczności publicznej zlokalizowanych w sołectwach (w tym: remonty i doposażenie świetlic, zagospodarowanie terenów rekreacyjnych itp.)		2016 - 2022
Integracja mieszkańców oraz odbudowa więzi społecznych poprzez rewitalizację przestrzeni publicznych w sołectwach		2016 - 2022
Inicjowanie działań kulturalnych służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców oraz sprzyjających integracji lokalnych społeczności		2016 - 2022
Podejmowanie działań pozwalających kultywować różnorodne tradycje mieszkańców		2016 - 2022
Adaptacja budynków na potrzeby świetlic		2016 - 2022
Modernizacja i przebudowa siedziby Klubu Seniora (budynek byłego przedszkola gminnego)		2016 - 2022
Doposażenie Świetlic OSP		2016 - 2022
Organizacja zajęć aktywizujących społeczność		2016 - 2022
Reaktywacja Kół Gospodyń Wiejskich		2016 - 2022
Organizacja warsztatów zainteresowań		2016 - 2022
Rozwijanie zintegrowanego i kompleksowego systemu wsparcia osób starszych		2016 - 2022
Budowa świetlicy środowiskowej w Jajkowicach		2019 - 2022
Partnerzy/realizatorzy	Źródła finansowania	Wskaźniki
władze samorządowe gminy Sadkowice oraz innych jednostek samorządu terytorialnego,	budżet gminy pozostałe środki publiczne, w tym krajowe dotacje, w tym z funduszy unijnych,	- liczba wyremontowanych świetlic - ilość zakupionego wyposażenia

placówki oświatowe, kluby sportowe, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, sołtysi, sponsorzy	pozostałych funduszy oraz ministerialne instrumenty finansowe – pozadotacyjne środki finansowe w ramach funduszy unijnych (np. pożyczki, wsparcie kapitałowe)	- liczba działań kulturalnych w gminie/liczba uczestników - liczba, tematyka zajęć aktywizujących społeczność/ liczba uczestników - liczba powstałych KGW - liczba wybudowanych świetlic
--	---	---

Cel strategiczny nr IV POPRAWA WIZERUNKU I ESTETYKI GMINY		
Cel operacyjny nr 1 Estetyzacja gminy oraz rewitalizacja przestrzeni publicznych		
Zadania	Termin realizacji	
Budowa spójnego systemu informacji i promocji gminy	2015 - 2022	
Modernizacja budynków komunalnych - elewacje	2016 - 2022	
Modernizacja przystanków autobusowych (pomalowanie przystanków na jednolity kolor, zrobienie ławek, tablic informacyjnych, ustawienie koszy itp.)	2015 - 2022	
Zagospodarowanie centrów miejscowości (skwery, place, pasy zielni itp.)	2016 - 2020	
Partnerzy/realizatorzy	Źródła finansowania	Wskaźniki
władze samorządowe gminy Sadkowice oraz innych jednostek samorządu terytorialnego, placówki oświatowe, kluby sportowe, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, sołtysi, sponsorzy	budżet gminy pozostałe środki publiczne, w tym krajowe dotacje, w tym z funduszy unijnych, pozostałych funduszy oraz ministerialne instrumenty finansowe – pozadotacyjne środki finansowe w ramach funduszy unijnych (np. pożyczki, wsparcie kapitałowe)	- liczba działań promujących gminę - liczba zmodernizowanych budynków komunalnych - liczba wyremontowanych przystanków autobusowych

Cel operacyjny nr 2		
Modernizacja centrum gminy w Sadkowicach		
Zadania		Termin realizacji
Usprawnienia obsługi, np. poprzez stałą rozbudowę systemu elektronicznej obsługi klienta, podnoszenie poziomu wykształcenia i kompetencji urzędników, poprawę warunków lokalowych, w tym udostępnienie obiektów dla niepełnosprawnych		2017 - 2022
Wdrożenie informatycznego systemu obsługi mieszkańców (e-urząd)		2017 - 2020
Modernizacja pomieszczeń biurowych w Urzędzie Gminy w Sadkowicach		2016 - 2020
Zorganizowanie punktu ksero		2016 - 2020
Przebudowa wejścia do Urzędu Gminy – zniwelowanie barier architektonicznych		2016 - 2020
Zagospodarowanie terenów zielonych wokół Urzędu Gminy – zrobienie parkingu, chodników, pasów zieleni		2015 - 2020
Budowa Centrum Aktywności Kulturalnej przy Urzędzie Gminy w Sadkowicach		
Partnerzy/realizatorzy	Źródła finansowania	Wskaźniki
władze samorządowe gminy Sadkowice oraz innych jednostek samorządu terytorialnego, placówki oświatowe, kluby sportowe, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, sołtysi, sponsorzy	budżet gminy pozostałe środki publiczne, w tym krajowe dotacje, w tym z funduszy unijnych, pozostałych funduszy oraz ministerialne instrumenty finansowe – pozadotacyjne środki finansowe w ramach funduszy unijnych (np. pożyczki, wsparcie kapitałowe)	- liczba i tematyka szkoleń dla urzędników, - liczba przeszkolonych urzędników - liczba wyremontowanych pomieszczeń w UG - ilość miejsc parkingowych - długość wybudowanych chodników (mb) - liczba wybudowanych lub zagospodarowanych obiektów na potrzeby aktywności kulturalnej mieszkańców

5. SPÓJNOŚĆ DOKUMENTU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE KRAJOWYM I REGIONALNYM.

Dla programowania strategicznego, niezwykle istotne znaczenie ma zapewnienie spójności przyjętych celów na poziomie rozwoju Gminy z celami odnoszącymi się do rozwoju województwa, kraju i Unii Europejskiej.

Strategia Rozwoju Gminy Sadkowice jest spójna z opublikowanym w dniu 3 marca 2010 r. Komunikacie Komisji Europejskiej, gdzie podkreślona została potrzeba wspólnego działania państw członkowskich na rzecz wychodzenia z kryzysu oraz wdrażania reform umożliwiających stawienie czoła wyzwaniom związanym z globalizacją, starzeniem się społeczeństw czy rosnącą potrzebą racjonalnego wykorzystywania zasobów. W celu osiągnięcia powyższych założeń zaproponowano trzy podstawowe, wzajemnie wzmacniające się priorytety:

- wzrost inteligentny (ang. smart growth), czyli rozwój oparty na wiedzy i innowacjach,
- wzrost zrównoważony (ang. sustainable growth), czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej,
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (ang. inclusive growth), czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Ponadto, cele strategiczne określone w Strategii Rozwoju Gminy Sadkowice są zbieżne z:

1. Długookresową Strategią Rozwoju Kraju: Polska 2030- Trzecia Fala Nowoczesności, przyjętą w dniu 9 listopada 2012 r. Strategia proponuje kierunki inwestycji przeprowadzonych do 2030 roku, które są podporządkowane schematowi trzech strategicznych obszarów, w skład których wchodzi: konkurencyjność i innowacyjność gospodarki, równowagę potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywność i sprawność państwa;
2. Średniookresową Strategią Rozwoju Kraju 2020 przyjętą Uchwałą Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r. Szczególną rolę w SRK 2020 przypisano działaniom, których celem będzie przeprowadzenie zmian systemowych, kompetencyjnych i instytucjonalnych sprzyjających uwolnieniu potencjałów i rezerw rozwojowych. Uszczegółowieniem interwencji SRK 2020 jest 9 strategii zintegrowanych:
 - Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki,
 - Strategia rozwoju kapitału ludzkiego,
 - Strategia rozwoju transportu,
 - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko,

- Sprawne państwo,
 - Strategia rozwoju kapitału społecznego,
 - Krajowa strategia rozwoju regionalnego – Regiony – miasta – obszary wiejskie,
 - Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP,
 - Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa.
3. Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR) - rządową wizją rozwoju polskich regionów do 2020 roku, w obszarze niwelowania różnic w rozwoju poszczególnych obszarów kraju (chodzi szczególnie o obszary wiejskie o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług, miasta, które tracą dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze, np. niektóre były stolice województw, obszary przygraniczne czy te części Polski, które nie mają nowoczesnej sieci drogowej czy kolejowej);
4. Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, zgodnie z którym do głównych wyzwań rozwojowych należą:
- Zrównoważony rozwój
 - Restrukturyzacja technologiczna gospodarki
 - Kreatywny kapitał ludzki
 - Rozwój głównych obszarów miejskich i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich
 - Sprawne powiązania transportowe
 - Dostęp do dobrej jakości usług publicznych
 - Zmniejszenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego
 - Rozwój kapitału społecznego i wzmacnianie tożsamości regionalnej
 - Ochrona zasobów przyrodniczych.

6. SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI STRATEGII.

Realizacja Strategii wymaga nieustającej kontroli zachodzących procesów, w tym w szczególności badania uzyskanych efektów społecznych i gospodarczych. Skuteczność założonych celów jest ściśle powiązana z efektywnością podejmowanych działań i wymaga cyklicznego monitorowania dwóch aspektów:

3. Faktycznej realizacji Strategii
4. Osiągnięcia zamierzonych celów.

Monitoring musi zatem dotyczyć:

- oceny przebiegu realizacji strategii tj. jej celów, programów i zadań,
- oceny uzyskiwanych efektów rozwoju społecznego i gospodarczego oraz stanu środowiska, co w sumie traktować i uznać można za efekty realizacji strategii.

Taki monitoring realizacji zapisów strategii ma zatem dwie funkcje: sprawdzającą i korygującą. Należy tu określić zadania (wykonane i niewykonane), a także podać przyczyny opóźnień i innych odchyłeń od zapisów. Chodzi oczywiście nie tylko o zadania rzeczowe, ale również o zadania organizacyjno-finansowe (montaż finansowy).

Funkcja korygująca to wprowadzanie do zapisów Strategii zmian wynikających ze szczególnie istotnych okoliczności, których nie dało się przewidzieć w fazie tworzenia Strategii, lub co do których przyjęto niewłaściwe założenie.

Monitoring strategii umożliwi więc:

- bieżącą ocenę realizacji programów i zadań oraz osiągnięcia celów,
- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji,
- dokonanie bieżących korekt i poprawek,
- podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych,
- informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach.

Monitoring umożliwi zatem rzecz bardzo ważną, praktycznie nieodzowną, a mianowicie traktowanie prac nad Strategią rozwoju Gminy jako zadania ciągłego.

Działania mające na celu monitorowanie strategii rozwoju opierają się na założeniu, iż uchwalenie planów rozwojowych stanowi etap inicjujący właściwe poczynania strategiczne w aspekcie rozwoju Gminy, nie zaś koniec prac.

Obserwacja dynamiki zmian zachodzących w wybranych dziedzinach życia oraz dostrzeganie kształtujących się trendów wymaga uzupełniania ilościowych danych statystycznych dla profilu społecznego oraz gospodarczego – raz w roku, w miarę pojawiania się aktualnych danych za miniony okres, uzupełnianie informacji jakościowych dla profilu środowiskowego w miarę zachodzących zmian i potrzeb, monitorowanie opinii i nastrojów społecznych – raz w roku w formie badań ankietowych lub zebrań w poszczególnych sołectwach.

Kolejny etap monitoringu stanowi nadzór nad zasadnością modyfikacji wyznaczonych celów i działań strategicznych. Decyzja o ewentualnej modyfikacji celów rozwojowych zależy w dużej mierze od tzw. luki efektywności, czyli różnicy między wyznaczonymi celami i zadaniami a wynikami wdrażania zamierzonych celów. Jeśli pojawia się

rozbieżność między planami i realiami wówczas można, a niekiedy wręcz należy skorygować priorytety rozwojowe.

Dla każdego przedsięwzięcia zamieszczonego w Strategii wyznaczone zostały wskaźniki realizacji, które posłużą do oceny stanu realizacji działań strategicznych. Stopień realizacji przedsięwzięć mierzony wskaźnikami może wpływać na modyfikację przyjmowanych w następnych latach działań i celów. Wskaźniki te będą wykorzystane przy opracowaniu sprawozdań z realizacji rocznych planów. Sprawozdania o stopniu realizacji celów będą prezentowane w corocznym „Raporcie o stanie Gminy”. Nie osiągnięcie założonych parametrów jakościowych i ilościowych (pożądanych zmian i ich wielkości) będzie przedmiotem odpowiednich uchwał korygujących ze strony Wójta i Rady Gminy.